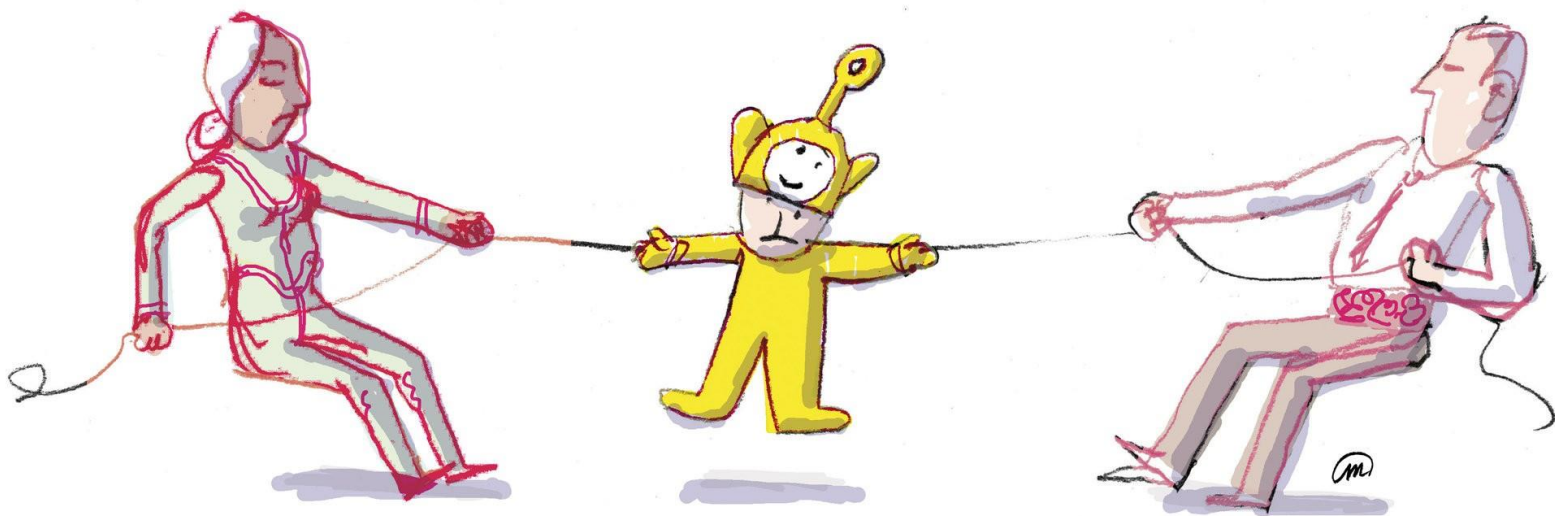

Het klemcriterium bij een verzoek om gezamenlijk gezag door een vader

Onderzoeksrapport

Student:	B. (Beau) Spaan
Studentnummer:	s1099722
Klas:	Re4A
Module code:	HBR-4-AS17-AS
Onderwijsinstelling:	Hogeschool Leiden
Opleiding:	HBO-Rechten
Afstudeerperiode:	februari – juni 2020
Opdrachtgever:	Van den Heuvel advocaten Bodegraven
Praktijkbegeleider:	mr. J.L. van den Heuvel
Afstudeerbegeleider:	mr. N. Sies
Onderzoeksdocent:	mr. I.J.S. van Mierlo-Groot
Aantal woorden:	15.523

Leiden, 16 juni 2020

Reguliere kans

Voorwoord

Geachte lezer,

In het kader van de afronding van mijn studie HBO-rechten aan de Hogeschool Leiden presenteer ik u dit onderzoeksrapport met als onderwerp het klemcriterium bij een verzoek om gezamenlijk gezag door een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 van het Burgerlijk Wetboek. In dit voorwoord wil ik mijn dank richten tot een aantal personen die de totstandkoming van dit onderzoeksrapport mede mogelijk hebben gemaakt.

Allereerst gaat mijn dank uit naar mijn opdrachtgevers mr. J.L. van den Heuvel en mr. C. de Kruijf-Vermeij, advocaten bij Van den Heuvel advocaten. Het was een prettige samenwerking. Daarnaast wil ik mijn afstudeerbegeleidster mr. N. Sies bedanken voor haar feedback en sturing tijdens de afstudeerperiode. Tot slot wil ik mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun en behulpzaamheid.

B. (Beau) Spaan

Zwammerdam, 16 juni 2020

Samenvatting

Op grond van art. 1:253c lid 1 BW kan een tot het gezag bevoegde vader die nimmer gezag heeft uitgeoefend, dit is een vader die zijn kind heeft erkend of van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, de rechter verzoeken om hem samen met de geboortemoeder te belasten met het gezag over hun kind. De rechter kan dergelijke verzoeken, op grond van art. 1:253c lid 2 sub a en b BW, slechts afwijzen indien er sprake is van het klemcriterium of noodzakelijkheids criterium. Het klemcriterium is van toepassing indien er een onaanvaardbaar risico bestaat dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen (sub a). Er is sprake van het noodzakelijkheids criterium wanneer afwijzing anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is (sub b). Het klemcriterium is een open norm wat inhoudt dat de vraag of er sprake is van het klemcriterium afhangt van de feiten en omstandigheden van het geval.

Omdat het klemcriterium een open norm is hebben de advocaten van Van den Heuvel advocaten verzocht om in kaart te brengen welke feiten en omstandigheden de feitenrechter ten grondslag legt aan het toe- en afwijzen van een verzoek om gezamenlijk gezag door een tot het gezag bevoegde vader. Om die reden is het doel van dit onderzoek: het verschaffen van duidelijkheid aan de advocaten van Van den Heuvel advocaten over de toepassing van het klemcriterium door de feitenrechter bij een verzoek van een (tot het gezag bevoegde) vader om gezamenlijk ouderlijk gezag ex art. 1:253c lid 1 BW. Bij deze doelstelling is de volgende centrale vraag geformuleerd: *“Wat kan Van den Heuvel advocaten geadviseerd worden over de toepassing van het klemcriterium door de feitenrechter bij een verzoek om gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW, blijkens wetsanalyse, literatuur- en jurisprudentieonderzoek?”*.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek komen meerdere bevindingen naar voren, de belangrijkste bevindingen worden hier besproken. Allereerst blijkt uit het literatuuronderzoek dat de rechter niet tot afwijzing van een verzoek om gezamenlijk gezag over hoeft te gaan, wanneer er sprake is van het klemcriterium. Uit een uitspraak van de HR van 27 maart 2020 blijkt dat de rechter dient te oordelen welke situatie het belang van het kind het minst zal schaden, de situatie van eenhoofdig gezag van de moeder of die van gezamenlijk ouderlijk gezag.

Voorts blijkt uit het jurisprudentieonderzoek dat de belangrijkste feiten en omstandigheden voor de **toewijzing** van een verzoek van een vader om gezamenlijk gezag zijn dat:

- de ouders tijdig beslissingen kunnen nemen over hun kind;
- de ouders met behulp van derden beslissingen kunnen nemen over hun kind en hun verstandhouding gaan verbeteren met professionele hulpverlening;
- de moeder, zonder gegronde redenen, weigert om te communiceren met de vader en er geen aanknopingspunten en vooruitzichten zijn dat de opstelling van de moeder op dit punt zal veranderen;

- de ouders niet communiceren, maar het eenhoofdig gezag van de moeder de situatie niet verbeterd heeft voor het kind;
- de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag niet zonder redelijke grond heeft belemmerd als verzorgende ouder, door te weigeren om medewerking te verlenen aan gezagsbeslissingen.

Tevens blijkt uit het jurisprudentieonderzoek dat de belangrijkste feiten en omstandigheden aan de hand waarvan de rechter een verzoek van een vader om gezamenlijk gezag **afwijst** zijn dat:

- de ouders niet communiceren of geen beslissingen over het kind kunnen nemen;
- de vader de moeder als verzorgende ouder heeft belemmerd in de periode van gezamenlijk gezag;
- er een aanmerkelijk risico bestaat op een machtsstrijd of op meer conflicten tussen de ouders bij gezamenlijk gezag;
- het kind last heeft van loyaliteitsconflicten, identiteitsproblemen en/of in zijn basisveiligheid wordt geraakt door de vader;
- hulpverlening de verstandhouding van de ouders niet verbeterd heeft.

Afsluitend worden hier drie van de belangrijkste aanbevelingen weergegeven:

1. Achterhaal of ouders gezamenlijk tijdig beslissingen kunnen nemen over hun kind. Indien dit het geval is: voer dit aan in de procedure. Geadviseerd wordt om hierbij voorbeelden te noemen van beslissingen die de ouders samen genomen hebben.
2. Wanneer ouders (tijdelijk) gezamenlijk gezag uitgeoefend hebben en de vader de moeder in deze periode niet zonder redelijke grond heeft belemmerd als verzorgende ouder, doordat hij niet heeft geweigerd om medewerking te verlenen aan (gezags)beslissingen, wordt de advocaten geadviseerd om dit eveneens aan te voeren. Hierbij wordt geadviseerd om voorbeelden te noemen van beslissingen waaraan de vader daadwerkelijk medewerking heeft verleend in de periode van gezamenlijk gezag.
3. Indien de moeder, zonder gegronde redenen, weigert om te communiceren met de vader, wordt de advocaten geadviseerd om dit aan te voeren (met voorbeelden/bewijsmiddelen). Alsmede dat het gezamenlijk gezag in het belang van het kind is, omdat de moeder de vader op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van zijn kind; de moeder door haar opstelling haar plicht uit art. 1:247 lid 3 BW om de ontwikkeling van de banden van het kind met zijn vader te bevorderen niet nakomt en dat op grond van art. 1:247 lid 3 BW van de moeder kan en mag worden verwacht dat zij communiceert met de vader. Voorts wordt geadviseerd om aan te voeren dat de moeder zo duidelijk tegen het belang van het kind in handelt, doordat zij haar plicht om de ontwikkeling van de banden van het kind en de vader te bevorderen veronachtzaamt, dat eenhoofdig gezag van de moeder onverantwoord zou zijn. Indien het kind onder toezicht staat, wordt geadviseerd om aan te voeren dat de belangen van het kind met de ondertoezichtstelling en daaruit voortvloeiende hulpverlening voldoende gewaarborgd kunnen worden.

Inhoud

Samenvatting.....	
Afkortingenlijst.....	2
Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Probleemanalyse	3
1.2 Doelstelling, centrale vraag en deelvragen.....	4
1.3 Geoperationaliseerde begrippen	5
1.4 Methoden van onderzoek en verantwoording	5
1.5 Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2 Ouderlijk gezag	9
2.1 Gezag	9
2.1.1 Het uitoefenen van het ouderlijk gezag	9
2.1.2 Onbevoegd tot het uitoefenen van het ouderlijk gezag	11
2.1.3 De ondertoezichtstelling van het kind en het beëindigen en schorsen van het gezag ..	11
2.2 De inhoud van het ouderlijk gezag	11
2.2.1 Het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige	11
2.2.2 Het ouderlijk bewind en de vertegenwoordiging van het kind.....	13
2.3 Consequenties voor de ouder zonder gezag.....	14
2.4 Deelconclusie	14
Hoofdstuk 3 Art. 1:253c lid 1 BW	16
3.1 Ouderschap	16
3.2 Juridisch ouderschap	16
3.3 De tot het gezag bevoegde ouder die het gezag nimmer uitgeoefend heeft.....	17
3.4 Deelconclusie	18
Hoofdstuk 4 Het klemcriterium	19
4.1 De toepassing van het klemcriterium.....	19
4.2 De ontwikkeling en inhoud van het klemcriterium.....	19
4.3 De codificatie van het klemcriterium	20
4.4 Wel sprake van het klemcriterium, toch gezamenlijk gezag.....	21
4.5 Deelconclusie	23
Hoofdstuk 5 Toewijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag	24
5.1 Leeswijzer tabel 1	24
5.2 Resultaten	24
5.3 Deelconclusie	29
Hoofdstuk 6 Afwijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag	31
6.1 Leeswijzer tabel 2	31

6.2 Resultaten	31
6.3 Deelconclusie	35
Hoofdstuk 7 Conclusies	37
Hoofdstuk 8 Aanbevelingen	40
Bronnenlijst.....	43
Literatuurlijst	43
Regelgevingsregister	47
Register met parlementaire stukken.....	47
Jurisprudentieregister	48
Bijlagen	50
Bijlage 1 Jurisprudentietabel 1 (toewijzing)	50
Bijlage 2 Jurisprudentietabel 2 (afwijzing)	68

Afkortingenlijst

BW	Burgerlijk Wetboek
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
GI	Gecertificeerde Instelling
HR	Hoge Raad der Nederlanden
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
MvT	Memorie van Toelichting
Raad	Raad voor de Kinderbescherming
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat het onderwerp van onderzoek centraal. In paragraaf 1.1 wordt het probleem van de opdrachtgever besproken. Vervolgens worden in paragraaf 1.2 de doelstelling, centrale vraag en deelvragen weergegeven. Paragraaf 1.3 bevat de geoperationaliseerde begrippen. Vervolgens worden in paragraaf 1.4 de onderzoeksmethoden besproken en de gemaakte keuzes verantwoord. Tot slot bevat paragraaf 1.5 een leeswijzer voor dit onderzoek.

1.1 Probleemanalyse

De advocaten die werkzaam zijn bij Van den Heuvel advocaten (hierna ook: de opdrachtgever) krijgen regelmatig het verzoek van een tot het gezag bevoegde vader, die nimmer gezag uitgeoefend heeft, om hem bij te staan in een verzoekschriftprocedure ex art. 1:253c lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (hierna ook: BW), waarin hij de rechter verzoekt om hem gezamenlijk met de geboortemoeder van zijn kind te belasten met het ouderlijk gezag over hun kind. Tot het gezag bevoegde vaders die het gezag nimmer hebben uitgeoefend, zijn: vaders die hun kind hebben erkend of van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld (art. 1:199 sub c en d BW), die nog geen ouderlijk gezag hebben gehad. De vader zou het gezag al uitgeoefend kunnen hebben doordat hij het gezamenlijk gezag samen met de geboortemoeder door de griffier van de rechtbank, in het rechtsgebied waarin het kind geboren is, aan heeft laten tekenen in het gezagsregister (art. 1:252 lid 1 BW).

De rechter kan een verzoek van een tot het gezag bevoegde vader om gezamenlijk gezag slechts afwijzen indien er sprake is van het klemcriterium óf noodzakelijkheids criterium (art. 1:253c lid 2 sub a en b BW). Er is sprake van het klemcriterium indien er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen (sub a). Van het noodzakelijkheids criterium is sprake wanneer afwijzing anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is (sub b).

Bij de opdrachtgever heerst onduidelijkheid over wanneer de feitenrechter het verzoek van een tot het gezag bevoegde vader om gezamenlijk ouderlijk gezag met de geboortemoeder van zijn kind toe- of afwijst op basis van het klemcriterium (art. 1:253c lid 1 en lid 2 sub a BW). Dit wordt veroorzaakt door het feit dat het klemcriterium een open norm is en dat betekent dat de vraag of er sprake is van het klemcriterium afhangt van de feiten en omstandigheden van het geval. Doordat er bij de advocaten onduidelijkheid heerst over wanneer het klemcriterium van toepassing is, kunnen de advocaten de belangen van hun cliënten (vaders) niet volledig behartigen. Derhalve hebben de advocaten verzocht om middels dit onderzoek in kaart te brengen onder welke feiten en omstandigheden een dergelijk verzoek wordt toe- of afgewezen door de feitenrechter op basis van het klemcriterium. Ter illustratie van het praktijkprobleem van de opdrachtgever volgt hier een voorbeeld casus die de basis van het onderzoek vormt:

“vader en moeder hebben een relatie gehad, maar zijn niet gehuwd geweest en zijn ook geen geregistreerd partnerschap aangegaan. Gedurende de relatie is een kind geboren. De vader heeft het kind erkend, maar hij heeft geen gezag over het kind. De relatie tussen de ouders is verbroken en partijen hebben een omgangsregeling opgesteld waarin is bepaald dat het kind eens in de veertien

dagen een weekend bij zijn vader verblijft. De vader wil echter samen met de moeder gezamenlijk gezag over zijn kind hebben, zodat hij ook een medebeslissingsrecht heeft. Ouders met gezag hebben namelijk de bevoegdheid om belangrijke beslissingen over het kind te nemen, zoals beslissingen over de verzorging, de opvoeding, het vermogen en de woonplaats van het kind. Hebben beide ouders gezag, dan moeten deze beslissingen over het kind met instemming van de vader gemaakt worden.¹ Iets wat nu, nu de vader het gezag niet heeft, niet hoeft te gebeuren. De moeder stemt echter niet in met het gezamenlijk ouderlijk gezag. Derhalve is de vader genoodzaakt om de rechter ex art. 1:253c lid 1 BW te verzoeken om hem gezamenlijk met de moeder te belasten met het ouderlijk gezag over hun kind. “

Uit bovenstaande blijkt dat dit onderzoek zich enkel richt op:

- vaders die een verzoek om gezamenlijk gezag indienen, en dus niet op duomoeders die een verzoek om gezamenlijk gezag indienen of op vaders/duomoeders die een verzoek om eenhoofdig gezag indienen;
- het klemcriterium, en dus niet op het noodzakelijkheids criterium.

De resultaten van dit onderzoek kan de opdrachtgever gebruiken bij het behartigen van de belangen van vaders die een verzoek om gezamenlijk gezag ex art. 1:253c lid 1 BW willen indienen, door feiten en omstandigheden uit de specifieke situatie van de vader te benoemen die de rechter van belang acht bij zijn beoordeling over de vraag of er sprake is van het klemcriterium.

1.2 Doelstelling, centrale vraag en deelvragen

Doelstelling:

Het doel van dit onderzoek is het verschaffen van duidelijkheid aan de advocaten van Van den Heuvel advocaten over de toepassing van het klemcriterium door de feitenrechter bij een verzoek van een (tot het gezag bevoegde) vader om gezamenlijk ouderlijk gezag ex art. 1:253c lid 1 BW.

Centrale vraag:

De centrale vraag van het onderzoek luidt als volgt:

“Wat kan Van den Heuvel advocaten geadviseerd worden over de toepassing van het klemcriterium door de feitenrechter bij een verzoek om gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW, blijkens wetsanalyse, literatuur- en jurisprudentieonderzoek?”

Deelvragen:

De centrale vraag is opgedeeld in de volgende deelvragen:

Theoretisch-juridische deelvragen

1. Wat houdt ouderlijk gezag in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?
2. Wat houdt art. 1:253c lid 1 BW in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?
3. Wat houdt het klemcriterium in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?

¹ Jeppesen de Boer, AA 2017/0089; Vonk & Forder, NJB 2017/1910.

Praktische deelvragen

4. Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium toegewezen?
5. Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium afgewezen?

1.3 Geoperationaliseerde begrippen

In deze paragraaf worden de geoperationaliseerde begrippen weergegeven.

Duomoeder

Onder duomoeder wordt in dit onderzoek verstaan de tot het gezag bevoegde juridische moeder van een kind die het kind heeft erkend, ex art. 1:198 lid 1 sub c BW, of ten aanzien van wie het moederschap gerechtelijk is vastgesteld, ex art. 1:198 lid 1 sub d BW.

Moeder en geboortemoeder

Onder moeder respectievelijk geboortemoeder wordt in dit onderzoek verstaan de vrouw uit wie het kind is geboren ex art. 1:198 lid 1 sub a BW.

Kind en minderjarige

Onder kind respectievelijk minderjarige wordt in dit onderzoek verstaan een persoon die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt en die niet meerderjarig is verklaard ex art. 1:253ha BW.

Vader

Onder vader wordt in dit onderzoek verstaan de juridische vader zonder gezag, die graag gezamenlijk gezag wil met de moeder van zijn kind.

1.4 Methoden van onderzoek en verantwoording

In deze paragraaf worden de gebruikte onderzoeksmethoden beschreven. Voorts worden de gemaakte keuzes verantwoord.

Theoretische deelvragen:

De deelvragen die onder het theoretisch-juridische onderzoeksgedeelte van het onderzoek vallen – deelvraag één tot en met drie – zijn middels wetsanalyse en literatuuronderzoek beantwoord. Bij de beantwoording van deze deelvragen is gebruik gemaakt van internationale en nationale wet- en regelgeving, zoals boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna ook: IVRK). Voor het literatuuronderzoek is, onder andere, gebruik gemaakt van handboeken, juridische tijdschriftartikelen en artikelsgewijs commentaar. Tevens zijn er uitspraken van de Hoge Raad (hierna ook: HR) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna ook: EHRM) en kamerstukken gebruikt. De validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek is gewaarborgd doordat er verscheidende primaire bronnen gebruikt zijn bij de beantwoording van de theoretische deelvragen, zoals uitspraken van de HR en De Asser-serie personen- en familierecht.

Voor een volledige weergave van de bronnen die gebruikt zijn, wordt verwezen naar de literatuurlijst, het regelgevingsregister, het register met parlementaire stukken en het jurisprudentieregister.

Praktische deelvragen:

De praktische deelvragen, deelvraag vier en vijf, vallen onder het praktijkonderzoekgedeelte van het onderzoek en zijn beantwoord in hoofdstuk vijf (deelvraag vier) en hoofdstuk zes (deelvraag vijf).

Beide deelvragen zijn aan de hand van jurisprudentieonderzoek beantwoord. In de jurisprudentieonderzoeken zijn overwegingen van gerechtshoven geanalyseerd, omdat tijdens het opstellen van het onderzoeksvoorstel ondervonden is dat gerechtshoven hun overwegingen meestal uitgebreider motiveren dan rechtbanken. De geanalyseerde uitspraken zijn gevonden op rechtspraak.nl. Zoektermen die hierbij gebruikt zijn, zijn 'verzoek vader om gezamenlijk ouderlijk gezag', 'klemcriterium' en 'art. 1:253c BW'. In totaal zijn er 280 uitspraken naar voren gekomen. Onder deze uitspraken bevonden zich ook uitspraken die niet op art. 1:253c lid 1 en lid 2 sub a BW zagen, maar op een ander lid uit dit artikel of op sub b van lid 2. Daarnaast bevonden zich onder de uitspraken vele uitspraken die op art. 1:251a lid 1 BW, art. 1:253n BW en art. 1:253o BW zagen. Uiteraard was er ook sprake van overlapping van dubbele uitspraken. Hierdoor zijn er 217 uitspraken afgevallen en bleven er, op het eerste gezicht, 63 uitspraken over waarin de rechter oordeelde dat er wel of geen sprake was van het klemcriterium bij een verzoek van een vader om gezamenlijk gezag ex art. 1:253c lid 1 BW.

Om de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek te waarborgen is er echter nog een kleinere selectie van uitspraken onderzocht, die meer met elkaar overeen hebben. Er zijn enkel uitspraken onderzocht uit 2016 tot en met 2020, waarin de rechter zijn overwegingen met betrekking tot het klemcriterium gemotiveerd weergeeft. Doordat niet alle 63 uitspraken aan deze voorwaarden voldeden, zijn er in totaal 33 uitspraken overgebleven. Echter, tijdens het uitvoeren van de jurisprudentieanalyse bij deelvraag vijf (afwijzing) bleek dat een van de uitspraken onverhoopt op art. 1:253n BW zag. Derhalve is ervoor gekozen om deze uitspraak uit het onderzoek te laten en zijn er uiteindelijk 32 uitspraken onderzocht. Dit heeft geen gevolgen voor de bruikbaarheid van dit onderzoeksrapport, nu er met 32 uitspraken ook een valide en betrouwbaar onderzoek uitgevoerd kan worden.

Omdat deelvraag vier ziet op het toewijzen van een verzoek om gezamenlijk gezag van een vader en deelvraag vijf op het afwijzen van dergelijke verzoeken, is er een scheiding gemaakt tussen uitspraken waarin het verzoek van de vader wordt toe- of afgewezen. In 18 van de 32 uitspraken wijst de rechter het verzoek om gezamenlijk gezag van de vader toe met betrekking tot het klemcriterium. In de overige 14 uitspraken wijst de rechter het verzoek van de vader om gezamenlijk gezag af omdat er sprake is van het klemcriterium. De uitspraken zijn per deelvraag opgenomen in het jurisprudentieregister, daarnaast is in bijlage 1 de jurisprudentietabel voor toewijzing (deelvraag 4) opgenomen en in bijlage 2 de jurisprudentietabel voor afwijzing (deelvraag 5) opgenomen.

De uitspraken zijn aan de hand van de volgende topics geanalyseerd:

1. Communicatie

Hieronder wordt verstaan:

- het vermogen van de ouders om samen te overleggen en om tot afspraken te komen over hun kind;
- de onderlinge verstandhouding van de ouders;
- het wederzijds vertrouwen tussen de ouders;
- angst en weerstand bij de moeder tegen de vader;
- incidenten tussen de ouders;
- de samenwerking tussen de ouders;
- de invloed van hulpverlening op de communicatie tussen de ouders;
- toekomstige hulpverlening om de communicatie te verbeteren.

2. Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder

Hieronder wordt verstaan:

- het dwarsbomen van beslissingen omtrent het kind door de vader door geen toestemming te verlenen voor bepaalde aangelegenheden. Er kan al sprake geweest zijn van gezamenlijk gezag doordat de rechtbank gezamenlijk gezag opgelegd heeft in eerste aanleg of doordat de rechtbank of het hof tijdelijk gezamenlijk gezag opgelegd heeft. Ook kan een vader zonder gezag beslissingen dwarsbomen, doordat er bij instanties, bijvoorbeeld bij scholen en ziekenhuizen, onwetendheid heerst over de regeling van het gezag tussen de ouders;
- de vrees bij de moeder dat de vader haar op enig moment zal dwarsbommen als verzorgende ouder bij het toekennen van gezamenlijk gezag en het gezag dus zal misbruiken.

3. Toekomstperspectief

Hieronder wordt verstaan:

- het toekomstperspectief over de onderlinge relatie tussen de ouders en de gevolgen hiervan voor het kind;
- de visies van de ouders over de opvoeding van het kind;
- de opstelling van de moeder tegenover het gezamenlijk gezag;
- de verwachte gevolgen van een evenwicht in het aandeel van de ouders in de opvoeding van het kind;
- het verloop van de periode(s) waarin er sprake was van gezamenlijk gezag;
- het toekomstperspectief over de persoonlijke problematiek van een ouder/de ouders;
- de gevolgen van ingezette hulpverlening;
- toekomstige hulpverlening om de communicatie en verstandhouding te verbeteren.

4. Hulpverlening

Hieronder wordt verstaan:

- hulpverlening aan één van de ouders of hun beiden in verband met persoonlijke problematiek;
- hulpverlening aan beide ouders of het gehele gezin;
- hulpverlening aan het kind.

Hulpverlening kan bijvoorbeeld gegeven worden door de Raad voor de Kinderbescherming (hierna ook: raad) of door een gecertificeerde instelling (hierna ook: GI). Gecertificeerde instellingen worden van overheidswege gecertificeerd om maatregelen in het kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering te mogen uitvoeren.² Ook kan hulpverlening gegeven worden door psychologen en psychiaters. Daarnaast kan hulpverlening door familie of vrienden gegeven worden, bijvoorbeeld door tantes, oma's en opa's van het kind.

5. Belang kind

Hieronder wordt verstaan:

- de behoefte van het kind en de situatie waarin er het beste in die behoefte kan worden voorzien;
- de veiligheid van het kind. De persoonlijke problematiek van de ouders en de onverantwoordelijkheid van een ouder staan in verband met de veiligheid van het kind;
- een bedreiging in de ontwikkeling van het kind, bijvoorbeeld een loyaliteitsconflict;
- de invloed die gezamenlijk gezag (vermoedelijk) heeft op de ontwikkeling van het kind.

In het onderzoeksvoorstel werd gesproken over een zesde topic: ontwikkeling kind. Gedurende het uitvoeren van de jurisprudentieanalyses bleek echter dat de topics belang kind en ontwikkeling kind niet van elkaar te onderscheiden waren. Elk topic bevatte dezelfde informatie. Derhalve is ervoor gekozen om de topics samen te voegen onder het topic belang kind. Dit heeft geen gevolgen voor de bruikbaarheid van dit onderzoek.

1.5 Leeswijzer

De opbouw van dit onderzoeksrapport ziet er als volgt uit. Hoofdstuk 2 behandelt het ouderlijk gezag. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op art. 1:253c lid 1 BW. Hoofdstuk 4 behandelt het klemcriterium. Hoofdstuk 5 en 6 presenteren de resultaten van de jurisprudentieanalyses. Vervolgens bevat hoofdstuk 7 de conclusies. Hoofdstuk 8 bevat de aanbevelingen, waarna de literatuurlijst, het regelgevingsregister, het register met parlementaire stukken, het jurisprudentieregister en de bijlagen volgen.

² VNG z.d.

Hoofdstuk 2 Ouderlijk gezag

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op deelvraag 1: 'Wat houdt ouderlijk gezag in volgens wetanalyse en literatuuronderzoek?'.³

In paragraaf 2.1 wordt uiteengezet wat gezag is. Subparagraaf 2.1.1 behandelt het uitoefenen van gezag, subparagraaf 2.1.2 behandelt wie onbevoegd is tot het uitoefenen van gezag en subparagraaf 2.1.3 gaat kort in op de ondertoezichtstelling van een kind en het beëindigen en schorsen van het ouderlijk gezag. Vervolgens behandelt paragraaf 2.2 de inhoud van het gezag. Subparagraaf 2.2.1 behandelt het gezag over de persoon van de minderjarige. Subparagraaf 2.2.2 bespreekt het ouderlijk bewind en de vertegenwoordiging van het kind. Paragraaf 2.3 weergeeft de consequenties voor een ouder zonder gezag. Tot slot bevat paragraaf 2.4 een deelconclusie waarin antwoord wordt gegeven op deelvraag 1.

2.1 Gezag

Minderjarigen zijn 'personae miserabiles', wat inhoudt dat zij een bijzondere bescherming behoeven.³ Daarom bepaalt art. 1:245 lid 1 BW dat minderjarigen onder gezag staan.⁴ Gezag is ouderlijk gezag of voogdij (art. 1:245 lid 2 BW). Ouderlijk gezag vloeit voort uit het recht op respect van het gezins- en familieleven uit art. 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna ook: EVRM) en wordt door beide ouders of een van hen uitgeoefend (art. 1:245 lid 3 BW).⁵ Ook het gezag dat wordt uitgeoefend door een ouder tezamen met een ander dan een ouder, diens partner, wordt als ouderlijk gezag aangemerkt (art. 1:245 lid 5 BW). Voogdij wordt door één of twee natuurlijke personen die niet de ouder zijn of door een rechtspersoon uitgeoefend (art. 1:245 lid 3 BW).⁶ Het gezag van de ouder(s) of voogd(en) heeft betrekking op de persoon van de minderjarige, het bewind over zijn vermogen en zijn vertegenwoordiging bij burgerlijke handelingen, zowel in als buiten rechte (art. 1:245 lid 4 BW).⁷ Dit onderzoek beperkt zich tot het ouderlijk gezag.

2.1.1 Het uitoefenen van het ouderlijk gezag

Er zijn veel manieren om aan eenhoofdig of gezamenlijk ouderlijk gezag te komen. Hieronder volgen een aantal voorbeelden:

- tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap oefenen ouders in beginsel van rechtswege gezamenlijk gezag uit (art. 1:251 lid 1 BW en art. 1:253aa lid 1 BW);⁸
- een ouder en diens partner oefenen van rechtswege in beginsel het gezamenlijk gezag uit over het tijdens hun huwelijk of geregistreerd partnerschap geboren kind (art. 1:253sa BW);⁹

³ Grapperhaus & Nuytinck, AA 2008/0861.

⁴ Nuytinck 2018, p. 258.

⁵ EHRM 8 juli 1987, Appl.Nr. 9580/81, Series A, vol. 120, ECLI:NL:XX:1987:AC0468, NJ 1988/828 m.nt. E.A. Alkema (*McMichael/Olsson I*); EHRM 28 november 1988, Appl.Nr. 10929/84 Series A, vol. 144 (1989), ECLI:NL:XX:1988:AD0533, m.nt. E.A. Alkema (*Nielsen/Denemarken*).

⁶ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 240.

⁷ Vlaardingerbroek e.a. 2017, p. 365.

⁸ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 243.

⁹ Vonk & Forder, *NJB* 2017/1910; Nuytinck 2018, p. 282-284; Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 246-247.

- een ouder en diens partner kunnen gezamenlijk gezag verkrijgen door middel van een rechterlijke beslissing (art. 1:253t lid 1 en 3 BW (en lid 2 indien het kind in familierechtelijke betrekking staat tot twee ouders));¹⁰
- een ouder oefent van rechtswege alleen het gezag uit indien de andere ouder is overleden, tenzij hij op het moment van overlijden van de andere ouder geen gezag uitoefende (art. 1:253f BW);¹¹
- na echtscheiding, beëindiging van het geregistreerd partnerschap of scheiding van tafel en bed en bij de ontbinding na scheiding van tafel en bed, kan het gezag respectievelijk de gezagsuitoefening door de rechter aan één ouder opgedragen worden (1:251a lid 1 BW (en art. art. 1:253aa lid 2 BW bij een geregistreerd partnerschap)).¹²

In het kader van dit onderzoek staat de volgende gezagssituatie centraal: de geboortemoeder van het kind heeft gezag, maar de vader van het kind (dit kan ook de duomoeder zijn) heeft dit niet. Hieronder wordt uitgelegd hoe dergelijke situaties ontstaan.

Indien een vader (of duomoeder) juridisch ouder is geworden middels erkenning of gerechtelijke vaststelling van het ouderschap (art. 1:199 sub c en d BW (art. 1:198 lid 1 sub c en d BW voor de duomoeder)), oefent hij (of zij) niet van rechtswege ouderlijk gezag uit. De geboortemoeder oefent in een dergelijke situatie alleen het gezag over het kind uit ex art. 1:253b lid 1 BW.

Echter, de ouders kunnen wel gezamenlijk de griffier van de rechtbank, in het rechtsgebied waar het kind geboren is, verzoeken om het gezamenlijk gezag aan te tekenen in het gezagsregister (art. 1:252 lid 1 BW).¹³ De griffier weigert deze aantekening indien (art. 1:252 lid 2 BW):

- a. de ouders of één van hen onbevoegd zijn/is tot het gezag;
- b. het gezag van één van beide ouders is beëindigd en de andere ouder het gezag alleen uitoefent;
- c. een voogd gezag heeft;
- d. de voorziening in het gezag is komen te ontbreken;
- e. de ouder die het gezag heeft het gezag met een ander dan de ouder uitoefent.

In het geval dat de geboortemoeder niet bereid is om mee te werken met de aantekening tot gezamenlijk gezag, kan de vader (of duomoeder) die het gezamenlijk gezag wil uitoefenen en nimmer gezag uitgeoefend heeft, de rechter, op grond van art. 1:253c lid 1 BW, verzoeken om beide ouders met het gezag te belasten. Het verzoek wordt, op grond van art. 1:253c lid 2 sub a en b BW, slechts afgewezen indien er sprake is van het klemcriterium (sub a) of noodzakelijkheids criterium (sub b).¹⁴ Deze criteria worden in hoofdstuk 4 uitgelegd.

¹⁰ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 247-250.

¹¹ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 252.

¹² Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 243-245; Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 253-254; Jeppesen de Boer, 'Commentaar op art. 1:251a BW', in: *Sdu Commentaar Relatierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2013; Asser/De boer 1* 2010/820b.

¹³ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 245-246

¹⁴ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 245-246.

Opmerking verdient dat, als gevolg van wetsvoorstel 34605, de gezagsrechtelijke positie van ongehuwde en niet-geregisterde partners ten opzichte van hun kinderen ingrijpend verandert.¹⁵ Op basis van het wetsvoorstel oefenen de geboortemoeder en de persoon die het kind heeft erkend het gezag gezamenlijk uit, tenzij:

- a. een voogd belast is met de voogdij over het kind;
- b. de voorziening in het gezag over het kind is komen te ontbreken;
- c. de gezagdragende ouder het gezag gezamenlijk met een ander dan een ouder heeft;
- d. de moeder en erkenner gezamenlijk in een akte van erkenning of notariële akte hebben verklaard dat de moeder het eenhoofdig gezag uitoefent;
- e. de erkenning met vervangende toestemming van de rechtbank tot stand is gekomen.¹⁶

2.1.2 Onbevoegd tot het uitoefenen van het ouderlijk gezag

Onbevoegd om gezag uit te oefenen zijn minderjarigen, onder curatele gestelden (ongeacht de grond voor de curatele) en psychiatrische patiënten met een blijvende stoornis die zodanig ernstig is dat zij in de onmogelijkheid verkeren om gezag uit te oefenen (art. 1:246 BW). Een moeder van 16 of 17 jaar heeft wel het recht om de kinderrechtster te verzoeken haar meerderjarig te verklaren (art. 1:253ha BW), maar indien de rechter dit verzoek niet toewijst blijft zij minderjarig en dus onbevoegd om het gezag uit te oefenen.¹⁷ Voorts kan iemand ten behoeve van wie een mentorschap is ingesteld, onbevoegd verklaard worden (art. 1:453a lid 1 BW jo. art. 1:246 BW).

2.1.3 De ondertoezichtstelling van het kind en het beëindigen en schorsen van het gezag

Ouderlijk gezag kan geschorst en beëindigd worden. De uitleg hiervan gaat te ver voor dit onderzoek, derhalve wordt verwezen naar art. 1:266 BW (beëindiging gezag) en art. 1:268 BW (schorsing van het gezag).¹⁸ Voorts kan een kind onder toezicht gesteld worden. Hiervoor geldt vorenstaande eveneens. De ondertoezichtstelling is opgenomen in art. 1:255 BW.¹⁹

2.2 De inhoud van het ouderlijk gezag

Deze paragraaf bespreekt de inhoud van het ouderlijk gezag. Subparagraaf 2.2.1 behandelt het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige. Subparagraaf 2.2.2 behandelt het ouderlijk bewind en de vertegenwoordiging van de minderjarige.

2.2.1 Het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige

In de wet wordt de inhoud van het ouderlijk gezag slechts minimaal ingevuld.²⁰ Art. 1:247 lid 1 BW bepaalt dat het ouderlijk gezag de plicht en het recht van de ouders bevat om hun kind zelf te verzorgen en op te voeden.²¹

De plicht om het kind te verzorgen en op te voeden omvat niet enkel materiële aangelegenheden, zoals voeding en onderdak.²² Art. 1:247 lid 2 BW bepaalt dat onder de plicht mede moet worden verstaan: de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid

¹⁵ Nuytinck 2018, p. 267; *Kammerstukken II* 2019/20, 34605, 6; Nuytinck, AA 2020/0480.

¹⁶ *Kammerstukken II* 2019/20, 34605, 6, p. 13-17; Nuytinck, AA 2020/0480.

¹⁷ Vlaardingerbroek e.a. 2017, p. 366.

¹⁸ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 264-267; Phillips 2019, p. 115-119.

¹⁹ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 256-261; Phillips 2019, p. 100-106.

²⁰ Vlaardingerbroek e.a. 2017, p. 367.

²¹ Asser/De boer 1* 2010/818.

²² Nuytinck 2018, p. 260.

van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. Het gaat dus niet alleen om de dagelijkse verzorging, maar ook om het begeleiden en stimuleren van het kind in zijn ontwikkelings- en ontplooiingsactiviteiten en het bieden van ruimte daartoe, vooral op het gebied scholing en opleiding.²³ Alhoewel de wet dit niet zozeer bepaalt, dient bij de beoordeling van hetgeen dat in het belang van het kind is, de vraag wat het kind zelf vindt en wenst, naarmate het kind ouder en rijper wordt steeds meer gewicht in de schaal te leggen (art. 8 EVRM jo. art. 5 IVRK).²⁴

Voorts zijn ouders zowel binnen als buiten hun gezin verantwoordelijk voor de veiligheid van hun kind. Ouders mogen hun kind niet in een onveilige situatie brengen of laten zitten. Soms weten of vermoeden ouders dat hun kind wordt mishandeld of misbruikt, maar ondernemen zij geen stappen om de mishandeling of het misbruik te stoppen. Het voorkomen van deze situatie behoort tot de ouderlijke verantwoordelijkheid.²⁵

Bij wet van 8 maart 2007 is, in aansluiting op art. 19 jo. 37 IVRK, aan art. 1:247 lid 2 BW de volgende zin toegevoegd: *'In de verzorging en opvoeding van de minderjarige passen de ouders geen geestelijk of lichamelijk geweld of enige andere vernederende behandeling toe'*.²⁶ Met deze wetswijziging wil de wetgever een bijdrage leveren aan het voorkomen van kindermishandeling. Ouders zijn verplicht hun kind zonder geweld en andere vernederende behandelingen op te voeden en te verzorgen.²⁷ Iedere vorm van geweld die wordt gebruikt als opvoedingsmiddel valt onder de formulering.²⁸

Art. 1:247 lid 3 BW bepaalt dat het ouderlijk gezag ook de plicht voor de ouder omvat om de ontwikkeling van de banden van zijn kind met de andere ouder te bevorderen. Deze norm geldt zowel voor de ouder die alleen het gezag uitoefent, als voor de ouders die gezamenlijk het gezag uitoefenen maar niet samenwonen. Art. 1:377a lid 1 BW bevat de norm voor ouders die niet het gezag uitoefenen: zij zijn verplicht tot omgang met hun kind.²⁹ De tegenhanger van art. 1:247 BW is art. 1:249 BW. Dit artikel bepaalt dat kinderen rekening dienen te houden met de bevoegdheden van hun ouders en met de belangen van de andere leden van het gezin waartoe zij behoren.³⁰ Het gaat hier om wederzijds respect tussen de leden van een gezin, met name tussen de ouders en het kind.³¹

In geval van tegenstrijdige belangen van het kind enerzijds en de met het gezag belaste ouders of één van hen anderzijds, benoemt de rechtbank een bijzondere curator, indien zij dit noodzakelijk acht in het belang van het kind. Hierbij wordt de aard van de belangenstrijd bijzonder in aanmerking genomen (art. 1:250 BW). De bijzondere curator fungeert, in en buiten rechte, als wettelijke vertegenwoordiger van het kind.

²³ Asser/De boer 1* 2010/818a.

²⁴ Wortmann, NJ 1999/379; HR 25 september 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2714; EHRM 22 april 1992, Series A, vol. 226-B, § 73 (Rieme/Zweden); EHRM 9 juni 1998, nr. 40/1997/824/1030, § 62 (Bronda/Italië).

²⁵ Kamerstukken II, 2005/06, 30316, 3, p. 7-8 (MvT).

²⁶ Asser/De boer 1* 2010/818a; Kamerstukken II, 2005/06, 30316, 3, p. 7 (MvT).

²⁷ Vlaardingerbroek e.a. 2017, p. 367; Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 242.

²⁸ Asser/De boer 1* 2010/818a.

²⁹ Asser/De boer 1* 2010/818c.

³⁰ Asser/De boer 1* 2010/819a.

³¹ Kamerstukken II 1992/93, 23012, 3, p. 36.

2.2.2 Het ouderlijk bewind en de vertegenwoordiging van het kind

Art. 1:253i e.v. BW regelt het bewind over het vermogen van het kind en zijn vertegenwoordiging door zijn ouders.³²

Indien ouders of een ouder en diens partner gezamenlijk het gezag uitoefenen, voeren zij ook gezamenlijk het bewind en vertegenwoordigen zij het kind gezamenlijk. Een ouder, of partner, met gezag is ook bevoegd om het bewind en de vertegenwoordiging alleen uit te oefenen, tenzij van bezwaren van de andere ouder, of partner, met gezag is gebleken (art. 1:253i lid 1 BW).³³ Wanneer er een conflict tussen de ouders of tussen de ouder en partner met gezag ontstaat, over het bewind of de vertegenwoordiging, dan kan het geschil aan de kantonrechter voorgelegd worden (art. 1:253i lid 2 en 1:253a BW).³⁴ Oefent een ouder alleen het gezag uit, dan voert hij ook het bewind over het vermogen en vertegenwoordigt hij het kind (art. 1:253i lid 3 BW).

Bewind en vertegenwoordiging zijn onderdeel van het gezag. Art. 1:253i lid 4 BW bepaalt echter dat gezag en bewind in drie gevallen ontkoppeld kunnen worden, namelijk:

- a. Indien de rechter bij de beschikking, waarbij de uitoefening van het gezag over het kind aan één van de ouders wordt opgedragen, op eensluidend verzoek van de ouders of op verzoek van één van hen, mits de ander zich daartegen niet heeft verzet, heeft bepaald dat de ouder die niet het gezag over het kind zal uitoefenen, het bewind over het vermogen van het kind zal voeren.
- b. Ingevolge art. 1:276 lid 2 BW bij beëindiging van gezag.
In dit geval wordt het gezag van één ouder die het bewind over het vermogen van zijn kinderen voert ten aanzien van een aantal kinderen beëindigd. Het gevolg daarvan is dat een aantal kinderen onder zijn gezag blijft en een aantal kinderen onder andermans gezag komt te staan. Als de kinderen goederen gemeen hebben, kan de rechtbank één van de gezagsdragers of een derde aanwijzen om over de verdeling van de gemeenschappelijke goederen het bewind te voeren.³⁵
- c. Indien hij die het kind goederen schenkt of vermaakt, bij de gift onderscheidenlijk bij uiterste wilsbeschikking, heeft bepaald dat een ander het bewind over die goederen zal voeren. In dit geval zijn de ouders, de ouder en diens partner met gezag of is de ouder die alleen het gezag uitoefent, bevoegd van de bewindvoerder rekening en verantwoording te vragen (art. 1:253i lid 5 BW). Vervalt het door de schenker of erflater ingestelde bewind, dan zijn lid 1-3 van toepassing (art. 1:253i lid 6 BW).

Bewindvoerders moeten het bewind als goede bewindvoerders voeren. Bij slecht bewind zijn zij in beginsel aansprakelijk voor de aan het slechte bewind te wijten schade (art. 1:253j BW). Een kind kan, vertegenwoordigd door een bijzondere curator, de ouders wegens slecht bewind aanspreken tot schadevergoeding. Tijdens de wettelijke vertegenwoordiging bestaat tussen de ouders en het kind een grond voor verlenging van verjaring (art. 3:321 lid 1 sub b BW). Nadat het kind meerderjarig is geworden, kan het zelf zijn ouders aanspreken tot schadevergoeding.³⁶

³² Nuytinck 2018, p. 276.

³³ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 254; Nuytinck 2018, p. 276.

³⁴ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 254-255.

³⁵ 'Ter Haar': in T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253i BW, aant. 4; *Kamerstukken II*, 1993/94, 23012, 5 (MvA).

³⁶ Nuytinck 2018, p. 277.

2.3 Consequenties voor de ouder zonder gezag

Deze paragraaf belicht de praktische gevolgen voor een ouder zonder gezag.

Een ouder met gezag heeft de bevoegdheid om beslissingen over belangrijke zaken ten aanzien van zijn kind te nemen.³⁷ Een ouder zonder gezag heeft deze bevoegdheid niet. De ouder zonder gezag is volledig afhankelijk van de ouder met gezag. In de praktijk betekent dit dat de ouder zonder gezag, bijvoorbeeld, geen beslissingen mag maken over:

- de verblijfplaats van zijn kind;
- de schoolkeuze van zijn kind;
- medische ingrepen bij zijn kind;
- medicijngebruik door zijn kind;
- therapie die aan zijn kind gegeven wordt;
- lidmaatschap van verenigingen van zijn kind;
- het aanvragen van een paspoort of ID-kaart voor zijn kind;
- financiële zaken van zijn kind;
- vakanties van zijn kind (en dus ook niet op vakantie kan met het kind zonder toestemming van de ouder met gezag).³⁸

Ook hebben ouders zonder gezag niet het recht om geïnformeerd te worden over mededelingen die hun kind aangaan. Dat betekent dat artsen, scholen en bijvoorbeeld overheidsinstellingen geen mededelingen over het kind hoeven te doen aan een ouder zonder gezag.³⁹

2.4 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande kan nu antwoord worden gegeven op deelvraag 1: 'Wat houdt ouderlijk gezag in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?'.

Ouderlijk gezag kan zowel door beide ouders, een ouder alleen als door een ouder en diens partner uitgeoefend worden. Indien er sprake is van erkenning of gerechtelijke vaststelling van het ouderschap, is er niet automatisch sprake van gezag. Dit heeft consequenties voor de ouder die het kind heeft erkend of van wie het ouderschap gerechtelijk is vastgesteld. Deze ouder heeft namelijk niet de bevoegdheid om belangrijke beslissingen over zijn kind te maken en heeft niet het recht om geïnformeerd te worden over mededelingen die zijn kind aangaan. De ouder is volledig afhankelijk van de ouder met gezag.

De ouder met gezag heeft bovengenoemde rechten wel. Het ouderlijk gezag bevat daarnaast de plicht en het recht van ouders om hun kind zelf te verzorgen en op te voeden. Dit betreft niet enkel een plicht ten aanzien van materiele aangelegenheden, het gaat ook om de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. Voorts heeft een ouder met gezag de plicht om de ontwikkeling van de banden van zijn kind met de andere ouder te bevorderen.

³⁷ Jeppesen de Boer, AA 2017/0089; Bos z.d.

³⁸ Jeppesen de Boer, AA 2017/0089; Bos z.d.; Reus advocatuur z.d.

³⁹ De Jong 2018.

Onderdeel van het ouderlijk gezag zijn ook het ouderlijk bewind en de vertegenwoordiging van het kind. Wanneer ouders of een ouder en diens partner gezamenlijk het gezag uitoefenen, voeren zij ook gezamenlijk het bewind en vertegenwoordigen zij het kind gezamenlijk. Oefent een ouder alleen het gezag uit, dan voert hij alleen het bewind en vertegenwoordigt hij het kind alleen.

In het volgende hoofdstuk wordt art. 1:253c lid 1 BW behandeld.

Hoofdstuk 3 Art. 1:253c lid 1 BW

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op deelvraag 2: 'Wat houdt art. 1:253c lid 1 BW in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?'.

Art. 1:253c lid 1 BW bepaalt het volgende:

'De tot het gezag bevoegde ouder van het kind, die nimmer het gezag gezamenlijk met de moeder uit wie het kind is geboren heeft uitgeoefend, kan de rechtbank verzoeken de ouders met het gezamenlijk gezag dan wel hem alleen met het gezag over het kind te belasten'.

Om dit artikellid goed te kunnen begrijpen is het van belang om te weten: wie de tot het gezag bevoegde ouder is die nimmer het gezag met de geboortemoeder heeft uitgeoefend. Derhalve behandelt paragraaf 3.1 het begrip ouderschap en paragraaf 3.2 het begrip juridisch ouderschap. Vervolgens gaat paragraaf 3.3 in op de tot het gezag bevoegde ouder die nimmer gezag heeft uitgeoefend. In hoofdstuk 2 is uitgelegd in welke situatie art. 1:253c lid 1 BW van toepassing is. Paragraaf 3.4 bevat tot slot een deelconclusie waarin antwoord wordt gegeven op deelvraag 2.

3.1 Ouderschap

Er bestaan verschillende soorten ouderschap, te weten:

- Biologisch ouderschap: een kind ontstaat en wordt geboren uit het genetisch materiaal van zijn biologische ouders.⁴⁰
- Juridisch ouderschap: juridische ouders hebben een afstammingsrelatie met hun kind en er bestaan familierechtelijke betrekkingen tussen de juridische ouder en het kind (1:197 BW).⁴¹
- Sociaal ouderschap: sociale ouders zijn diegenen die een opvoedings- en verzorgingsrelatie met het kind hebben.⁴²

3.2 Juridisch ouderschap

In het BW wordt gesproken over de juridische ouders van een kind, en dus niet over biologische en sociale ouders. Art. 1:198 lid 1 BW bepaalt dat de juridische moeder is de:

- a. vrouw uit wie het kind is geboren, ongeacht of het genetisch materiaal waaruit het kind bestaat ook afkomstig is van haar;⁴³
- b. (overleden) echtgenote of geregistreerde lesbische partner van de geboortemoeder, ten tijde van de geboorte van het kind, indien het kind is verwekt door kunstmatige donorbevruchting middels een onbekende donor.⁴⁴ Dit geldt ook indien de geboortemoeder intussen een nieuw huwelijk of geregistreerd partnerschap is aangegaan;
- c. vrouw die het kind heeft erkend;
- d. vrouw wier moederschap gerechtelijk is vastgesteld;
- e. vrouw die het kind heeft geadopteerd.⁴⁵

⁴⁰ Phillips 2019, p. 48; Vlaardingerbroek e.a. 2017, p. 197.

⁴¹ Phillips 2019, p. 48; Nuytinck 2018, p. 189.

⁴² Phillips 2019, p. 48.

⁴³ Nuytinck 2018, p. 192.

⁴⁴ Nuytinck 2018, p. 192.

⁴⁵ Phillips 2019, p. 48-49.

Op grond van art. 1:199 BW is de juridisch vader van een kind de man:

- a. die op het tijdstip van de geboorte van het kind is gehuwd of een geregistreerd partnerschap heeft met de geboortemoeder, tenzij onderdeel b geldt of de echtgenote of geregistreerde lesbische partner van de geboortemoeder is overleden in de tijd tussen de kunstmatige donorbevruchting en de geboorte van het kind;⁴⁶
- b. die met de moeder was gehuwd of een geregistreerd partnerschap had met de moeder, welk 306 dagen of korter voor de geboorte van het kind is ontbonden door zijn dood. Dit geldt ook indien de moeder intussen een nieuw huwelijk of geregistreerd partnerschap is aangegaan;
- c. die het kind erkend heeft;
- d. van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld;
- e. die het kind heeft geadopteerd.⁴⁷

3.3 De tot het gezag bevoegde ouder die het gezag nimmer uitgeoefend heeft

Art. 1:253c lid 1 BW spreekt over de tot het gezag bevoegde ouder die nimmer gezag uitgeoefend heeft met de geboortemoeder. Tot het gezag bevoegd zijn juridische ouders (art. 1:198 en 1:199 BW).⁴⁸ Een vader of duomoeder die het kind heeft erkend, of van wie het ouderschap gerechtelijk is vastgesteld, is juridisch ouder, maar verkrijgt het gezag niet van rechtswege. Art. 1:253c lid 1 BW ziet dan ook op vaders en duomoeders die het kind hebben erkend, of van wie het ouderschap gerechtelijk is vastgesteld, die het gezag nog niet hebben uitgeoefend met de geboortemoeder. Het gezag zou al uitgeoefend kunnen zijn met de geboortemoeder, doordat de griffier van de rechtbank, in het rechtsgebied waar het kind geboren is, een aantekening van het gezamenlijk gezag heeft gemaakt in het gezagsregister (art. 1:252 lid 1 BW). Hiervoor is de toestemming van de geboortemoeder nodig. Geeft de geboortemoeder de vader of duomoeder geen toestemming, dan kan hij/zij de rechter, op grond van art. 1:253c lid 1 BW, alleen verzoeken om gezamenlijk gezag met de geboortemoeder of eenhoofdig gezag.⁴⁹

Gezien het voorgaande is de biologische vader die zijn kind niet heeft erkend, niet-ontvankelijk indien hij een verzoek ex art. 1:253c lid 1 BW indient; deze vader is immers geen juridisch ouder. De eis van het juridisch ouderschap is niet in strijd met het recht op gezins- en familieleven uit art. 8 EVRM.⁵⁰ Ook de ouder die al gezag heeft gehad is niet-ontvankelijk. Dit kan, zoals hierboven genoemd, het geval geweest zijn indien er op grond van art. 1:252 lid 1 BW een registratie van het gezamenlijk gezag in het gezagsregister heeft plaatsgevonden.⁵¹ Het gezamenlijk gezag is in dergelijke gevallen door de rechtbank beëindigd op grond van art. 1:253n BW. Deze ouder kan een verzoek ex art. 1:253o BW (wijziging gezagsbeslissing) indienen bij de rechtbank.⁵²

⁴⁶ Nuytinck 2018, p. 197.

⁴⁷ Phillips 2019, p. 49.

⁴⁸ 'Koens', in T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253c BW, aant. 1.

⁴⁹ HR 27 mei 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS7054; HR 28 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2255.

⁵⁰ Alkema & Luijten, NJ 1989/98; HR 9 oktober 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0713; EHRM 24 februari 1995, Appl.Nr. 16424/90, ECLI:NL:XX:1995:AD2307 (*McMichael/U.K.*).

⁵¹ Artikelsgewijs commentaar Punsellie, in: *GS Personen- en familierecht*, art. 1:253c BW, aant. 1.

⁵² HR 11 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2731.

3.4 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande kan nu antwoord worden gegeven op deelvraag 2: 'Wat houdt art. 1:253c lid 1 BW in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?'.

Art. 1:253c lid 1 BW richt zich op de tot het gezag bevoegde ouder die nimmer gezag uitgeoefend heeft. Tot het gezag bevoegd is een juridisch ouder. De vader of duomoeder die het kind heeft erkend, of van wie het ouderschap gerechtelijk is vastgesteld, is juridisch ouder maar verkrijgt geen gezag van rechtswege. Deze ouder zou samen met de geboortemoeder gezamenlijk gezag aan kunnen laten tekenen in het gezagsregister. Hiervoor is de toestemming van de geboortemoeder nodig. Geeft de geboortemoeder geen toestemming, dan kan de vader of duomoeder, op grond van art. 1:253c lid 1 BW, de rechtbank alleen verzoeken om hem/haar gezamenlijk met de geboortemoeder te belasten met het gezag of alleen met het gezag te belasten over zijn/haar kind.

Dit onderzoek richt zich op een verzoek om gezamenlijk gezag van een juridische vader, die nimmer gezag uitgeoefend heeft. Dergelijke verzoeken kunnen enkel worden afgewezen op basis van het klem- of noodzakelijkheids criterium. In hoofdstuk 4 wordt het klemcriterium behandeld. Het noodzakelijkheids criterium is niet onderzocht, maar wordt ter volledigheid kort aangekaart in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 4 Het klemcriterium

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op deelvraag 3: 'Wat houdt het klemcriterium in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?'.

In paragraaf 4.1 wordt ingegaan op de toepassing van het klemcriterium. Vervolgens behandelt paragraaf 4.2 de ontwikkeling en inhoud van het klemcriterium. Paragraaf 4.3 behandelt de codificatie van het klemcriterium. Daarna bespreekt paragraaf 4.4 een belangrijke uitspraak van de HR van 27 maart 2020. Tot slot bevat paragraaf 4.5 een deelconclusie waarin antwoord wordt gegeven op deelvraag 3.

4.1 De toepassing van het klemcriterium

Het klemcriterium is van toepassing bij de vraag op welke wijze het ouderlijk gezag verdeeld moet worden. Derhalve is het criterium van toepassing bij de beoordeling van een verzoek ex:

- art. 1:251a lid 1 sub a BW (verzoek om eenhoofdig gezag na echtscheiding);
- art. 1:253c lid 2 sub a BW (verzoek om gezamenlijk gezag door een tot het gezag bevoegde ouder die nimmer gezag heeft uitgeoefend);
- art. 1:253c lid 5 BW (verzoek van de geboortemoeder om gezamenlijk gezag met een tot het gezag bevoegde ouder die nimmer gezag heeft uitgeoefend);⁵³
- art. 1:253n lid 1 en 2 BW (verzoek om beëindiging van het gezamenlijk gezag van ongehuwde ouders);
- art. 1:253o lid 1 BW (wijziging gezagsbeslissing).⁵⁴

Op grond van het klemcriterium wordt bij verzoeken tot gezagswijziging door de rechter onderzocht of er bij toewijzing van dat verzoek een onaanvaardbaar risico ontstaat dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders, en het voorts niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zal komen (art. 1:251a lid 1 sub a en 1:253c lid 2 sub a BW).

4.2 De ontwikkeling en inhoud van het klemcriterium

Het klemcriterium is door de HR geformuleerd in haar arrest van 10 september 1999 en herhaald in haar arrest van 19 april 2002.⁵⁵ De HR bepaalde dat hoofdregel is dat het in het belang van het kind is dat het gezamenlijk ouderlijk gezag doorloopt na echtscheiding.⁵⁶ Hieraan ligt ten grondslag dat de inmenging bij scheiding in het gezins- en familieleven, uit art. 8 lid 1 EVRM, door de overheid zo beperkt mogelijk gehouden moet worden.⁵⁷ Gezamenlijk gezag is de norm en eenhoofdig gezag is de uitzondering voor bijzondere gevallen, ook in het geval van art. 1:253c lid 1 en lid 2 sub a of lid 5 BW, art. 1:253n lid 1 en 2 BW of art. 1:253o lid 1 BW.⁵⁸

De beslissing om het gezag aan een ouder alleen te doen toekomen is slechts gerechtvaardigd, indien de rechter na onderzoek oordeelt dat dit in het belang van het kind is. Het ontbreken van een goede

⁵³ 'Koens': in T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253c BW, aant. 6.

⁵⁴ HR 15 februari 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB9669; De Bruijn-Lückers, *EB* 2008/36.

⁵⁵ Wortmann, *NJ* 2000/20; HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963; PHR 19 april 2002, ECLI:NL:PHR:2002:AD9143; *NJ* 2002/458; Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 244; Nuytinck 2018, p. 266.

⁵⁶ HR 15 februari 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB9669; *NJ* 2008/107; Asser/De boer 1* 2010/820d.

⁵⁷ Wortmann, *NJ* 2000/20; HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963; Asser/De boer 1* 2010/820d.

⁵⁸ *RFR* 2016/139.

communicatie tussen de ouders brengt niet zonder meer met zich mee dat in het belang van het kind het ouderlijk gezag aan een van de ouders moet worden toegekend.⁵⁹ Voor gezamenlijk gezag is vereist dat ouders in feite in staat zijn tot een behoorlijke gezamenlijke gezagsuitoefening en dat zij beslissingen van enig belang over hun kind gezamenlijk in overleg kunnen nemen, althans tenminste in staat zijn vooraf afspraken te maken over situaties die zich rond het kind kunnen voordoen, zodanig dat het kind niet klem of verloren raakt tussen de ouders.⁶⁰

Het bestaan van communicatie tussen ouders betekent echter niet dat er per definitie geen sprake is van het klemcriterium.⁶¹ Alle omstandigheden van het specifieke geval wegen mee. Zo kan het klemcriterium van toepassing zijn wanneer de geestelijke toestand van een ouder het uitoefenen van gezamenlijk gezag belemmerd. In een zaak uit 2005 oordeelde de HR dat de geestelijke toestand van de vader een belemmering vormde voor het uitoefenen van het gezamenlijk gezag. De vader was drugsverslaafd en weigerde hiervoor hulp in te schakelen. In verband met stemmingswisselingen en een psychose had de vader medicijnen gekregen, maar deze nam hij niet of zeer onregelmatig in. Daarnaast zwierf de vader op straat, mede daardoor was communicatie met hem vrijwel onmogelijk. Derhalve was er een onaanvaardbaar risico dat het kind klem en verloren zou raken tussen zijn ouders bij gezamenlijk gezag. Bovendien was niet te verwachten dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen.⁶² Welke feiten en omstandigheden leiden tot een toewijzing, dan wel afwijzing van een verzoek ex art. 1:253c lid 1 BW met betrekking tot het klemcriterium is onderzocht in het praktijkgedeelte van dit onderzoek. Daarover meer in hoofdstuk 5 en 6.

Voorts dient opgemerkt te worden dat de rechter niet gehouden is het gezag toe te kennen aan een ouder alleen, indien:

- een ouder de wens heeft om alleen met het gezag belast te zijn;⁶³
- beide ouders eenhoofdig gezag van een ouder alleen wensen;⁶⁴
- beide ouders verzoeken om met het eenhoofdig gezag belast te worden.⁶⁵

De rechter oordeelt wat in het belang van het kind is. Echter, de rechter kan niet het eenhoofdig gezag opdragen aan een ouder die verzocht heeft de andere ouder daarmee te belasten.⁶⁶

4.3 De codificatie van het klemcriterium

Bij wetswijziging van Boek 1 BW en Rv met de 'Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding' van 27 november 2008 is het klemcriterium gecodificeerd.⁶⁷ In de Memorie van Toelichting (hierna ook: MvT) bij deze wet benoemt de wetgever dat het voor de ontwikkeling van een kind belangrijk is dat het, ook na scheiding van zijn ouders, contact heeft met beide ouders en dat de ouders zich gezamenlijk verantwoordelijk (blijven) voelen voor de verzorging, opvoeding en ontwikkeling van hun kind.⁶⁸ Deze verantwoordelijkheid komt tot uitdrukking in de uitoefening van het

⁵⁹ Wortmann, NJ 2000/20; HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963; RvdW 1999/121.

⁶⁰ NJ 2002, 458; Artikelsgewijs commentaar Punselie, in: *GS Personen- en familierecht*, art. 1:251a BW, aant. 1.2.

⁶¹ RFR 2016/139.

⁶² RFR 2005/60.

⁶³ Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018, p. 244.

⁶⁴ HR 11 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2731; NJ 2008/322.

⁶⁵ HR 15 december 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA9042; Wortmann, NJ 2001/123.

⁶⁶ Asser/De boer 1* 2010/820d.

⁶⁷ *Stb.* 2008, 500; Jeppesen de Boer, 'Commentaar op art. 1:251a BW', in: *Sdu Commentaar Relatierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2013; 'Koens': in *T&C Burgerlijk Wetboek*, art. 1:251a BW, aant. 1.

⁶⁸ *Kamerstukken II* 2004/05, 30145, 3, p. 1 (MvT).

gezaamenlijk gezag. Gezaamenlijk gezag is het uitgangspunt en derhalve heeft de wetgever in art. 1:251 lid 2 BW bepaald dat de hoofdregel is dat na echtscheiding het gezaamenlijk gezag doorloopt. In art. 1:251a lid 1 BW heeft de wetgever neergelegd dat van deze hoofdregel afgeweken kan worden, indien het klemcriterium (sub a), zoals uitgelegd door de HR, of noodzakelijkheids criterium (sub b) van toepassing is. Van het noodzakelijkheids criterium is bijvoorbeeld sprake wanneer een ouder de door de rechter vastgestelde hoofdverblijfplaats van het kind voortdurend ter discussie stelt waardoor er spanningen tussen de ouders ontstaan die hun weerslag hebben op het kind.⁶⁹ Dit onderzoek richt zich echter enkel op het klemcriterium. Overigens heeft de wetgever het criterium van art. 1:253n BW, om het gezaamenlijk gezag te beëindigen, met de wetswijziging gelijk gesteld met het criterium in art. 1:251a lid 1 BW. Daarom is in art. 1:253n lid 2 BW lid 1 van art. 1:251a BW van overeenkomstige toepassing verklaard.

Bij 'Wet van 9 oktober 2008 tot wijziging van enige bepalingen van Boek 1 BW met betrekking tot het geregistreerd partnerschap, de geslachtsnaam en het verkrijgen van gezaamenlijk gezag' is art. 1:253c BW aangepast aan zijn huidige vorm.⁷⁰ Dit om nog meer te bevorderen dat gezaamenlijk gezag ook de normale situatie is wanneer ouders ongehuwd zijn of geen geregistreerd partnerschap hebben. Het klemcriterium is met de wetswijziging ook van toepassing geworden bij een verzoek om gezaamenlijk gezag door een tot het gezag bevoegde ouder die nimmer het gezag heeft uitgeoefend (art. 1:253c lid 2 sub a BW) en bij een verzoek van een geboortemoeder om het gezaamenlijk gezag op te leggen met de tot het gezag bevoegde ouder die nimmer het gezag heeft uitgeoefend (art. 1:253c lid 5 BW).⁷¹

4.4 Wel sprake van het klemcriterium, toch gezaamenlijk gezag

Op 27 maart 2020 heeft de HR bepaald dat uit de formulering van art. 1:251a lid 1 BW en art. 1:253c lid 2 BW volgt dat de rechter ook indien is voldaan aan het klemcriterium, ruimte heeft om het gezaamenlijk gezag in stand te laten respectievelijk toe te wijzen.⁷²

De HR benoemde dat art. 1:253c lid 2 sub a en b BW de tegenhanger is van art. 1:251a lid 1 sub a en b BW. Hoewel de vertrekpunten van art. 1:251a BW en art. 1:253c BW tegengesteld zijn, nu het vertrekpunt in art. 1:251a BW gezaamenlijk gezag is en het vertrekpunt in art. 1:253c BW eenhoofdig gezag, is in beide gevallen gezaamenlijk gezag het uitgangspunt, en eenhoofdig gezag de uitzondering.⁷³ Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever heeft beoogd om de gronden in art. 1:235c lid 2 BW, voor afwijzing van een verzoek tot verkrijging van gezaamenlijk gezag, in overeenstemming te brengen met de gronden uit art. 1:251a lid 1 BW, voor toewijzing van eenhoofdig gezag na echtscheiding.⁷⁴ Dat houdt, volgens de HR, in dat beide bepalingen op dezelfde wijze moeten worden uitgelegd.

Art. 1:253c lid 2 BW bepaalt dat een verzoek om gezaamenlijk gezag **slechts** wordt afgewezen op grond van het klem- of noodzakelijkheids criterium. Een dergelijk verzoek kan dus niet op andere gronden worden afgewezen. Echter, uit lid 2 volgt niet dat de rechter tot afwijzing van het verzoek

⁶⁹ Kamerstukken II 2004/05, 30145, 3, p. 13-14 (MvT).

⁷⁰ Stb. 2008, 410; Kamerstukken II 2007/08, 29353, 22, p. 1-2; Kamerstukken I 2007/08, 29353, C, p. 3-4; 'Koens': in T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253c BW, aant. 1.

⁷¹ Kamerstukken II 2007/08, 29353, 22, p. 1-2.

⁷² Nuytinck, AA 2020/0480.

⁷³ HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, r.o. 3.1.4; NJB 2020/888; Nuytinck, AA 2020/0480.

⁷⁴ Kamerstukken II 2007/08, 29353, 22, p. 1-2; Kamerstukken I 2007/08, 29353, C, p. 3-4; Nuytinck, AA 2020/0480.

gehouden is, als een van de gronden zich voordoet. Daarnaast bepaalt art. 1:251a lid 1 BW dat de rechter gezag aan een ouder alleen **kan** toekennen indien het klem- of noodzakelijkheids criterium zich voordoet. Uit die formulering blijkt dat de rechter ruimte heeft om het gezamenlijk gezag in stand te laten indien is voldaan aan een van de criteria.⁷⁵ Deze uitleg komt overeen met het uitgangspunt dat bij beslissingen omtrent gezag zoveel mogelijk recht gedaan moet worden aan het belang van het kind.⁷⁶ Opmerking verdient dat hetgeen hier genoemd uiteraard ook geldt voor de overige verzoeken om gezagswijziging waarbij het klemcriterium van toepassing is (art. 1:253c lid 5 en 1:253n lid 1 en 2 en 1:253o lid 1 BW).

In de zaak die aan de uitspraak van de HR ten grondslag ligt, was er sprake van een onaanvaardbaar risico dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders, zonder dat hier binnen afzienbare tijd verbetering in te verwachten viel, wanneer het verzoek van de vader ex art. 1:253c lid 1 BW om gezamenlijk gezag werd toegewezen. Derhalve zou in beginsel alleen de moeder het gezag moeten hebben. Toch heeft het hof geoordeeld dat het in het belang van het kind is, dat de ouders gezamenlijk gezag hebben en houden. Dit omdat de moeder de vader op geen enkele wijze opening bood om betrokken te zijn in het leven van zijn kind. De moeder is hiermee zo ver gegaan, dat zij de rol van vaders in het algemeen, en de vader in het bijzonder, in het leven van kinderen heeft gebagatelliseerd en hierover de publiciteit heeft opgezocht. Daarnaast is niet gebleken van enige aanknopingspunten of vooruitzichten dat de moeder haar opstelling op dit punt zou veranderen. Voorts bleek niet dat de moeder hulp had ingeschakeld om haar weerstand tegen contact met de vader met betrekking tot het kind weg te nemen. De moeder veronachtzaamde hierdoor op grove wijze haar verplichting om de ontwikkeling van de banden tussen het kind en haar vader te bevorderen. Hierdoor handelde zij zo duidelijk tegen het belang van haar kind, dat het hof oordeelde dat het onverantwoord zou zijn dat zij als enige het gezag had.⁷⁷

De HR oordeelde dat wanneer de met gezag belaste ouder de andere ouder op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van zijn kind, het toewijzen van gezamenlijk gezag een van de instrumenten is die de rechter moet kunnen benutten om het recht op family life, uit art. 8 EVRM, tussen het kind en de andere ouder toch te verwezenlijken.⁷⁸ De rechter is verplicht om zich zoveel mogelijk in te spannen om het recht op family life tussen ouders en hun kinderen mogelijk te maken.⁷⁹ Indien voor de weigering van de ouder met gezag minder, of geen, goede en voldoende aannemelijk gemaakte gronden worden aangevoerd, mag van de rechter temeer een actieve opstelling worden verlangd.⁸⁰ Hoewel er een risico bestaat dat het kind klem komt te zitten tussen de ouders bij gezamenlijk gezag, leidt eenhoofdig gezag ertoe dat de andere ouder geheel uit het leven van het kind wordt verbannen. De rechter moet in dergelijke gevallen ruimte hebben om in te schatten welke verdeling van het gezag, te weten eenhoofdig of gezamenlijk gezag, het belang van het kind vermoedelijk het minst zal schaden, uitgaande van de situatie ten tijde van zijn beslissing.⁸¹

⁷⁵ HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, r.o. 3.1.5; *NJB* 2020/888; Nuytinck, AA 2020/0480.

⁷⁶ HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, r.o. 3.1.6; *NJB* 2020/888; Nuytinck, AA 2020/0480.

⁷⁷ PHR 10 januari 2020, ECLI:NL:PHR:2020:22; Nuytinck, AA 2020/0480.

⁷⁸ Beijersbergen, *JIN* 2020/04; HR 17 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:91; EHRM 17 april 2012, Appl.Nr. 805/09 (*Pascal/Roemenië*).

⁷⁹ Beijersbergen, *JIN* 2020/04; EHRM 17 april 2012, Appl.Nr. 805/09 (*Pascal/Roemenië*).

⁸⁰ Beijersbergen, *JIN* 2020/04.

⁸¹ HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, r.o. 3.1.6; *NJB* 2020/888; Nuytinck, AA 2020/0480.

4.5 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande kan nu antwoord worden gegeven op deelvraag 3: 'Wat houdt het klemcriterium in volgens wetsanalyse en literatuuronderzoek?'.

Het klemcriterium is van toepassing bij de vraag op welke manier het ouderlijk gezag verdeeld moet worden. Op grond van het klemcriterium wordt bij verzoeken tot gezagswijziging door de rechter onderzocht of er bij toewijzing van dat verzoek een onaanvaardbaar risico ontstaat dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders, en of niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zal komen

Gezamenlijk ouderlijk gezag is het uitgangspunt, dit omdat gezamenlijk gezag in het belang van het kind is. Voor gezamenlijk gezag is vereist dat de ouders in feite in staat zijn tot een behoorlijke gezamenlijke gezagsuitoefening en dat zij beslissingen van enig belang over hun kind gezamenlijk in overleg kunnen nemen, althans tenminste in staat zijn vooraf afspraken te maken over situaties die zich rond het kind kunnen voordoen, zodanig dat het kind niet klem of verloren raakt tussen de ouders. Kunnen ouders dit niet, dan is er sprake van het klemcriterium. Naast het feit dat een gebrek aan communicatie of slechte communicatie tussen ouders erin kan resulteren dat er sprake is van het klemcriterium, zijn er ook andere feiten en omstandigheden waardoor er in een specifiek geval sprake zou kunnen zijn van het klemcriterium. Overigens heeft de rechter, ook indien is voldaan aan het klemcriterium, ruimte om het gezamenlijk gezag in stand te laten indien hij dit toch in het belang van het kind acht.

In de navolgende praktische hoofdstukken worden de omstandigheden en feiten aan de hand waarvan de rechter een verzoek om gezamenlijk gezag van een vader toe- of afwijst op basis van het klemcriterium besproken.

Hoofdstuk 5 Toewijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag

Dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvraag 4: ‘Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium toegewezen?’.

Derhalve worden in dit hoofdstuk de resultaten van het jurisprudentieonderzoek naar de toewijzing besproken.

In paragraaf 5.1 wordt de leeswijzer voor jurisprudentietabel 1 in **bijlage 1** weergegeven. Vervolgens geeft paragraaf 5.2 de resultaten van het jurisprudentieonderzoek aan de hand van de gehanteerde topics weer. Tot slot bevat paragraaf 5.3 een deelconclusie die antwoord geeft op deelvraag 4.

5.1 Leeswijzer tabel 1

De resultaten van het jurisprudentieonderzoek naar de toewijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag zijn weergegeven in tabel 1 in bijlage 1. In de bovenste rij is allereerst opgenomen ‘beschrijving situatie’, onder deze kolom wordt per uitspraak beschreven welke situatie ten grondslag lag aan de uitspraak van het hof. Voorts zijn in de bovenste rij de vijf topics opgenomen aan de hand waarvan de uitspraken zijn geanalyseerd. Te weten: 1. Communicatie, 2. Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder, 3. Toekomstperspectief, 4. Hulpverlening en 5. Belang kind. In de linker kolom staan de uitspraken, deze zijn genummerd van 1 tot en met 18 en de ECLI-nummers zijn eveneens toegevoegd. Per kolom wordt hetgeen dat de rechter overwoog over één topic in één van de 18 uitspraken besproken. Opmerking verdient dat de topics in samenhang tot elkaar staan. De rechter oordeelt aan de hand van meerdere topics en meerdere feiten en omstandigheden per topic. Echter, de topics die in een uitspraak doorslaggevend waren voor het oordeel van de rechter zijn geel gemarkeerd. De feiten en omstandigheden die doorslaggevend waren voor de toewijzing zijn vetgedrukt.

5.2 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van het jurisprudentieonderzoek weergegeven.

Topic 1: Communicatie

In alle 18 uitspraken nam de rechter het topic ‘communicatie’ mee in zijn overweging. In 13 van de 18 onderzochte uitspraken was het topic communicatie van doorslaggevend belang.⁸² In 6 van die doorslaggevende uitspraken was een van de andere topics ook van doorslaggevend belang.⁸³

In de 5 uitspraken waarin het topic niet van doorslaggevend belang was leidde een combinatie van het topic met andere topics tot toewijzing van het verzoek.⁸⁴

⁸² Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/3/4/5/6/7/11/13/14/15/16/18.

⁸³ Zie bijlage 1, uitspraak 2/11/13/15/16/18.

⁸⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 8/9/10/12/17.

Uit de uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic communicatie, meeweegt dat:

- de ouders tijdig afspraken kunnen maken over hun kind.⁸⁵ In 10 van de 11 uitspraken waarin de rechter oordeelde dat de ouders afspraken konden maken, was het topic communicatie van doorslaggevend belang.⁸⁶ Dat er sprake is van wantrouwen, niet afgewikkelde kwesties, gevoeligheden, meningsverschillen, verharde standpunten, enzovoort doet daar niets aan af;⁸⁷
- de ouders met behulp van derden tijdig afspraken kunnen maken over hun kind en hun communicatie gaan verbeteren met hulpverlening;⁸⁸
- de ouders hulpverlening krijgen om hun communicatie en verstandhouding te verbeteren of bereid zijn om hulpverlening te accepteren om hun communicatie te verbeteren.⁸⁹ In alle uitspraken waarin er hulpverlening is of komt is hetgeen dat de rechter over het topic communicatie overweegt van doorslaggevend belang;⁹⁰
- de moeder, zonder gegronde redenen, weigert te communiceren met de vader.⁹¹ En dat de moeder op grond van art. 1:247 lid 3 BW verplicht is om de ontwikkeling van de banden van haar kind met zijn vader te bevorderen en dat daarom van haar kan en mag worden verwacht dat zij communiceert met de vader;⁹²
- de moeder de door haar aangevoerde angst voor de vader niet met concrete feiten heeft kunnen onderbouwen;⁹³
- een hulpverleningsorganisatie vraagtekens zet bij de angst van moeder;⁹⁴
- de ouders niet communiceren en eenhoofdig gezag de situatie niet verbeterd heeft voor het kind.⁹⁵

Topic 2: Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder

In 11 van de 18 uitspraken nam de rechter het topic ‘belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder’ mee in zijn overwegingen.⁹⁶ In 9 van de 11 uitspraken waarin de rechter dit topic meewoog was het gezamenlijk gezag opgelegd door de rechtbank⁹⁷ en in 1 van de 11 uitspraken was het gezamenlijk gezag voorlopig opgelegd in een tussenbeschikking van het hof.⁹⁸

In 3 van 11 uitspraken was het topic van doorslaggevend belang.⁹⁹ In de 8 andere uitspraken leidde een combinatie van dit topic met alle andere topics tot toewijzing van het verzoek.¹⁰⁰

Uit de 11 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder, meeweegt dat:

- de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag niet belemmerd heeft in haar taak van verzorgende ouder, door te weigeren om medewerking te verlenen aan belangrijke

⁸⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/4/5/6/7/8/11/13/15/18.

⁸⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/4/5/6/7/11/13/15/18.

⁸⁷ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/5/18.

⁸⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 12.

⁸⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 2/3/4/18.

⁹⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 2/3/4/18.

⁹¹ Zie bijlage 1, uitspraak 10/14/16.

⁹² Zie bijlage 1, uitspraak 14/16.

⁹³ Zie bijlage 1, uitspraak 14/16.

⁹⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 16.

⁹⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 17.

⁹⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/5/6/7/8/9/12/14/15/16.

⁹⁷ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/6/7/8/12/14/15/16.

⁹⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 9.

⁹⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 12/15/16.

¹⁰⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/5/6/7/8/9/14.

opvoedkundige beslissingen, en dat er geen risico is dat dit in de toekomst wel zal gebeuren.¹⁰¹ In alle drie de uitspraken waarin het topic van doorslaggevend belang was, had de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag niet belemmerd;¹⁰²

- de moeder haar vrees dat de vader het gezamenlijk gezag zal gaan misbruiken niet voldoende heeft kunnen motiveren met concrete aanwijzingen en/of concrete en beschikbare feiten en omstandigheden.¹⁰³ Hierbij weegt de rechter ook mee dat in het uiterste geval de weg van art. 1:253a BW (geschillen over gezamenlijke gezagsuitoefening) open zou staan, wanneer de vader beslissingen zou gaan blokkeren;¹⁰⁴
- de vader heeft verklaard dat hij toestemming zal geven wanneer dit aan hem wordt gevraagd en dat hij niet van plan is om het gezag te misbruiken;¹⁰⁵
- een hulpverleningsorganisatie heeft verklaard dat de vader meewerkt aan beslissingen.¹⁰⁶

Topic 3: Toekomstperspectief

In 17 van de 18 uitspraken weegt de rechter het topic 'toekomstperspectief' gemotiveerd mee in zijn oordeel.¹⁰⁷ In 3 van deze uitspraken is hetgeen dat de rechter overweegt over dit topic van doorslaggevend belang.¹⁰⁸ In de 14 andere uitspraken leidde een combinatie van dit topic met andere topics tot toewijzing van het verzoek.¹⁰⁹

Uit de 17 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic toekomstperspectief, meeweegt:

- het verloop van periodes waarin er sprake is geweest van gezamenlijk gezag en of er toen sprake is geweest van het klemcriterium.¹¹⁰ Verklaringen van hulpverleningsorganisaties hierover weegt de rechter eveneens mee;¹¹¹
- de verdeling van de zorg en het nemen van beslissingen tijdens de relatie van de ouders;¹¹²
- de visies van beide ouders over de opvoeding van kind;¹¹³
- het verloop van de omgang tussen de vader en het kind;¹¹⁴
- dat de moeder haar stelling dat het kind klem zat in de periode van gezamenlijk gezag of dat de omgang tussen het kind en de vader niet goed verloopt onvoldoende heeft kunnen onderbouwen;¹¹⁵
- dat gezamenlijk gezag ervoor kan zorgen dat de vader beter betrokken wordt bij hulpverlening aan zijn kind en dat de vader met gezamenlijk gezag rechtstreeks informatie kan ontvangen over hulpverlening aan zijn kind¹¹⁶, hierbij wordt ook betrokken dat de moeder in het verleden geweigerd heeft om informatie over hulpverlening aan het kind aan de vader te verstrekken;¹¹⁷

¹⁰¹ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/6/7/8/9/12/14/15/16.

¹⁰² Zie bijlage 1, uitspraak 12/15/16.

¹⁰³ Zie bijlage 1, uitspraak 3/6/8/12/15.

¹⁰⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 6.

¹⁰⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 5/16.

¹⁰⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 14.

¹⁰⁷ Zie bijlage 1, uitspraak 2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/15/16/17/18.

¹⁰⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 2/9/12.

¹⁰⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/5/6/7/8/10/11/13/14/15/16/17/18.

¹¹⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 6/7/9/15/18.

¹¹¹ Zie bijlage 1, uitspraak 9.

¹¹² Zie bijlage 1, uitspraak 14.

¹¹³ Zie bijlage 1, uitspraak 14.

¹¹⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 8.

¹¹⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 8.

¹¹⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 3/11/18.

¹¹⁷ Zie bijlage 1, uitspraak 3.

- dat er hulpverlening ingezet is of ingezet gaat worden om de communicatie tussen de ouders in de toekomst te verbeteren.¹¹⁸ In 2 van de 3 doorslaggevende uitspraken gingen de ouders hun communicatie met professionele hulpverlening verbeteren;¹¹⁹
- dat de moeder open staat voor contact tussen de vader en het kind en hier het belang van inziet;¹²⁰
- dat er meer evenwicht in het aandeel van beide ouders in het leven van het kind ontstaat bij gezamenlijk gezag;¹²¹
- dat het kind onder toezicht staat van een GI of de raad en derhalve wordt begeleid;¹²²
- dat de moeder de vader op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van zijn kind en dat er geen aanknopingspunten en vooruitzichten zijn dat de opstelling van de moeder op dit punt zal veranderen.¹²³

Topic 4: Hulpverlening

In alle onderzochte uitspraken kwam het topic 'hulpverlening' voor. In alle uitspraken was er minimaal één hulpverleningsorganisatie betrokken bij de ouders en/of het kind. In 15 van de 18 uitspraken was de raad betrokken in de procedure.¹²⁴ In 3 uitspraken waarin de raad betrokken was, volgde het hof de raad niet, omdat het hof zich op grond van hetgeen dat hem uit de stukken en ter terechtzitting was gebleken niet verenigde met het advies van de raad.¹²⁵ In 8 van de 18 uitspraken was er een GI betrokken bij de ouders en het kind.¹²⁶ In al deze uitspraken volgde de rechter hetgeen dat de GI had benoemd of hetgeen dat de raad over de GI had benoemd.¹²⁷

In 2 uitspraken was het topic van doorslaggevend belang.¹²⁸ In de overige 16 uitspraken leidde een combinatie van het topic met andere topics tot toewijzing van het verzoek.

Uit de 18 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic hulpverlening, meeweegt dat:

- het kind onder toezicht staat, omdat het kind dan ondersteund wordt en begeleiding krijgt.¹²⁹ In zaak 10 overwoog de rechter zelfs dat het verantwoord was om gezamenlijk gezag toe te kennen ondanks het klemcriterium, omdat het kind onder toezicht stond;¹³⁰
- er hulpverlening is of komt om de communicatie en verstandhouding tussen de ouders te verbeteren, om aan de persoonlijke problematiek van een ouder of beide ouders te werken of om het kind te ondersteunen;¹³¹
- de vader samenwerking met en begeleiding van hulpverleningsorganisaties heeft gezocht om daarmee aan de problemen van het kind, de problemen tussen de ouders en/of aan zijn persoonlijke problematiek te werken;¹³²

¹¹⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 2/4/12/13/18.

¹¹⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 2/12.

¹²⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 5/6.

¹²¹ Zie bijlage 1, uitspraak 17/18.

¹²² Zie bijlage 1, uitspraak 17.

¹²³ Zie bijlage 1, uitspraak 10/16.

¹²⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/3/4/5/7/8/9/10/13/14/15/16/17/18.

¹²⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/5.

¹²⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/9/10/14/16/17/18.

¹²⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 3/4/9/10/14/16/17/18.

¹²⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 11/13.

¹²⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 3/4/10/17/18.

¹³⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 10.

¹³¹ Zie bijlage 1, uitspraak 2/3/4/11/12/13/14/15/18.

¹³² Zie bijlage 1, uitspraak 8/11/13/14.

- een hulpverleningsorganisatie positief rapporteert over het gedrag en/of de ontwikkeling van vader;¹³³
- de moeder weigert om mee te werken aan hulpverlening aan beide ouders of dat de moeder geen hulpverlening heeft ingeschakeld om haar eigen problematiek op te lossen.¹³⁴ De rechter wijst de moeder er ook op dat zij gerichte hulp en begeleiding moet zoeken als zij haar blokkades in contact met de vader niet weg kan nemen.¹³⁵ Dit moet hulp zijn met een medische onderbouwing.¹³⁶ Zo stelde de moeder in zaak 10 dat zij aan zichzelf werkte via meditatie, yoga, mindfulness en hypnotherapie.¹³⁷ Het hof overwoog echter dat niet is gebleken dat deze methoden zijn gericht op het verminderen en wegnemen van de barrière tegenover de vader en dat ook een medische onderbouwing ontbrak.

Topic 5: Belang kind

In alle onderzochte uitspraken nam de rechter het belang van het kind mee in zijn oordeel. In 4 van de 18 uitspraken was hetgeen dat de rechter overwoog over het belang van het kind van doorslaggevend belang.¹³⁸ In de andere 14 uitspraken leidde een combinatie van het belang van het kind met andere topics tot toewijzing van het verzoek.

Uit de 18 uitspraken blijkt dat de rechter, ten aanzien van het topic belang kind, meeweegt:

- de persoonlijke omstandigheden van het kind en of de vader in staat is om bij de specifieke behoeften van het kind aan te sluiten;¹³⁹
- de band tussen het kind en de vader;¹⁴⁰
- dat de vader geschikt is en in staat is om het gezag uit te oefenen.¹⁴¹ Indien de moeder aanvoert dat de vader niet geschikt is en in staat is om het gezag uit te oefenen, moet zij dit voldoende onderbouwen;¹⁴²
- de mening van het kind over zijn vader en gezamenlijk gezag;¹⁴³
- dat de moeder niet in het belang van het kind handelt.¹⁴⁴ Zo handelt de moeder in zaak 10, onder andere, niet in het belang van het kind door de media en publiciteit op te zoeken om de rol van vaders in het algemeen, en vader van haar kind in het bijzonder, te bagatelliseren;¹⁴⁵
- de ondertoezichtstelling van het kind, omdat met de daarmee verband houdende hulpverlening de belangen van het kind gewaarborgd kunnen worden;¹⁴⁶
- dat de vader met gezamenlijk gezag beter betrokken kan worden bij hulpverlening aan het kind en rechtstreeks informatie kan ontvangen;¹⁴⁷

¹³³ Zie bijlage 1, uitspraak 8/9/13/14/16

¹³⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 6/8/10/16.

¹³⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 6/14/16.

¹³⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 10.

¹³⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 10.

¹³⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 8/10/17/18.

¹³⁹ Zie bijlage 1 uitspraak 1/2/4/5/6/8/9/10/11/12/13/14/15/16/17/18.

¹⁴⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 1/2/6/8/13/14/15.

¹⁴¹ Zie bijlage 1, uitspraak 2/7/8/9/11/16/17.

¹⁴² Zie bijlage 1, uitspraak 8.

¹⁴³ Zie bijlage 1, uitspraak 1/6/8.

¹⁴⁴ Zie bijlage 1, uitspraak 10/14/16.

¹⁴⁵ Zie bijlage 1, uitspraak 10.

¹⁴⁶ Zie bijlage 1, uitspraak 3/10.

¹⁴⁷ Zie bijlage 1, uitspraak 11/18.

- dat de moeder de vader, zonder gegronde redenen, geen opening biedt om betrokken te zijn in het leven van het kind, ook al is er bij gezamenlijk gezag sprake van het klemcriterium.¹⁴⁸ In dergelijke gevallen veronachtzaamt de moeder haar verplichtingen om de ontwikkeling van de banden van haar kind en zijn vader te bevorderen zodanig, door de vader op geen enkele wijze opening te bieden om betrokken te zijn in het leven van het kind, waardoor zij zo duidelijk tegen het belang van haar kind in handelt, dat eenhoofdig gezag van de moeder onverantwoord zou zijn, ondanks het klemcriterium;¹⁴⁹
- dat het eenhoofdig gezag van de moeder de situatie voor het kind niet heeft verbeterd;¹⁵⁰
- dat de moeder niet voldoende heeft kunnen onderbouwen waarom het kind problemen zou krijgen of heeft door gezamenlijk ouderlijk gezag;¹⁵¹

5.3 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande kan nu antwoord worden gegeven op deelvraag 4: 'Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium toegewezen'?

Het topic communicatie is het vaakst van doorslaggevend belang bij het toewijzen van een verzoek. De rechter oordeelt dat de communicatie tussen ouders niet in de weg staat aan gezamenlijk gezag wanneer: de ouders tijdig afspraken kunnen maken over hun kind of wanneer de ouders met behulp van derden afspraken kunnen maken over hun kind en hun communicatie gaan verbeteren met hulpverlening. Wanneer de moeder weigert om te communiceren met de vader, zonder dat zij hier gegronde redenen voor heeft, en indien er geen vooruitzichten en aanknopingspunten zijn dat de opstelling van de moeder op dit punt zal veranderen, wijst de rechter het verzoek eveneens toe, ondanks het klemcriterium. Dit doet de rechter ook wanneer er geen sprake is van communicatie tussen de ouders, maar het eenhoofdig gezag van de moeder de situatie niet verbeterd heeft voor het kind.

Voorts blijkt uit de analyse dat de volgende feiten en omstandigheden van belang zijn bij het toewijzen van een verzoek:

- dat de vader de moeder in de periode waarin er sprake is geweest van gezamenlijk gezag niet zonder redelijke grond heeft belemmerd als verzorgende ouder, door te weigeren om medewerking te verlenen aan belangrijke beslissingen, en dat er geen sprake is geweest van het klemcriterium;
- dat de vader heeft verklaard dat hij toestemming zal geven wanneer dit aan hem wordt gevraagd en dat hij niet van plan is om het gezag te misbruiken;
- hetgeen dat een hulpverleningsorganisatie heeft verklaard over het gedrag en/of de ontwikkeling van de vader, over hetgeen dat moeder stelt en/of over gezamenlijk gezag;

¹⁴⁸ Zie bijlage 1, uitspraak 10/16.

¹⁴⁹ Zie bijlage 1, uitspraak 10.

¹⁵⁰ Zie bijlage 1, uitspraak 17.

¹⁵¹ Zie bijlage 1, uitspraak 12.

- dat gezamenlijk gezag ervoor kan zorgen dat de vader beter betrokken wordt bij hulpverlening aan het kind en rechtstreeks informatie kan ontvangen;
- dat er hulpverlening is ingezet of ingezet gaat worden om de communicatie en verstandhouding tussen de ouders te verbeteren, om aan de persoonlijke problematiek van een ouder te werken of om het kind te helpen. Indien de vader samenwerking met en begeleiding van hulpverleningsorganisaties heeft gezocht weegt de rechter dit eveneens mee. Net als wanneer de moeder hulpverlening weigert;
- dat een kind onder toezicht staat en derhalve wordt begeleid, omdat het kind dan ondersteund wordt en begeleiding krijgt en omdat de belangen van het kind met de ondertoezichtstelling voldoende gewaarborgd kunnen worden;
- de verdeling van de zorg en het nemen van beslissingen tijdens de relatie van de ouders, de visies van de ouders over de opvoeding en dat moeder positief tegenover contact tussen de vader en het kind staat;
- de persoonlijke omstandigheden van het kind, of de vader in staat is om aan te sluiten bij de specifieke behoeften van het kind, of de vader geschikt is en in staat is om gezag uit te oefenen en dat de moeder niet in het belang van het kind handelt;
- de band tussen het kind en de vader en het verloop van een eventuele omgangsregeling;
- de mening van het kind over zijn vader en gezamenlijk gezag.

Tevens blijkt dat de moeder hetgeen dat zij stelt voldoende moet motiveren met concrete aanwijzingen en/of concrete en beschikbare feiten en omstandigheden. Doet zij dit niet, dan hecht de rechter geen waarde aan haar stelling. Tot slot blijkt dat de rechter de raad niet altijd volgt, maar oordeelt op basis van hetgeen dat hem uit de stukken en ter terechtzitting is gebleken.

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de afwijzing van een verzoek om gezamenlijk gezag van een vader.

Hoofdstuk 6 Afwijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag

Dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvraag 5: ‘Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium afgewezen?’.

Derhalve worden in dit hoofdstuk de resultaten van het jurisprudentieonderzoek naar de afwijzing besproken.

Paragraaf 6.1 bevat de leeswijzer voor jurisprudentietabel 2 in **bijlage 2**. In paragraaf 6.2 worden de resultaten van het jurisprudentieonderzoek besproken aan de hand van de gehanteerde topics. Tot slot bevat paragraaf 6.3 een deelconclusie waarin antwoord wordt gegeven op deelvraag 5.

6.1 Leeswijzer tabel 2

De resultaten van het jurisprudentieonderzoek naar de afwijzing van het verzoek om gezamenlijk gezag zijn weergegeven in tabel 2 in bijlage 2. In de bovenste rij is allereerst opgenomen ‘beschrijving situatie’, onder deze kolom wordt per uitspraak beschreven welke situatie ten grondslag lag aan de uitspraak van het hof. Voorts zijn in de bovenste rij de vijf topics opgenomen aan de hand waarvan de uitspraken zijn geanalyseerd. Te weten: 1. Communicatie, 2. Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder, 3. Toekomstperspectief, 4. Hulpverlening en 5. Belang kind. In de linker kolom staan de uitspraken, deze zijn genummerd van 1 tot en met 14 en de ECLI-nummers zijn eveneens toegevoegd. Per kolom wordt hetgeen dat de rechter overwoog over één topic in één van de 14 uitspraken besproken. Opmerking verdient dat de topics in samenhang tot elkaar staan. De rechter oordeelt aan de hand van meerdere topics en meerdere feiten en omstandigheden per topic. Echter, de topics die in een uitspraak doorslaggevend waren voor het oordeel van de rechter zijn geel gemarkeerd. De feiten en omstandigheden die doorslaggevend waren voor de afwijzing zijn vetgedrukt.

6.2 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van het jurisprudentieonderzoek aan de hand van de gehanteerde topics besproken.

Topic 1: Communicatie

In alle onderzochte uitspraken nam de rechter het topic ‘communicatie’ mee in zijn overweging. In 6 van de 14 uitspraken was het topic van doorslaggevend belang.¹⁵² Opvallend is dat de ouders in al deze 6 uitspraken niet communiceerde. In de 8 andere uitspraken leidde een combinatie van het topic met andere topics tot afwijzing van het verzoek.

Uit de 14 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic communicatie, meeweegt dat:

- de ouders niet communiceren;¹⁵³
- de ouders enkel via derden communiceren en hun communicatie niet gaan verbeteren met hulpverlening;¹⁵⁴

¹⁵² Zie bijlage 2, uitspraak 2/3/4/6/8/13.

¹⁵³ Zie bijlage 2, uitspraak 1/2/3/4/6/8/10/12.

¹⁵⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 13.

- er sprake is van angst, strijd, wantrouwen, een verstoorde verstandhouding en/of weerstand bij (een van) de ouders, wat in de weg staat aan (goede) communicatie;¹⁵⁵
- de angst van de moeder voor de vader op feiten gebaseerd is of zodanig ernstig is dat het minder relevant is dat dit gevoel objectief gerechtvaardigd is;¹⁵⁶
- er incidenten tussen de ouders plaats hebben gevonden.¹⁵⁷ Indien het kind getuige is geweest van incidenten tussen de ouders of een ouder en een familielid weegt de rechter dit eveneens mee;¹⁵⁸
- hulpverlening de situatie tussen de ouders niet verbeterd heeft;¹⁵⁹
- de ouders geen afspraken over hun kind kunnen maken. Hiervan is sprake in 4 van de 5 zaken waarin er wel sprake is van (een gebrekkige) communicatie tussen de ouders.¹⁶⁰

Topic 2: Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder

In 4 van de 14 uitspraken nam de rechter het topic 'belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder' mee in zijn overweging.¹⁶¹ In 3 van de uitspraken waarin het topic voorkomt, was er, voorafgaande aan de uitspraak van het hof, sprake van gezamenlijk gezag.¹⁶² Het topic is niet van doorslaggevend belang geweest voor een afwijzing.

Uit de 4 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder, meeweegt dat:

- de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag heeft belemmerd als verzorgende ouder door de noodzakelijke toestemming voor gezagsbeslissingen over het kind niet te geven.¹⁶³ Dat de vader later toch toestemming geeft, doet niets af aan het feit dat de vader de moeder belemmerd heeft;¹⁶⁴
- er een aanmerkelijk risico op een machtsstrijd over diverse onderwerpen betreffende het kind ontstaat tussen de ouders bij gezamenlijk ouderlijk gezag.¹⁶⁵

Topic 3: Toekomstperspectief

In 13 van de 14 onderzochte uitspraken kwam het topic 'toekomstperspectief' voor.¹⁶⁶ In 3 uitspraken is hetgeen dat de rechter overweegt over het toekomstperspectief van doorslaggevend belang.¹⁶⁷

Opvallend is dat de rechter in 2 van de 3 doorslaggevende uitspraken oordeelt dat de ouders aan hun persoonlijke problematiek moeten werken.¹⁶⁸ In de 10 uitspraken waarin hetgeen dat de rechter overwoog over het toekomstperspectief niet van doorslaggevend belang was, leidde een combinatie van het topic met andere topics tot afwijzing van het verzoek.

¹⁵⁵ Zie bijlage 2, uitspraak 1/2/3/4/6/7/8/9/10/12/13/14.

¹⁵⁶ Zie bijlage 2, uitspraak 2/3/4/7/10.

¹⁵⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 5/8/9/10/13.

¹⁵⁸ Zie bijlage 2, uitspraak 8/13.

¹⁵⁹ Zie bijlage 2, uitspraak 11/13/14.

¹⁶⁰ Zie bijlage 2, uitspraak 7/9/11/14.

¹⁶¹ Zie bijlage 2, uitspraak 5/6/9/14.

¹⁶² Zie bijlage 2, uitspraak 6/9/14.

¹⁶³ Zie bijlage 2, uitspraak 6/9/14.

¹⁶⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 6.

¹⁶⁵ Zie bijlage 2, uitspraak 5.

¹⁶⁶ Zie bijlage 2, uitspraak 1/3/4/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14.

¹⁶⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 5/10/14.

¹⁶⁸ Zie bijlage 2, uitspraak 10/14.

Uit de 13 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het toekomstperspectief, meeweegt dat:

- niet te verwachten valt dat er binnen afzienbare termijn verbetering optreedt in de communicatie tussen ouders;¹⁶⁹
- de ouders adviezen om hulpverlening in te zetten niet hebben gevolgd;¹⁷⁰
- hulpverlening de verstandhouding tussen de ouders niet verbeterd heeft of niet te verwachten is dat hulpverlening de communicatie en verstandhouding zal gaan verbeteren;¹⁷¹
- de ouders individuele hulpverlening nodig hebben voor hun persoonlijke problematiek;¹⁷²
- het op korte termijn niet mogelijk is om hulpverlening in te zetten;¹⁷³
- hulpverlening voor de onderlinge communicatie tussen de ouders nog steeds nodig is, waardoor niet is te verwachten dat er binnen afzienbare tijd verbetering in de communicatie ontstaat;¹⁷⁴
- er een te groot risico is dat bij gezamenlijk gezag meer conflicten of een machtsstrijd tussen de ouders ontstaan/ontstaat;¹⁷⁵
- gezamenlijk gezag tegen het belang van de moeder ingaat.¹⁷⁶ Zo acht het hof de kans dat de communicatie met de vader de draagkracht van de moeder bij gezamenlijk gezag overstijgt in zaak 7 bijzonder groot;¹⁷⁷
- de vader of beide ouders negatief gedrag vertoont/vertonen, denk bijvoorbeeld aan een vader die de moeder stalkt of die veroordeeld is voor het bedreigen en mishandelen van moeder;¹⁷⁸
- de ouders geen beslissingen kunnen nemen over het kind, ondanks hulp van hulpverleningsorganisaties.¹⁷⁹

Topic 4: Hulpverlening

In alle onderzochte uitspraken was er minimaal één hulpverleningsorganisatie betrokken bij de ouders en/of het kind. In 13 uitspraken was de raad betrokken bij de zaak.¹⁸⁰ In 3 uitspraken waarin de raad betrokken was, volgde het hof de raad niet, omdat het hof zich op grond van hetgeen dat hem uit de stukken en ter terechtzitting was gebleken niet verenigde met het advies van de raad.¹⁸¹

In 4 zaken was hetgeen dat de rechter overwoog over het topic hulpverlening doorslaggevend.¹⁸² In de 10 andere uitspraken leidde een combinatie van dit topic met andere topics tot toewijzing van het verzoek.

Uit de 14 uitspraken blijkt dat de rechter, wat betreft het topic hulpverlening, meeweegt dat:

- de ouders of één van hen last hebben/heeft van persoonlijke problematiek, die zodanig is dat het in de weg staat aan communicatie en een gezonde verstandhouding, waardoor de ouder/ouders aan zichzelf moet/moeten werken, met professionele hulp, om in de toekomst mogelijk

¹⁶⁹ Zie bijlage 2, uitspraak 1/3/4/6/7/8/9/10/12/13/14.

¹⁷⁰ Zie bijlage 2, uitspraak 6.

¹⁷¹ Zie bijlage 2, uitspraak 1/6/11/13/12/13/14.

¹⁷² Zie bijlage 2, uitspraak 7/10/14.

¹⁷³ Zie bijlage 2, uitspraak 8/9.

¹⁷⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 9.

¹⁷⁵ Zie bijlage 2, uitspraak 5/9/11/12.

¹⁷⁶ Zie bijlage 2, uitspraak 2/7.

¹⁷⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 7.

¹⁷⁸ Zie bijlage 2, uitspraak 1/3/4/6/11.

¹⁷⁹ Zie bijlage 2, uitspraak 9/11.

¹⁸⁰ Zie bijlage 2, uitspraak 1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11/13/14.

¹⁸¹ Zie bijlage 3, uitspraak 5/9/13.

¹⁸² Zie bijlage 2, uitspraak 1/11/12/13.

- gezamenlijk gezag uit te kunnen oefenen.¹⁸³ In zaak 7 deed de rechter zelfs een dringende oproep aan de ouders om aan zichzelf te werken en om blokkades in de communicatie weg te nemen;¹⁸⁴
- professionele hulpverlening de communicatie en verstandhouding tussen de ouders niet verbeterd heeft.¹⁸⁵ In 3 van de 5 zaken waarin hiervan sprake was, stond de hulpverlening in verband met de ondertoezichtstelling van het kind.¹⁸⁶ In alle 3 de zaken waarin de hulpverlening die in verband met de ondertoezichtstelling van het kind stond niet tot een verbetering had geleid, was hetgeen dat de rechter overwoog over de hulpverlening van doorslaggevend belang;
 - er op korte termijn geen hulpverlening ingezet kan worden om de communicatie tussen de ouders te verbeteren;¹⁸⁷
 - hulpverleningsorganisaties aangegeven hebben dat het kind in een zodanige situatie verkeert, dat gezamenlijk gezag niet verantwoord is.¹⁸⁸ Zo leed het kind in zaak 9 aan identiteitsproblemen door de meningsverschillen van zijn ouders over zijn identiteit.¹⁸⁹

Topic 5: Belang kind

In 12 van de 14 zaken wordt het belang van het kind meegewogen in het oordeel van de rechter.¹⁹⁰ In 6 zaken is hetgeen dat de rechter overweegt over het belang van het kind doorslaggevend voor zijn oordeel.¹⁹¹ In de andere 6 zaken leidde een combinatie van dit topic met andere topics tot afwijzing van het verzoek.

Uit de 12 uitspraken blijkt dat de rechter, ten aanzien van het belang van het kind, meeweegt dat:

- Het kind klem zit tussen de ouders.¹⁹² In 2 van de 3 uitspraken waarin er sprake was van het klemcriterium was hetgeen dat de rechter over het belang van het kind overwoog van doorslaggevend belang;¹⁹³
- er een onaanvaardbaar risico bestaat dat het kind klem komt te zitten tussen de ouders bij gezamenlijk gezag, doordat de ouders het kind niet buiten hun strijd kunnen houden;¹⁹⁴
- de ouders of vader de impact van hun/zijn gedrag op het kind niet inzien/inziet en daarmee het belang van het kind niet inzien/inziet.¹⁹⁵ In 3 van de doorslaggevende uitspraken was hier sprake van;¹⁹⁶
- het kind last heeft van loyaliteitsconflicten, identiteitsproblemen en/of in zijn basisveiligheid wordt geraakt door de vader.¹⁹⁷ Zo werd het kind in uitspraak 12 in haar basisveiligheid geraakt doordat haar vader de seksueel grensoverschrijdende handelingen die haar halfbroer had verricht ontkende.¹⁹⁸ In 4 van de 6 doorslaggevende uitspraken was er sprake van een loyaliteitsconflict, van identiteitsproblemen en/of werd het kind in zijn basisveiligheid geraakt door de vader;¹⁹⁹

¹⁸³ Zie bijlage 2, uitspraak 1/2/3/7/10/13/14.

¹⁸⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 7.

¹⁸⁵ Zie bijlage 2, uitspraak 1/4/11/12/13.

¹⁸⁶ Zie bijlage 2, uitspraak 11/12/13.

¹⁸⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 8.

¹⁸⁸ Zie bijlage 2, uitspraak 6/9.

¹⁸⁹ Zie bijlage 2, uitspraak 9.

¹⁹⁰ Zie bijlage 2, uitspraak 2/3/5/6/7/8/9/10/11/12/13/14.

¹⁹¹ Zie bijlage 2, uitspraak 6/7/9/11/12/14.

¹⁹² Zie bijlage 2, uitspraak 2/11/14.

¹⁹³ Zie bijlage 2, uitspraak 11/14.

¹⁹⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 5/9/13.

¹⁹⁵ Zie bijlage 2, uitspraak 3/6/9/10/12/14.

¹⁹⁶ Zie bijlage 2, uitspraak 6/12/14.

¹⁹⁷ Zie bijlage 2, uitspraak 6/9/12/14.

¹⁹⁸ Zie bijlage 2, uitspraak 12.

¹⁹⁹ Zie bijlage 2, uitspraak 6/9/12/14.

- de belangen van het kind in de praktijk in de knel komen doordat de ouders geen gezagsbeslissingen kunnen nemen;²⁰⁰
- gezamenlijk gezag zorgt voor onrust, instabiliteit en onduidelijkheid voor het kind, wat een negatieve weerslag heeft op zijn ontwikkeling en in strijd is met zijn belangen.²⁰¹ In beide uitspraken waarin het hof oordeelde dat eenhoofdig gezag voor meer rust, duidelijkheid en stabiliteit zorgde, was hetgeen dat het hof over het belang van het kind overwoog van doorslaggevend belang;²⁰²
- er op korte termijn geen mogelijkheid bestaat om hulpverlening in te schakelen, waardoor het in het belang van het kind noodzakelijk is om geen gezamenlijk gezag op te leggen.²⁰³

Tot slot dient opgemerkt te worden dat uit de jurisprudentieanalyse blijkt dat de rechter zwaar weegt aan het belang van het kind om beide ouders te hebben in zijn leven en dat de rechter oordeelt dat de ouders aan zichzelf dienen te werken om dit mogelijk te maken.²⁰⁴

6.3 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande kan nu antwoord worden gegeven op deelvraag 5: 'Op grond van welke feiten en omstandigheden wordt blijkens jurisprudentieanalyse een verzoek om toewijzing van gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW op basis van het klemcriterium afgewezen?'.

De topics communicatie en belang kind zijn doorslaggevend bij het afwijzen van een verzoek. De rechter wijst een verzoek om gezamenlijk gezag af wanneer:

- de ouders niet communiceren;
- de ouders geen afspraken over hun kind kunnen maken (ondanks hulp van hulpverleningsorganisaties), waardoor de belangen van het kind in de praktijk in de knel (kunnen) komen;
- de ouders enkel communiceren via derden en hun communicatie niet gaan verbeteren met hulpverlening;
- de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag heeft belemmerd door de noodzakelijke toestemming voor gezagsbeslissingen niet te geven;
- er een aanmerkelijk risico is op een machtsstrijd of op meer conflicten tussen de ouders bij gezamenlijk gezag;
- niet te verwachten is dat er binnen afzienbare termijn verbetering in de communicatie tussen de ouders ontstaat;
- hulpverlening de communicatie en verstandhouding tussen de ouders niet verbeterd heeft of niet te verwachten is dat dit zal gebeuren;
- hulpverlening voor de onderlinge communicatie tussen de ouders nog nodig is, waardoor niet te verwachten is dat er binnen afzienbare termijn verbetering in de communicatie optreedt;

²⁰⁰ Zie bijlage 2, uitspraak 6/10/14.

²⁰¹ Zie bijlage 2, uitspraak 6/7.

²⁰² Zie bijlage 2, uitspraak 6/7.

²⁰³ Zie bijlage 2, uitspraak 8.

²⁰⁴ Zie bijlage 2, uitspraak 2/7/8.

- het op korte termijn niet mogelijk is om hulpverlening in te zetten;
- de ouders/een ouder hulpverlening nodig hebben/heeft voor persoonlijke problematiek;
- de ouders adviezen om hulpverlening in te zetten niet hebben gevolgd;
- gezamenlijk gezag tegen het belang van de moeder ingaat;
- de vader of beide ouders negatief gedrag vertoont/vertonen;
- een kind al klem zit tussen de ouders;
- er een onaanvaardbaar risico bestaat dat een kind klem of verloren raakt bij gezamenlijk gezag, doordat de ouders het kind niet buiten hun strijd kunnen houden;
- de ouders of de vader de impact van hun/zijn gedrag op het kind niet inzien/ inziet en daarmee het belang van het kind ook niet;
- hulpverleningsorganisaties aangegeven hebben dat het kind in een zodanige situatie verkeert, dat gezamenlijk gezag niet verantwoord is;
- het kind last heeft van identiteitsproblemen, loyaliteitsconflicten en/of door de vader in zijn basisveiligheid wordt geraakt;
- het kind stabiliteit, rust en duidelijkheid nodig heeft en eenhoofdig gezag hier het meest voor kan zorgen.

Bij een afwijzing weegt de rechter mee dat er sprake is van angst, strijd, wantrouwen en/of een verstoorde verstandhouding en dat er incidenten tussen de ouders plaatsgevonden hebben. Indien het kind getuige is geweest van incidenten tussen de ouders wordt dit ook meegewogen. Daarnaast weegt de rechter angst van de moeder voor de vader mee indien die angst op feiten gebaseerd is of zodanig ernstig is dat het minder relevant is of dit gevoel objectief gerechtvaardigd is. Overige stellingen van de moeder over de vader en/of het gezamenlijk gezag, moeten eveneens op concrete aanwijzingen en/of concrete en beschikbare feiten en omstandigheden gebaseerd zijn. Tot slot blijkt wederom dat de rechter adviezen van de raad niet altijd volgt, maar oordeelt aan de hand van hetgeen dat hem uit de stukken en ter terechtzitting is gebleken.

Nu alle deelvragen zijn beantwoord worden in de volgende hoofdstukken de conclusies en aanbevelingen aan de opdrachtgever besproken.

Hoofdstuk 7 Conclusies

Nu de deelvragen zijn beantwoord, kan de centrale vraag beantwoord worden. Deze luidt als volgt: *“Wat kan Van den Heuvel advocaten geadviseerd worden over de toepassing van het klemcriterium door de feitenrechter bij een verzoek om gezamenlijk ouderlijk gezag van een tot het gezag bevoegde vader ex art. 1:253c lid 1 BW, blijkens wetsanalyse, literatuur- en jurisprudentieonderzoek?”*.

De vader die zijn kind heeft erkend of van wie het vaderschap gerechtelijk is vastgesteld, oefent het ouderlijk gezag niet van rechtswege uit met de geboortemoeder van zijn kind. De geboortemoeder oefent in dergelijke gevallen in beginsel alleen het ouderlijk gezag uit (art. 1:253b lid 1 BW). Willen de ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen, dan moeten zij de griffier van de rechtbank verzoeken om het gezamenlijk gezag aan te tekenen in het gezagsregister (art. 1:252 lid 1 BW). De aantekening geschiedt op verzoek van beide ouders, de geboortemoeder moet dus instemmen met het gezamenlijk gezag. Stemt de geboortemoeder niet in, dan kan de vader (die nimmer gezag uitgeoefend heeft) de rechter alleen verzoeken om de ouders gezamenlijk met het gezag te belasten (art. 1:253c lid 1 BW).

De rechter kan een verzoek om gezamenlijk gezag slechts afwijzen indien er sprake is van het klem- of noodzakelijkheids criterium (art. 1:253c lid 2 sub a en b BW). Op grond van het klemcriterium dient de rechter te onderzoeken of er bij toewijzing van dergelijke verzoeken een onaanvaardbaar risico ontstaat dat het kind klem en verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen. Indien het klemcriterium van toepassing is, hoeft de rechter het verzoek niet af te wijzen. Beoordeeld dient te worden welke situatie het belang van het kind het minst zal schaden, de situatie van eenhoofdig gezag van de moeder of de situatie van gezamenlijk gezag.

Blijkens de resultaten van de jurisprudentieonderzoeken naar de toewijzing en afwijzing kan geconcludeerd worden dat de slagingskansen van een verzoek om gezamenlijk gezag van een vader met betrekking tot het klemcriterium, met name afhangt van de **communicatie tussen de ouders** en het **belang van het kind**.

Toewijzing

Uit het jurisprudentieonderzoek blijkt dat een verzoek wordt toegewezen wanneer: ouders tijdig afspraken kunnen maken over hun kind of met behulp van derden afspraken kunnen maken over hun kind en hun verstandhouding gaan verbeteren met hulpverlening; de moeder, zonder gegronde redenen, weigert om te communiceren met de vader en er geen aanknopingspunten en vooruitzichten zijn dat de opstelling van de moeder op dit punt zal veranderen; de ouders niet communiceren, maar het eenhoofdig gezag van moeder de situatie ook niet heeft verbeterd voor het kind; de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag niet zonder redelijke grond heeft belemmerd als verzorgende ouder, door te weigeren om medewerking te verlenen aan (gezags)beslissingen en dat er in de periode van gezamenlijk gezag geen sprake is geweest van het klemcriterium.

Bij de toewijzing wordt meegewogen dat: er hulpverlening is of komt om de communicatie en verstandhouding tussen de ouders te verbeteren, aan de problematiek van een ouder te werken of het kind te helpen; het kind onder toezicht staat; de vader met gezamenlijk gezag beter betrokken kan worden bij hulpverlening aan het kind en hierover rechtstreeks informatie kan ontvangen en dat de vader heeft verklaard dat hij toestemming zal geven indien nodig. Voorts zijn van belang: de persoonlijke omstandigheden van het kind; de band tussen de vader en het kind; de mening van het kind over zijn vader en/of gezamenlijk gezag; of de vader geschikt en in staat is om gezag uit te oefenen; of de moeder in het belang van kind handelt, het verloop van de omgangsregeling; de verdeling van de zorg en het nemen van beslissingen tijdens de relatie van de ouders; de visies van de ouders over de opvoeding en verklaringen van hulpverleningsorganisaties over de vader en/of zijn ontwikkeling, stellingen van de moeder, gezamenlijk gezag en de situatie van het kind.

Afwijzing

Een rechter wijst een verzoek af wanneer: ouders niet communiceren of geen afspraken kunnen maken over hun kind; ouders enkel communiceren via derden en hun communicatie niet met hulpverlening gaan verbeteren; de vader de moeder in de periode van gezamenlijk gezag heeft belemmerd door noodzakelijke toestemming niet te verlenen; er een aanmerkelijk risico op een machtsstrijd of op meer conflicten tussen de ouders is bij gezamenlijk gezag; een kind klem zit tussen zijn ouders en wanneer er een onaanvaardbaar risico bestaat dat een kind klem en verloren raakt bij gezamenlijk gezag, door de strijd tussen de ouders. Ook wanneer niet te verwachten is dat er binnen afzienbare termijn verbetering in de communicatie tussen de ouders ontstaat; hulpverlening de verstandhouding van de ouders niet verbeterd heeft; hulpverlening voor de onderlinge communicatie tussen de ouders nog nodig is, waardoor niet verwacht kan worden dat er binnen afzienbare tijd verbetering in de communicatie optreedt; het op korte termijn niet mogelijk is om hulpverlening in te zetten; ouders adviezen om hulp in te schakelen niet hebben gevolgd of wanneer de ouders/een ouder hulpverlening nodig hebben/heeft voor persoonlijke problematiek, die in de weg staat aan communicatie, wordt een verzoek afgewezen. Voorts wordt een verzoek afgewezen als: de ouders of vader de impact van hun/zijn gedrag op het kind niet inzien/ inziet; het kind last heeft van identiteitsproblemen, loyaliteitsconflicten en/of wanneer het kind door de vader in zijn basisveiligheid wordt geraakt; het kind stabiliteit, rust en duidelijkheid nodig heeft en eenhoofdig gezag hiervoor zorgt; gezamenlijk gezag tegen het belang van de moeder ingaat; de vader of beide ouders negatief gedrag vertoont/vertonen en als hulpverleningsorganisaties aangegeven hebben dat het kind in een zodanige situatie verkeert dat gezamenlijk gezag niet verantwoord is.

Bij een afwijzing weegt de rechter mee dat er sprake is van angst, strijd, wantrouwen en/of een verstoorde verstandhouding en dat er incidenten tussen de ouders plaatsgevonden hebben. Indien het kind getuige is geweest van de incidenten wordt dit ook meegewogen.

Tevens is gebleken dat de moeder hetgeen zij stelt over de vader en het gezamenlijk gezag met concrete aanwijzingen en/of concrete en beschikbare feiten en omstandigheden moet onderbouwen. Wat betreft de angst van de moeder geldt dit ook, tenzij de angst zodanig ernstig is dat het minder relevant is of dit gevoel objectief gerechtvaardigd is.

Verantwoording

Het onderzoek maakt duidelijk welke feiten en omstandigheden de rechter ten grondslag legt aan zijn beslissing op een verzoek van een vader om gezamenlijk gezag met toepassing van het klemcriterium. Dit betekent dat de resultaten, die leiden tot de aanbevelingen in hoofdstuk 8, praktisch bruikbaar zijn voor de opdrachtgever. De doelstelling van dit onderzoek is daarmee bereikt.

Hoofdstuk 8 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden op basis van de bevindingen van het onderzoek praktisch bruikbare aanbevelingen gegeven aan de opdrachtgever.

De opdrachtgever wordt geadviseerd om in een verzoekschrift ex art. 1:253c lid 1 BW om gezamenlijk gezag namens een vader de volgende punten te benadrukken, omdat uit het onderzoek is gebleken dat de navolgende aanbevelingen van doorslaggevend belang kunnen zijn bij de toewijzing van dergelijke verzoeken:

Beslissingen en afspraken

- Achterhaal of de ouders tijdens hun relatie samen voor hun kind hebben gezorgd en over hem hebben beslist. Voer dit aan, indien dit het geval is. Noem hierbij voorbeelden van beslissingen die de ouders tijdens hun relatie samen hebben genomen.
- Achterhaal of de ouders (recent) gezamenlijk tijdig afspraken hebben kunnen maken over hun kind. Voer dit aan, indien dit het geval is. Geef hierbij voorbeelden van beslissingen die de ouders samen genomen hebben. Betrek in deze voorbeelden zowel recente beslissingen als beslissingen die langer geleden zijn gemaakt.
- Achterhaal of de ouders (tijdelijk) gezamenlijk gezag uitgeoefend hebben en of de vader de moeder in deze periode niet zonder redelijke grond heeft belemmerd als verzorgende ouder, door te weigeren om medewerking te verlenen aan (gezags)beslissingen. Voer dit aan, indien dit het geval is. Noem hierbij voorbeelden van beslissingen waaraan de vader daadwerkelijk medewerking heeft verleend. Achterhaal hierbij eveneens of een hulpverleningsorganisatie heeft verklaard dat de vader meewerkt aan beslissingen. Voer dit aan, indien dit het geval is.
- Aangeraden wordt om de vader te adviseren om te verklaren dat hij bij gezamenlijk gezag toestemming zal geven wanneer dit van hem gevraagd wordt en dat hij niet van plan is om het gezag te misbruiken. Dit geldt zowel voor de situatie waarin er al sprake is geweest van gezamenlijk gezag als voor de situatie waarin er nog geen sprake is geweest van gezamenlijk gezag. Voer dit ook aan.
- Achterhaal of de ouders afspraken kunnen maken met behulp van derden, indien de ouders samen niet tot afspraken kunnen komen. Adviseer de vader om (pogingen te doen om) hulpverlening in te zetten om de communicatie en verstandhouding tussen de ouders te verbeteren. Indien de moeder eveneens bereid is om hulpverlening in te schakelen, kan aangevoerd worden dat de ouders afspraken maken met behulp van derden en dat er hulpverlening komt om de communicatie en verstandhouding tussen de ouders te verbeteren. Indien dit het geval is, voer aan dat de moeder weigert om mee te werken aan de hulpverlening. Onderbouw dit, indien mogelijk met bewijs. Dit kan bijvoorbeeld mailcontact tussen de ouders zijn waaruit blijkt dat de moeder weigert om mee te werken aan hulpverlening.

Geen communicatie

- Indien dit het geval is, voer aan dat de moeder weigert om te communiceren met de vader, zonder dat zij hier gegronde redenen voor heeft. Benoem hierbij dat het gezamenlijk gezag in het belang van het kind is, omdat de moeder de vader op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van zijn kind; de moeder door haar opstelling haar plicht uit art. 1:247 lid 3 BW om de ontwikkeling van de banden van het kind met zijn vader te bevorderen niet nakomt en dat op grond van art. 1:247 lid 3 BW van de moeder kan en mag worden verwacht dat zij communiceert met de vader. Benoem voorts dat de moeder zo duidelijk tegen het belang van het kind in handelt, doordat zij haar plicht om de ontwikkeling van de banden van het kind en de vader te bevorderen veronachtzaamt, dat eenhoofdig gezag van de moeder onverantwoord zou zijn.
Achterhaal of er aanknopingspunten en vooruitzichten zijn dat de opstelling van de moeder zal veranderen. Voer aan dat die er niet zijn, indien dit het geval is. Indien dit het geval is, voer aan dat het kind onder toezicht staat. Benoem hierbij dat de belangen van het kind met de ondertoezichtstelling en daaruit voortvloeiende hulpverlening voldoende gewaarborgd kunnen worden.
- Indien dit het geval is, voer aan dat het eenhoofdig gezag van moeder de situatie van het kind niet verbeterd heeft. Benoem hierbij de situatie en problemen van het kind als gevolg van de strijd tussen de ouders. Geef tevens gemotiveerd weer waaruit blijkt dat de situatie van het kind niet is verbeterd ten tijde van het eenhoofdig gezag.

Vader en kind

- Indien dit het geval is, voer aan en onderbouw dat de vader geschikt is om het gezag uit te oefenen. Dit kan bijvoorbeeld door te bewijzen dat de vader zich aansluit bij de specifieke behoeften van het kind of dat de vader samenwerkt met hulpverleningsorganisaties.
- Indien dit het geval is, voer aan dat de vader en het kind een goede band hebben. Beargumenteer waaruit dit blijkt.
- Indien dit het geval is, voer aan dat de vader de wens van het kind om geen contact met de vader te hebben respecteert.
- Indien dit het geval is, voer aan dat een eventuele omgangsregeling goed verloopt. Beargumenteer waaruit blijkt dat de omgangsregeling goed verloopt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het gegeven dat vader en kind elkaar op alle vastgestelde contactmomenten hebben gezien.

Problematiek en hulpverlening

- Achterhaal of er sprake is van een verstoorde verstandhouding bij en/of communicatieproblemen tussen de ouders, persoonlijke problematiek bij de vader en/of problematiek bij het kind. Indien dit het geval is, achterhaal of er hulpverlening is om aan de problematiek te werken en of dit professionele hulpverlening met een medische onderbouwing is. Voer dit aan, indien dit het geval is. Raad de vader aan om samenwerking met en begeleiding van hulpverleningsorganisaties te zoeken, indien er wel sprake is van problematiek, maar er geen hulpverlening is. Raad hierbij aan om hulp te zoeken van professionele hulpverleningsorganisaties die hulp kunnen bieden met een medische onderbouwing. Indien de vader het advies volgt, kan aangevoerd worden dat de vader samenwerking met en begeleiding van professionele hulpverleningsorganisaties heeft gezocht om aan de problematiek te werken.
- Indien vader geen samenwerking met en begeleiding van hulpverleningsorganisaties wil zoeken of heeft gezocht, achterhaal dan of de vader in ieder geval bereid is om hulpverlening te accepteren. Voer dit aan, indien dit het geval is.
- Indien dit het geval is, voer aan en beargumenteer dat de persoonlijke problematiek van vader niet zodanig ernstig is dat het communicatie in de weg staat.
- Indien dit het geval is, voer aan dat de moeder in het verleden geweigerd heeft om informatie over hulpverlening aan het kind aan de vader te verstrekken. Benoem hierbij dat gezamenlijk gezag ervoor kan zorgen dat de vader beter betrokken wordt bij de hulpverlening aan zijn kind en rechtstreeks informatie kan ontvangen.

Stellingen moeder

- Indien dit het geval is, voer aan dat de moeder hetgeen dat zij aanvoert onvoldoende heeft onderbouwd met concrete aanwijzingen en/of concrete en beschikbare feiten. Indien mogelijk, benoem argumenten tegen hetgeen de moeder gesteld heeft. Zo kan het zijn dat de moeder stelt dat zij geen vertrouwen heeft in de vader terwijl ze wel meewerkt aan de omgangsregeling, voer dan aan dat het door de moeder gestelde gebrek aan vertrouwen niet overeenstemt met de feitelijke gang van zaken.

Bronnenlijst

Literatuurlijst

Alkema & Luijten, NJ 1989/98

E.A. Alkema & E.A.A. Luijten, annotatie bij HR 12 juni 1987, ECLI:NL:PHR:1987:AC2561, *NJ* 1989/98, afl. 5, p. 97-119.

Artikelsgewijs commentaar Punselie, in: *GS Personen- en familierecht*, art. 1:251a BW, aant.1.2

Punselie, 'Klem-of-verloren criterium (de a-grond)', in: S.F.M. Wortmann (red.), *Groene Serie Personen-en familierecht*, Deventer: Wolters Kluwer.

Artikelsgewijs commentaar Punselie, in: *GS Personen- en familierecht*, art. 1:253c BW, aant. 1

Punselie, 'Ontvankelijkheid van de tot het gezag bevoegde ouder (lid 1)', in: S.F.M. Wortmann (red.), *Groene Serie Personen- en familierecht*, Deventer: Wolters Kluwer.

Asser/De Boer 1* 2010

J. de Boer, Mr. C. Assers *Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 1. Personen- en familierecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2010.

Beijersbergen, JIN 2020/04

M.E.M. Beijersbergen, annotatie bij HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, *JIN* 2020/04, afl. 4, p. 562-569.

Bos z.d.

Menno Bos, De Koning echtscheidingen, '(Uitgekleed) Ouderlijk gezag', te raadplegen op www.dekoningechtscheidingen.nl ga naar nieuws > (Uitgekleed) Ouderlijk gezag (laatst geraadpleegd op 17 mei 2020).

De Bruijn-Lückers, EB 2008/36

M.L.C.C. de Bruijn-Lückers, 'Eenzijdig verzoek gezamenlijk gezag binnenkort wel goed wettelijk geregeld?', *EB* 2008/36, afl. 5, p. 35-42.

Grapperhaus & Nuytinck, AA 2008/0861

J.J.M. Grapperhaus & A.J.M. Nuytinck, 'Bescherming van zwakkere personen, de zogenaamde 'personae miserales', in het familie(vermogens)recht, in het bijzonder het belang van het kind'. *AA* 2008/0861, afl. 12, p. 861-875.

‘Ter Haar’: in: T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253i BW, aant. 4

J.H.M. ter Haar, commentaar op art. 1:253i BW, in: H.B. Krans, C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Wolters Kluwer 2019 (online via Kluwer Navigator).

Jeppesen de Boer, AA 2017/0089

C.G. Jeppesen de Boer, ‘Het gezag van de ongehuwde vader gezien vanuit een nationaal en Europees perspectief’, AA 2017/0089, afl. 2, p. 89-95.

Jeppesen de Boer, in: Sdu Commentaar Relatierecht 2013

C.G. Jeppesen de Boer, ‘Commentaar op art. 1:251a BW’, in: *Sdu Commentaar Relatierecht*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2013.

De Jong, 2018

Sabrina de Jong, Van Hilten Advocaten en Mediators, ‘Waar moet ik aan denken als mijn partner en ik een kind verwachten en wij met elkaar samenwonen of een samenlevingscontract hebben?’, 29 mei 2018, te raadplegen op www.vanhiltenadvocaten.nl ga naar blog > Waar moet ik aan denken als mijn partner en ik een kind verwachten en wij met elkaar samenwonen of een samenlevingscontract hebben? (laatst geraadpleegd op 18 mei 2020).

‘Koens’, in: T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:251a BW, aant. 1

M.J.C. Koens, commentaar op art. 1:251a BW, in: H.B. Krans, C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Wolters Kluwer 2019 (online via Kluwer Navigator).

‘Koens’, in: T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253c BW, aant. 1

M.J.C. Koens, commentaar op art. 1:253c BW, in: H.B. Krans, C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Wolters Kluwer 2019 (online via Kluwer Navigator).

‘Koens’, in: T&C Burgerlijk Wetboek, art. 1:253c BW, aant. 6

M.J.C. Koens, commentaar op art. 1:253c BW, in: H.B. Krans, C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Wolters Kluwer 2019 (online via Kluwer Navigator).

NJB 2020/888

HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, NJB 2020/888, afl. 14, p. 878-952.

NJ 2002/458

HR 19 april 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD9143, NJ 2002/458, afl. 38, p. 454-460.

NJ 2008/107

HR 15 februari 2008, ECLI:NL:PHR:2008:BB9669, *NJ* 2008/107, afl. 10, p. 101-119.

NJ 2008/332

HR 3 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC8669, *NJ* 2008/332, afl. 26, p. 319-333.

Nuytinck, AA 2020/0480

A.J.M. Nuytinck, 'Klemcriterium en gezamenlijk gezag', *AA* 2020/0480, afl. 5, p. 480-483.

Nuytinck 2018

A.J.M. Nuytinck, *Personen- en familierecht, huwelijksvermogensrecht en erfrecht* (Studiereeks Burgerlijk Recht, deel 1), Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Phillips 2019

C. Phillips, *Familierecht*, Groningen: Noordhoff Uitgevers 2019.

Reus advocatuur z.d.

Reus advocatuur, 'Kinderen en gezag', te raadplegen op www.reusadvocatuur.nl ga naar Vakgebieden > Familierecht > Kinderen en gezag (laatst geraadpleegd op 17 mei 2020).

RFR 2005/60

HR 18 maart 2005, ECLI:NL:PHR:2005:AS8525, *RFR* 2005/60, afl. 6, p. 60-70.

RFR 2016/139

Hof 's-Hertogenbosch 9 juni 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:2320, *RFR* 2016/139, afl. 12, p. 131-143.

RvdW 1999/121

HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963, *RvdW* 1999/21, afl. 26, p. 118-124.

Vlaardingerbroek e.a. 2017

P. Vlaardingerbroek e.a., *Het hedendaagse personen- en familierecht (behoudens het huwelijksrecht)*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

VNG z.d.

VNG, 'Gecertificeerde Instellingen (GI's)', te raadplegen op www.vng.nl zoek op Gecertificeerde instellingen (laatst geraadpleegd op 5 juni 2020).

Vonk & Forder, NJB 2017/1910

M. Vonk & C. Forder, 'Kroniek van het personen- en familierecht', *NJB* 2017/1910, afl. 35, p. 1905-1914.

Wortmann & Van Duijvendijk-Brand 2018

S.F.M. Wortmann & J. van Duijvendijk-Brand, *Compendium van het personen-en familierecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Wortmann, NJ 1999/379

S.F.M. Wortmann, annotatie bij HR 25 september 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2714, *NJ 1999/379*, afl. 21, p. 378-391.

Wortmann, NJ 2000/20

S.F.M. Wortmann, annotatie bij HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963, *NJ 2000/20*, afl. 2, p. 13-28.

Wortmann, NJ 2001/123

S.F.M. Wortmann, annotatie bij HR 15 december 2000, ECLI:NL:PHR:2000:AA9042, *NJ 2001/123*, afl. 10, p. 115-130.

Regelgevingsregister

- Het Burgerlijk Wetboek Boek 1
- Het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
- *Stb.* 2008, 500.
- *Stb.* 2008, 410.
- Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Register met parlementaire stukken

- *Kamerstukken I* 2007/08, 29353, C.
- *Kamerstukken II* 1992/93, 23012, 3.
- *Kamerstukken II*, 1993/94, 23012, 5 (MvA).
- *Kamerstukken II* 2004/05, 30145, 3 (MvT).
- *Kamerstukken II* 2005/06, 30316, 3 (MvT).
- *Kamerstukken II* 2007/08, 29353, 22.
- *Kamerstukken II* 2019/20, 34605, 6.

Jurisprudentieregister

EHRM

- EHRM 8 juli 1987, Appl.Nr. 9580/81, Series A, vol. 120, ECLI:NL:XX:1987:AC0468, *NJ 1988/828* m.nt. E.A. Alkema (*McMichael/Olsson I*).
- EHRM 28 november 1988, Appl.Nr. 10929/84 Series A, vol. 144 (1989), ECLI:NL:XX:1988:AD0533, m.nt. E.A. Alkema (*Nielsen/Denemarken*).
- EHRM 22 april 1992, Series A, vol. 226-B, § 73 (*Rieme/Zweden*).
- EHRM 24 februari 1995, Appl.Nr. 16424/90, ECLI:NL:XX:1995:AD2307 (*McMichael/U.K.*).
- EHRM 9 juni 1998, nr. 40/1997/824/1030, § 62 (*Bronda/Italië*).
- EHRM 17 april 2012, Appl.Nr. 805/09 (*Pascal/Roemenië*).

HR

- HR 9 oktober 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0713.
- HR 25 september 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2714.
- HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963.
- HR 15 december 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA9042.
- HR 27 mei 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS7054.
- HR 15 februari 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB9669.
- HR 28 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2255.
- HR 11 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC2731.
- HR 17 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:91.
- HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533.

PHR

- PHR 19 april 2002, ECLI:NL:PHR:2002:AD9143.
- PHR 10 januari 2020, ECLI:NL:PHR:2020:22.

Deelvraag 4 toewijzing:

1. Hof Arnhem-Leeuwarden 14 januari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:350.
2. Hof Amsterdam 16 februari 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:569.
3. Hof Amsterdam 19 april 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:1523.
4. Hof 's-Hertogenbosch 21 april 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:1612.
5. Hof Amsterdam 25 april 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:1597.
6. Hof Arnhem-Leeuwarden 28 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10606.
7. Hof 's-Hertogenbosch 9 augustus 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:3369.
8. Hof 's-Hertogenbosch 31 januari 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:340.
9. Hof Arnhem-Leeuwarden 5 februari 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:1246.
10. Hof Arnhem-Leeuwarden 12 maart 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:2197.
11. Hof Arnhem-Leeuwarden 2 april 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:3229.
12. Hof 's-Hertogenbosch 16 mei 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:1847.
13. Hof Amsterdam 9 juli 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:2649.
14. Hof 's-Hertogenbosch 18 juli 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:2688.
15. Hof 's-Hertogenbosch 10 oktober 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3748.
16. Hof 's-Hertogenbosch 31 oktober 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:4010.
17. Hof 's-Hertogenbosch 31 oktober 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:4016.
18. Hof 's-Hertogenbosch 12 maart 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:932.

Deelvraag 5 afwijzing:

1. Hof Den Haag 6 januari 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:338.
2. Hof Den Haag 5 oktober 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:3125.
3. Hof Arnhem-Leeuwarden 18 mei 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:4427.
4. Hof Arnhem-Leeuwarden 22 juni 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:5296.
5. Hof Amsterdam 11 juli 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:2860.
6. Hof Arnhem-Leeuwarden 17 mei 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:4615.
7. Hof Arnhem-Leeuwarden 10 januari 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:197.
8. Hof Arnhem-Leeuwarden 10 januari 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:204.
9. Hof Arnhem-Leeuwarden 25 april 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:3691.
10. Hof 's-Hertogenbosch 27 juni 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:2331.
11. Hof 's-Hertogenbosch 10 oktober 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3756.
12. Hof Arnhem-Leeuwarden 28 november 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:10306.
13. Hof Amsterdam 7 januari 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:71.
14. Hof Arnhem-Leeuwarden 9 januari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:216.

Bijlagen

Bijlage 1 Jurisprudentietabel 1 (toewijzing)

In deze bijlage is jurisprudentietabel 1 (toewijzing), behorende bij deelvraag 4, opgenomen. Afkortingen die in de tabel gebruikt zijn, zijn in de onderstaande afkortingenlijst opgenomen.

Afkortingenlijst jurisprudentietabel 1:

comm.	communicatie
g.g.	gezamenlijk gezag
GI	Gecertificeerde Instelling
hb	hoger beroep
HO	hulpverleningsorganisatie(s)
mj	minderjarige(n)
OM	Openbaar Ministerie
OTS	ondertoezichtstelling
rb	rechtbank
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
t.t.z.	ter terechtzitting

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 1: ECLI:NL:GHARL:2016:350 (mj 2 & 3)	Ouders zijn ouders van 3 kinderen en 1 meerderjarig persoon. Vader heeft hun allen erkend. Moeder heeft het gezag. In 2012 is de relatie tussen ouders verbroken. Vader heeft in eerste aanleg de rb verzocht om een DNA-onderzoek te gelasten, zodat kan worden bepaald of hij de verwekker is van de mj, en indien een van de mj niet door hem is verwekt het vaderschap te ontkennen en indien een mj wel door hem is verwekt hem mede te belasten met het gezag. Het verzoek om DNA-onderzoek is afgewezen en vader is niet-ontvankelijk verklaard t.a.v. het verzoek om de erkenning te vernietigen. De RvdK is verzocht een onderzoek naar het gezag te doen. De RvdK heeft geadviseerd om geen g.g. toe te wijzen. De rb heeft dit advies gevolgd. Vader is in hb gekomen van de beschikking van de rb t.a.v. het gezag.	Comm. ouders ligt op functioneel en fatsoenlijk niveau, ondanks wantrouwen, gevoeligheden en niet afgewikkelde kwesties. Eerst was er alleen mailcontact, nu wordt er ook geappt. Mj 2 ervaart over het algemeen een soepelere comm. tussen ouders. Omgangsregeling verloopt goed, aanpassingen zijn mogelijk in overleg. Ouders spreken kort bij overdrachtsmomenten en wisselen noodzakelijke informatie over mj uit. Telefonisch contact bij dringende bijzonderheden. Ouders zijn samen naar uitslaggesprek concentratieproblemen mj 3 geweest. Wijziging kinderalimentatie in onderling overleg.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Blijkt niet uit de uitspraak.	RvdK in adviesrapport d.d. oktober 2014: communicatieproblemen ouders zijn dusdanig ernstig dat zij niet normaal met elkaar kunnen communiceren. Er is sprake van een langdurige strijd en wantrouwen tussen ouders. Relatie ouders is ernstig verstoord en er valt niet te verwachten dat hierin binnen redelijke termijn verbetering komt. Mj hebben weet van de situatie tussen ouders en worden erdoor belast. Mj zitten nu al klem en verloren, dus RvdK ziet g.g. als te risicovol en in strijd met de belangen van mj. Hof: Voor zover dat al het geval was zoals de RvdK in 2014 concludeerde zitten mj nu niet klem of verloren.	Het gaat goed met mj 2 en 3. RvdK had geen echte zorgen over hun ontwikkeling buiten de impact van de situatie tussen ouders en de invloed die hiervan uitgaat op mj. Mj 3 heeft met beide ouders een hechte band. Mj 2 heeft aangegeven graag meer tijd met vader te willen doorbrengen en vindt dat beide ouders het gezag over hem mogen hebben.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 2: ECLI:NL:GHAMS:2016:569	Partijen hebben een relatie gehad. Zij hebben niet samengewoond. Na het beëindigen van de relatie is mj in 2009 geboren. Vader heeft mj erkend. Mj verblijft bij moeder. De rb heeft het verzoek van de vader om g.g. op te leggen afgewezen. Vader verzoekt in hb om g.g. toe te wijzen.	Comm. is niet optimaal door meningsverschillen en verharde standpunten door de procedure. Maar er zijn ook periodes geweest waarin er sprake was van betere verstandhouding. Ook hebben ouders afspraken kunnen maken in het belang van mj: vader heeft appartement gekocht voor mj en moeder en er zijn afspraken over de omgangsregeling gemaakt. Omgangsregeling is na een incident kort gestagneerd, maar hersteld m.b.v. het Omgangshuis. Omgang loopt inmiddels weer regelmatig en volgens vaste regeling. Kinderalimentatie is jarenlang in onderling overleg geregeld. Ouders zijn in staat om elkaars kwaliteiten als ouder te zien. Ouders zijn bereid deel te nemen aan "Kinderen uit de Knel" bij het Lorentzhuis., om comm. te verbeteren.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Ouders zijn bereid deel te nemen aan "Kinderen uit de Knel" bij het Lorentzhuis om de onderlinge comm. in de toekomst te verbeteren.	RvdK adviseert om de zaak t.a.v. het gezag aan te houden in afwachting van de resultaten van de hulpverlening bij het Lorentzhuis of de interventie "Ouderschap Blijft". Mj lijkt niet klem of verloren te zijn geraakt, maar de kern van het probleem ligt bij de comm. van ouders. De RvdK acht het positief dat ouders vertrouwen hebben in elkaars ouderschap. Hof: Ouders zijn bereid deel te nemen aan "Kinderen uit de Knel" bij het Lorentzhuis om hun comm. te verbeteren.	Ouders zijn in staat om elkaars kwaliteiten als ouder te zien, dit is in het belang van mj. Het einde van de procedure is in het belang van mj, doordat de verstandhouding van ouders is verslechterd gedurende en als gevolg van de procedure. Beide ouders houden veel van mj en houden zich zeer betrokken bij hem. Mj heeft een goede band met beide ouders. Niet is gebleken dat mj zodanig wordt belast door de communicatieproblemen tussen ouders dat het klemcriterium van toepassing is.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 3: ECLI:NL:GHAMS:2016:1523	Uit de relatie van ouders is in 2006 mij geboren. Vader heeft mij erkend. Na beëindiging van de relatie van ouders verbleef mij doordeweeks bij de grootouders van moederszijde en in het weekend bij moeder. Mij staat onder toezicht en is uit huis geplaatst bij de grootouders. Bij beschikking van 22/12/2015 heeft het hof bepaald dat mij en vader omgang zullen hebben volgens aanwijzingen van de GI, waarbij zo snel mogelijk een omgangsregeling van 6 uur per 3 weken tot stand dient te komen. Rb heeft g.g. opgelegd. Moeder is van die beschikking in beroep gekomen.	Verstandhouding ouders is verstoord en comm. verloopt moeizaam. Echter, ouders zijn o.b.v. de GI in gesprek en ouders en grootouders zijn bereid om o.b.v. de GI in gesprek te gaan. Voor g.g. is het van belang dat ouders en grootouders leren om op een constructieve wijze met elkaar te overleggen over kwesties die mij betreffen.	G.g. is door de rb opgelegd. Niet is gebleken dat vader moeder belemmert als verzorgende ouder of weigert medewerking te verlenen aan belangrijke opvoedkundige beslissingen. Er is ook geen reden om aan te nemen dat dit zal veranderen. Moeder heeft haar stelling dat vader bij g.g. hulpverlening aan haar zal dwarsbomen onvoldoende onderbouwd.	Vader kan met gezag invulling geven aan zijn vaderrol. Moeder heeft in het verleden geweigerd informatie over de OTS en uithuisplaatsing aan vader te verstrekken. Middels g.g. zal vader in de toekomst ook in de procedure over de OTS en uithuisplaatsing betrokken worden.	RvdK adviseert g.g. en benadrukt dat het van belang is om o.b.v. de GI invulling aan het g.g. te leren geven. Het is noodzakelijk dat er gesprekken plaatsvinden tussen ouders samen en ouders en grootouders. RvdK adviseert in dit kader om de juridische procedure te beëindigen. Hof: GI helpt ouders en binnenkort ouders en grootouders om gezamenlijk in gesprek te gaan, om hun te leren op constructieve wijze te overleggen over mij. Mij staat OTS en krijgt i.v.m. de OTS hulpverlening.	Belangen mij worden voldoende gewaarborgd met de OTS en de daaruit voortvloeiende hulpverlening.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 4: ECLI:NL:GHSHE:2016:1612	Ouders hebben tot begin 2013 een affectieve relatie gehad. In 2010 is mj uit de relatie van ouders geboren. Vader heeft mj erkend. Mj woont bij moeder. Mj staat sinds 14/12/2011 onder toezicht van een Gl. De rb heeft g.g. toegewezen. Moeder is in hb gekomen.	Comm. ouders schiet tekort, maar niet zodanig dat mj klem of verloren dreigt te raken tussen ouders. Ouders zijn in staat om afspraken te maken over de contactregeling van vader en mj. Ook bevinden ouders zich in een ouderschapsreorganisatietraject om hun comm. verder te verbeteren.	G.g. is door de rb opgelegd. Niet is gebleken van een situatie waarin vader moeder zonder redelijke grond heeft tegengewerkt bij het nemen van een beslissing van enig belang over mj.	Het hof verwacht dat in de comm. in de toekomst verbetering optreedt door het ouderschapsreorganisatietraject.	RvdK adviseert g.g. Gl adviseert g.g. Met mj gaat het goed en ouders zijn met ORO de comm. aan het verbeteren. Hof: mj staat onder toezicht van Gl. Ouders bevinden zich onder regie van de gezinsvoogd in een ouderschapsreorganisatietraject, om de onderlinge comm. verder te verbeteren.	Het hof gaat ervan uit dat ouders zich in het belang van mj tijdens het ouderschapsreorganisatietraject met volledige inzet in zullen spannen om hun comm. te verbeteren. De gezinsvoogd heeft verklaard dat de huidige situatie tussen ouders geen dusdanige spanning oplevert dat mj hier last van heeft.
	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 5: ECLI:NL:GHAMS:2017:1597	Uit de relatie van ouders is in 2004 mj geboren. Vader heeft mj erkend. Mj verblijft bij moeder. De OTS van mj is sinds 4 juli 2016 beëindigd. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in hb gekomen. Het hof heeft in een tussenbeschikking van 19/7/2016 de zaak pro forma aangehouden tot 13/11/2016 om af te wachten hoe de ontwikkeling van mj verloopt, hoe contact tussen mj en vader verloopt en in hoeverre de comm. en verstandhouding tussen ouders verbeterd.	Comm. verloopt niet altijd zonder ruzie en spanning, maar er is sprake van verbetering in de verstandhouding en comm. Ouders willen belangrijke beslissingen m.b.t. mj samen nemen en kunnen (via telefonisch contact) afspraken over mj maken en overleggen. Conflicten gaan vooral over of er g.g. moet komen en niet zozeer over de invulling van het gezag. Moeder heeft vader betrokken bij de middelbare schoolkeuze van mj en hem gevraagd of hij met mj scholen wil bezoeken. Vader heeft een school bezocht met mj en daarover contact gehad met moeder. Moeder heeft de stelling van vader dat zij geen ruzie hebben over situaties rondom mj onvoldoende gemotiveerd betwist.	Vader heeft verklaard dat hij de wensen van de moeder en mj t.a.v. belangrijke beslissingen, zoals de schoolkeuze, wil respecteren.	Conflicten tussen ouders hebben vooral betrekking op de vraag of er g.g. moet komen en niet zozeer over de invulling van het gezag. Moeder staat open voor contact tussen vader en mj, ziet hier het belang van in en stimuleert mj om contact met haar vader te hebben. Vader wenst betrokken te zijn bij mj.	RvdK adviseert t.t.z. om de beslissing voor bepaalde tijd, maximaal 1 jaar, aan te houden. Op zichzelf zijn er geen belemmeringen voor g.g., want ouders vinden elkaar op belangrijke punten en er is informatieoverdracht over belangrijke zaken m.b.t. mj. Ook is contact met vader in belang van mj nu zij aan het begin van haar identiteitsontwikkeling staat. Bovendien is er al omgang en WhatsApp contact tussen mj en vader. Maar contact tussen ouders is ook nog pril en de RvdK acht het niet in het belang van mj wanneer door g.g. weer een onverantwoorde strijd tussen ouders zou ontstaan.	Contact vader en mj is enkele weken niet goed verlopen, maar nu hebben zij regelmatig WhatsApp contact en zien zij elkaar 2 keer per week. Het gaat goed met mj. Mj bevindt zich op een belangrijk moment in haar (identiteits)ontwikkeling en het is in haar belang wenselijk om duidelijkheid te verschaffen over het gezag over haar.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 6: ECLI:NL:GHARL:2017:10606	De rb heeft g.g. opgelegd. Moeder is in hb gekomen. Het hof heeft op 20/12/2016 in zijn tussenbeschikking een deskundigenonderzoek door middel van forensische mediation gelast. Op 17/7/2017 heeft de deskundige een deskundigenbericht opgemaakt. Er heeft in hb geen mondelinge behandeling plaatsgevonden.	Ouders zijn in staat om ieders rol t.a.v. mj te (willen) respecteren. Comm. verloopt niet optimaal en ook de inzet van de forensisch mediator heeft dit niet kunnen oplossen, maar ouders kunnen op constructieve wijze met elkaar in gesprek gaan . Meningsverschillen zijn naar elkaar uitgesproken en constructief besproken. Ouders hebben gezamenlijk afspraken gemaakt en zijn het op essentiële punten van de zorg/opvoeding eens geworden . Zo hebben ouders t.a.v. de belmomenten van mj met vader concrete afspraken gemaakt, waarin is bepaald dat ouders zelf met elkaar contact opnemen en dit niet meer loopt via mj D.	G.g. is door de rb opgelegd. De stelling van moeder dat vader bij g.g. haar beslissingen zal willen dwarsbomen wordt niet ondersteund door beschikbare feiten. Bovendien staat in het uiterste geval de weg van art. 1:253a BW open wanneer vader beslissingen zou blokkeren die moeder in het belang van mj acht. Het hof onderscheidt dat de alledaagse realiteit meebrengt dat mj het grootste deel van de tijd zullen doorbrengen bij moeder en dat vader daarom bij bepaalde beslissingen moet volgen.	Ouders zijn in staat om ieders rol t.a.v. mj te (willen) respecteren. Beide ouders vinden het van groot belang dat de behoeften van mj op de eerste plaats komen. De afgelopen periode waarin sprake was van g.g. is adequaat verlopen.	Deskundige in deskundigenonderzoek via forensische mediation: er is geen noodzaak om vader uit te sluiten van het gezag. Ouders hebben misschien nog ondersteuning nodig bij overleggen over mj, vooral omdat moeder aangegeven heeft niet persoonlijk met vader in overleg te willen gaan. Hof: uitgangspunt is g.g. en ouders hebben een zware inspanningsplicht. Indien moeder blokkades in comm. ervaart, moet zij zelf passende hulpverlening inschakelen.	Mj ervaren warme band met beide ouders en uit gesprekken met hen blijkt niet dat ze klem en verloren zitten. Door de afspraken over belcontacten tussen ouders is mj D verlost van de verantwoordelijkheid hiervoor, waardoor zij minder wordt belast. Ouders dienen zich in het belang van mj blijvend in te zetten voor continuering van overleggen over mj, al dan niet met ondersteuning.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 7: ECLI:NL:GHSHE:2018:3369	Partijen hebben een affectieve relatie gehad en samengewoond. De relatie is geëindigd op 11/9/2016. Mj is in 2016 uit de relatie van ouders geboren. Vader heeft mj erkend. Mj heeft haar hoofdverblijf bij moeder. Bij vonnis in KG is op 23/11/2016 een voorlopige zorgregeling vastgesteld tussen vader en mj voor bepaalde data. Bij beschikking van 19/12/2016 heeft de rb ouders verwezen naar mediation. Op 3/7/2017 heeft de rb g.g. opgelegd en is er een zorgregeling betreffende mj vastgesteld. Moeder is in hb gekomen van deze beschikking.	Ouders kunnen overleggen en afspraken maken. Ouders hebben de zorgtaken in de vakanties in het afgelopen jaar en de huidige zomervakantie in overleg kunnen verdelen. Ook is er normaal overleg geweest over de antibioticakuren van mj en zijn er afspraken gemaakt over bezoektijden toen mj in het ziekenhuis lag. Er zijn meningsverschillen geweest over incidentele aanpassingen van de zorgregeling, maar die kunnen er ook zijn indien er geen g.g. is.	Het g.g. is door de rb opgelegd. Vader heeft moeder niet belemmerd in haar taak van verzorgende ouder of geweigerd medewerking te verlenen aan belangrijke beslissingen. Er zijn geen signalen dat vader bij g.g. zijn positie heeft misbruikt of zal misbruiken en/of zaken op de spits zal drijven.	De rb heeft g.g. opgelegd. In de periode waarin er sprake was van g.g., heeft vader moeder niet relevant belemmerd in haar taak als verzorgende ouder of belangrijke beslissingen geblokkeerd. Vader is een betrokken vader en komt de zorgregeling na.	De RvdK adviseert g.g. Ouders zouden het gedrag van mj na het terugkeren van weekenden bij haar vader moeten zien als een punt van zorg en zich gezamenlijk in moeten spannen voor het verbeteren van hun comm., i.p.v. elkaar verwijten daarover te maken. Dat zijn zij verplicht aan mj. Ouders zouden baat hebben bij psycho-educatie om inzicht te krijgen in het gedrag van mj en hulp van het wijkteam daarbij is passend.	Vader is een betrokken vader voor mj en komt de zorgregeling na.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 8: ECLI:NL:GHSHE:2019:340 (mj 2)	Uit de inmiddels verbroken relatie van ouders zijn mj 1 (2010) en mj 2 (2013) geboren. Vader heeft mj erkend. Mj hebben het hoofdverblijf bij moeder. Deze analyse richt zich enkel op mj 2. Bij beschikking van 15/12/2015 heeft de rb ouders belast met het g.g. over mj 2. Moeder is van deze beschikking in hb gekomen.	Ouders comm., al is de comm. beperkt tot de omgang. Zo hebben ze in overleg t.a.v. de woensdagmiddag een wijziging aangebracht. Het door moeder gestelde gebrek aan vertrouwen in vader stemt niet overeen met de feitelijke gang van zaken waarbij moeder meewerkt aan de omgangsregeling.	G.g. is door de rb opgelegd. Niets wijst erop dat vader beslissingen van moeder als verzorgende ouder zal blokkeren zodat er sprake is van een onwerkbaar situatie zoals moeder stelt.	Moeder stelt dat de omgang op bepaalde momenten niet goed verliep, maar vader en mj zien elkaar conform de geldende omgangsregeling regelmatig. Omgang vader en mj verloopt goed.	RvdK ziet geen gronden om verzoek vader om g.g. af te wijzen. Vader heeft (wederom) het aanbod gedaan om met moeder te werken aan ouderschapsreorganisatie. Moeder stelt dat vader eerst behandeld moet worden voor de door haar veronderstelde persoonlijkheidsstoornissen en zich aan de voorwaarden die zij in haar beroepschrift noemt moet houden. Hof: het is niet aan moeder maar aan de professionals die de cursus geven om indien nodig voorwaarden te stellen aan vader. T.a.v. de verslavingsproblematiek in het verleden zit vader bij een NA-groep, hieraan heeft hij veel steun en hierdoor heeft hij rust.	Omgang vader en mj verloopt volgens vastgestelde schema en zonder noemenswaardige problemen, niet is gebleken dat moeder de omgangsregeling wilde stoppen door een vermoedelijke terugval of andere problemen van vader. Mj geniet van de contacten met vader. Niet is gebleken dat vader niet in staat is om gezag te dragen. Hoewel vader recentelijk door een moeilijke periode is gegaan, is er geen terugval geweest en is het g.g. over een andere mj met vaders huidige partner in stand gebleven. Vader heeft zijn persoonlijke situatie adequaat toegelicht en inzichtelijk gemaakt. Daarnaast heeft moeder onvoldoende onderbouwd dat vader zijn leven niet op orde heeft, geen stabiele relatie heeft en financiële problemen heeft.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 9: ECLI:NL:GHARL:2019:1246	In tussenbeschikking van 14/6/2018 heeft het hof de beslissing op het verzoek van vader om g.g. op te leggen en een zorgregeling vast te stellen (opnieuw) aangehouden, zodat het verloop en de resultaten van de OTS van mj die tot 13/1/2019 verlengd was, konden worden meegewogen in de beslissing. Verdere informatie wordt niet gegeven.	Er is sprake van comm. tussen ouders. Vader wordt door moeder geïnformeerd over hoe het met mj gaat.	G.g. is in een tussenbeschikking van het hof voorlopig toebedeeld. Vader heeft zorgvuldig gebruik gemaakt van het voorlopige g.g. en moeder heeft geen verweer gevoerd tegen het verzoek van vader om g.g.	G.g. is bij tussenbeschikking voorlopig toebedeeld. Vader is daarmee volgens de RvdK op verantwoorde wijze omgegaan. Mj raakte niet klem of verloren in de periode van voorlopig g.g. De RvdK geeft aan dat de situatie pril is en zal veranderen als ouders meer geconfronteerd worden met elkaar en er contact ontstaat tussen vader en mj. Hof: niet is gebleken dat de huidige situatie met contact tussen ouders en g.g. het klem- of noodzakelijkheids criterium oplevert.	De RvdK heeft gerapporteerd dat vader verantwoord is omgegaan met het voorlopige g.g. Mj zit niet klem of verloren. Maar de situatie is pril en zal veranderen doordat ouders met elkaar geconfronteerd zullen worden en er mogelijk contact tussen vader en mj ontstaat. De GI stelt dat vader zorgvuldig gebruik heeft gemaakt van het voorlopige gezag, dit heeft het hof meegewogen in zijn beslissing.	Er is geen contact tussen vader en mj, omdat mj daar geen behoefte aan heeft. Vader respecteert deze wens van mj en wil mj niet dwingen tot contact.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 10: ECLI:NL:GHARL:2019:2197	Partijen zijn ouders van mj geboren in 2017. Nadat vader daartoe van de rb vervangende toestemming had verkregen, heeft vader mj op 14/11/2018 erkend. Mj staat onder toezicht. De rb heeft ouders belast met g.g. en heeft een voorlopige zorgregeling vastgesteld. Moeder is van deze beschikking in hb gekomen.	Moeder heeft weerstand tegen comm. met vader en angst voor vader. Hier gaat het hof verder niet op in.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Er is sprake van het klemcriterium. Toch wordt er g.g. toegewezen, nu moeder vader op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van mj. Er zijn geen aanknopingspunten/vooruitzichten dat de opstelling van moeder op dit punt zal veranderen.	RvdK adviseert g.g., dit omdat de verbanning van vader uit het leven van mj en de ouderverstoting door moeder worden veroorzaakt. Mj groeit door de angst en weerstand van moeder op met een negatief beeld van vader. Moeder weigert iedere hulp dan de hulp die zij juist acht. Daarnaast zoekt ze de media en publiciteit op. Hof: niet is gebleken dat moeder hulp ingeschakeld heeft om haar weerstand tegen comm. met vader, ook al is dit alleen over mj, weg te nemen. Moeder stelt aan zichzelf te werken met meditatie, yoga, mindfulness en hypnotherapie, maar niet is gebleken dat deze methoden zijn gericht op het verminderen/wegnemen van de barrière jegens vader en ook een medische onderbouwing ontbreekt. De beslissing om g.g. toe te kennen ondanks het klemcriterium is verantwoord door de OTS van mj bij de Gl.	Mj groeit door haar moeder op met een negatief beeld van vader, dit is niet in het belang van mj. Ook handelt moeder niet in het belang van mj door de media en publiciteit op te zoeken waarbij ze de rol van vaders in het algemeen en vader van mj bagatelliseert. G.g. is in het belang van mj ondanks het klemcriterium, nu moeder vader op geen enkele wijze opening biedt om betrokken te zijn in het leven van mj. Moeder veronachtzaamt haar verplichting om de ontwikkeling van de band van mj en vader te bevorderen en handelt daarmee zo duidelijk tegen het belang van mj in, dat het eenhoofdig gezag van moeder onverantwoord zou zijn. G.g. is ondanks het klemcriterium verantwoord door de OTS van mj bij de Gl.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 11: ECLI:NL:GHARL:2019:3229	Uit de relatie van ouders is in 2014 mj geboren. De relatie van ouders is voor de geboorte van mj beëindigd. Vader heeft mj erkend. Het hoofdverblijf van mj is bij moeder. Tot medio 2015 verbleef moeder in een gezinskliniek, die zich bezig houdt met verslavingszorg. Vader heeft mj daar regelmatig bezocht. Sinds medio 2015 woont moeder met mj zelfstandig onder begeleiding van een HO. De omgangsregeling van vader en mj is meerdere malen aangepast, ouders zijn meerdere malen doorverwezen naar hulpverlening en de RvdK heeft meerdere malen onderzoek gedaan. Moeder weigerde hulpverlening, vader niet. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. uiteindelijk afgewezen. Vader is in hb gekomen.	Verbetering in de verstandhouding en comm. tussen ouders, in het bijzonder wat betreft mj. Ouders zijn in staat om elkaar te vertrouwen en te overleggen en kunnen afspraken maken. Zo zijn er afspraken gemaakt over de omgang van vader en mj, waardoor mj langer/vaker bij vader heeft kunnen blijven, incl. een overnachting. Ook zijn er afspraken gemaakt over maatregelen om de veiligheid van mj te waarborgen en comm. voor/met mj te vergemakkelijken. De weerbaarheid en draagkracht van moeder is toegenomen door haar nieuwe relatie en therapie.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Beide ouders onderkennen dat mj kwetsbaar is en extra zorg heeft wat meer dan gemiddelde vaardigheden van ouders vergt. Vader moet zijn gezagspositie, in ieder geval tot dat de verstandhouding en het vertrouwen verder verbeterd zijn, met terughoudendheid hanteren. Met g.g. kan vader beter betrokken worden bij de hulpverlening aan mj en rechtstreeks informatie ontvangen.	Vader heeft samenwerking met en begeleiding van diverse HO gezocht en daarmee de zorgen van moeder over mj en de ontwikkelingsproblematiek van mj serieus genomen. Door trajecten bij HO heeft vader laten zien dat hij in staat is om aan te sluiten bij de behoeften van mj. Ouders onderkennen beiden dat professionele hulp nodig is bij de verbetering van de verstandhouding, comm. en het vertrouwen en hebben t.t.z. verklaard mee te werken aan een ONS-traject dat door de RvdK is aanbevolen.	Mj is kwetsbaar en heeft extra zorg en aandacht nodig wat meer dan gemiddelde vaardigheden van ouders vraagt. Vader heeft door de trajecten bij HO laten zien dat hij in staat is om aan te sluiten bij de specifieke behoeften van mj. Ouders hebben het belang van mj voorop weten te stellen door elkaar te vertrouwen en te overleggen. G.g. is in het belang van mj, nu vader dan beter betrokken kan worden bij de hulpverlening aan mj en rechtstreeks informatie kan ontvangen. Er zijn geen omstandigheden waardoor vader niet geschikt is of in staat is om g.g. uit te oefenen.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 12: ECLI:NL:GHSHE:2019:1847	Ouders hebben een affectieve relatie gehad waaruit in 2010 mj is geboren. Vader heeft mj erkend. De rb heeft g.g. opgelegd. Moeder is in hb gekomen tegen de beslissing van de rb om g.g. op te leggen.	Comm. tussen ouders verloopt moeizaam, maar met behulp van derden zijn er afspraken gemaakt over de nadere invulling van de door de rb vastgestelde regeling van de zorg- en opvoedingstaken tijdens vakanties en feestdagen.	G.g. is door de rb opgelegd. Vader heeft geen beslissingen van moeder als verzorgende ouder geblokkeerd in de periode van g.g. Dat moeder beweert dat vader gedreigd heeft om reeds verleende toestemming in te trekken, hetgeen vader betwist, en de door moeder geuite, niet onderbouwde, vrees dat vader haar door de uitkomst van de mediation zal gaan tegenwerken is onvoldoende om te concluderen dat vader moeder als verzorgende ouder blokkeert. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat vader de noodzakelijke toestemming voor diverse hulpverleningstrajecten voor mj heeft verleend, dus er is geen onwerkbaar situatie voor moeder als verzorgende ouder.	Ouders gaan comm. verbeteren in een STOP-traject. G.g. zorgt voor gelijkwaardigheid tussen ouders. Dit helpt bij het slagen van het STOP-traject en is dus van belang.	Ouders gaan de huidige comm. verbeteren in een STOP-traject bij een HO. G.g. is van belang voor de gelijkwaardigheid tussen ouders en dit is van belang voor het welslagen van het traject.	De problemen van mj komen door de, door de rb vastgestelde, zorgregeling, waardoor mj bij haar vader moet overnachten en een gedeelte van de vakanties en feestdagen bij haar vader moet doorbrengen en niet door het g.g., zoals haar moeder beweert.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 13: ECLI:NL:GHAMS:2019:2649	In 2013 is mij uit de inmiddels verbroken relatie van ouders geboren. Moeder oefent alleen het gezag uit. Vader heeft mij erkend. Mij verblijft bij haar moeder.	Er is sprake van verbetering in de verstandhouding en comm. tussen ouders. T.t.z. is gebleken dat ouders in staat zijn om afspraken te maken over mij en te overleggen.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Beide ouders zijn voornemens om de systeemtherapie voort te zetten totdat de psycholoog dit niet langer nodig vindt. Ook vinden beide ouders dat de comm. tussen hen is verbeterd.	De RvdK adviseert g.g. Ouders volgen systeemtherapie. De psycholoog heeft verklaard dat er sprake is van verbetering en dat ouders, in ieder geval wat betreft de omgang met en begeleiding van mij, steeds beter kunnen samenwerken. Vader volgt ook EDMR-therapie waardoor hij volgens de psycholoog in toenemende mate stabiel en rustig toont. Beide ouders zijn voornemens om de systeemtherapie voort te zetten totdat de psycholoog dit niet langer nodig vindt. De systeemtherapie kan een extra waarborg bieden om niet terug te gaan naar de slechte verstandhouding uit het verleden en kan ouders op dat punt voorlopig begeleiden en steunen.	Mij heeft een goede band met beide ouders en de situatie rondom mij is verbeterd door de positieve stappen die ouders hebben genomen bij de verbetering van hun verstandhouding. De problemen die er nog zijn in de comm. tussen ouders hebben geen dusdanige negatieve weerslag op mij dat er sprake is van het klemcriterium.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 14: ECLI:NL:GHSHE:2019:2688	Uit de inmiddels verbroken relatie van ouders zijn mj 1 (2011) en mj 2 (2013) geboren. Vader heeft beide mj erkend. Moeder oefende van rechtswege alleen gezag uit. Na de relatiebreuk van ouders eind 2016, heeft er ongeveer een jaar lang geen contact tussen vader en mj plaatsgevonden. Het contact is in december 2017 hersteld. Vader heeft 1x per 14 dagen 1 uur ongebeleid contact met mj, waarbij de overdracht onder begeleiding van een HO plaatsvindt. Mj staan ten tijde van de uitspraak van het hof onder toezicht (tot 29/5/2020). De OTS is gestart op 29/5/2017. In het verleden (mei 2015 tot mei 2016) hebben mj ook onder toezicht gestaan. De rb heeft het g.g. toegewezen. Moeder is van de beschikking van de rb in hb gekomen.	Ouders comm. weinig. Moeder heeft niet geprobeerd om invulling te geven aan een behoorlijke uitoefening van het g.g., ze moet er niet aan denken om met vader aan tafel te zitten. Moeder moet in het belang van mj haar verantwoordelijkheid nemen en zich actiever opstellen om de comm. met vader te verbeteren. Vader en moeder zijn nog lange tijd als ouders van mj verbonden. Dat moeder bang voor vader zou zijn brengt niet met zich mee dat het klem- of noodzakelijkheids criterium zich voordoet en dat vader geen gezag zou kunnen hebben. Dat moeder niet heeft kunnen concretiseren waarom zij bang is voor vader weegt hieraan mee. Van moeder kan en mag verwacht worden dat zij comm. met vader aangaat. Ouders zitten nog niet bij elkaar om tafel, maar in spontane situatie komen zij in het bijzijn van mj wel in contact.	G.g. is door de rb opgelegd. Niet is gebleken dat vader overleg met moeder geweigerd heeft en/of dat hij sinds het g.g. het nemen van beslissingen over de verzorging en opvoeding van mj heeft belemmerd of zich daarmee heeft willen bemoeien op een wijze die ten koste gaat van mj. De GI heeft juist onbetwist verklaard dat vader altijd meewerkt en zijn handtekening zet wanneer dit wordt gevraagd.	Niet is gebleken dat ouders een geheel andere visie hebben over onderwijs of medische aangelegenheden. Ouders hebben tijdens hun relatie samen voor mj gezorgd en samen beslissingen genomen.	RvdK adviseert g.g., ouders zijn op constructieve wijze aan de slag gegaan met de gezinsvoogd en die kan beide ouders bereiken. De omgangsregeling is niet langer begeleid. Mj confronteren ouders ermee dat zij moeten comm., dit omdat ze zich daartoe vrij voelen. GI: verklaart dat vader altijd meewerkt en zijn handtekening zet indien hem dit gevraagd wordt. GI ervaart een coöperatieve samenwerking met vader. GI vindt verdere therapie voor moeder noodzakelijk. Het is nodig dat de GI moeder hierin onder druk zet, anders komt zij niet in beweging. HO ziet mogelijkheid dat de omgang van vader en mj in de toekomst wordt uitgebreid. Hof: GI heeft verklaard dat vader altijd meewerkt en zijn handtekening zet indien dit gevraagd wordt. Omgang vader en mj vindt niet langer begeleid plaats. Als moeder angstig blijft voor vader, ondanks de ingezette hulp van de praktijkondersteuner, dient zij daarvoor gerichte hulp en begeleiding te zoeken, bijvoorbeeld EMDR zoals de GI wenselijk acht.	Er is sprake van een positieve ontwikkeling in de contacten tussen vader en mj. Mj zijn blij als ze hun vader zien en de omgang vindt sinds kort niet meer begeleid plaats. Het is in het belang van mj dat moeder haar verantwoordelijkheid neemt en zich actiever gaat opstellen om een verbetering in haar comm. met vader te bereiken. Vader en moeder zullen als ouders van mj nog lange tijd aan elkaar zijn verbonden.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 15: ECLI:NL:GHSHE:2019:3748	Ouders hebben van 2006 tot 2017 een affectieve relatie gehad. In 2009 is mij uit deze relatie geboren. Vader heeft mij erkend. Moeder oefende van rechtswege alleen het gezag over mij uit. Het contact tussen vader en mij is medio 2017 gestagneerd toen moeder naar een andere woonplaats verhuisde. De rb heeft in een tussenbeschikking van 29/11/2017, voor zover thans relevant een raadsonderzoek gelast naar de mogelijkheid tot g.g. en een passende omgangsregeling, waarbij zo snel mogelijk zou worden overgegaan tot herstelcontacten. In mei 2018 is het contact tussen vader en mij hervat. De RvdK heeft g.g. geadviseerd. De rb heeft g.g. opgelegd en een zorgregeling opgesteld. Moeder is mede tegen het g.g. in hb gekomen.	De comm. tussen ouders verloopt moeizaam, maar is niet zo ernstig dat het in de weg staat aan g.g. Ouders zijn in staat gebleken gezamenlijk uitvoering te geven aan de door de rb vastgestelde zorgregeling. Mj heeft vader op alle vastgelegde contactmomenten gezien, ondanks de discussies tussen ouders over de invulling van de zorgregeling. De problemen van ouders concentreren zich vooral op de uitvoering van de zorgregeling. Daarbij heeft moeder vooral het gevoel zich te moeten richten naar de wensen van vader, terwijl vader zich beperkt voelt door zijn wisselende diensten waarvoor moeder onvoldoende begrip toont.	Het g.g. is door de rb opgelegd. Vader heeft sinds het g.g. geen beslissingen van moeder als verzorgende ouder geblokkeerd. Aan de stelling van moeder dat vader de vakantie van mij heeft geblokkeerd gaat het hof voorbij. Daargelaten of er daadwerkelijk sprake van blokkeren is geweest, is deze kwestie gegeven de omstandigheden onvoldoende ernstig om te concluderen dat vader moeder als verzorgende ouder blokkeert. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het niet onredelijk is als vader van te voren geïnformeerd wil worden over de exacte verblijfplaats van mij. Moeder weigerde deze adresgegevens aan vader te verstrekken. Verder is niet gebleken dat vader de intentie heeft of heeft gehad om het g.g. op een andere manier te misbruiken. De enkele vrees van moeder dat vader niet zal meewerken, zonder concrete aanwijzingen, is onvoldoende om het verzoek af te wijzen. Ook zijn er onvoldoende concrete feiten of omstandigheden daarvoor gesteld/gebleken.	In de periode van g.g. concreetiseerde de problemen van ouders zich met name rondom de uitvoering van de door de rb vastgestelde zorgregeling. De moeizame comm. tussen ouders t.a.v. gezagsbeslissingen is niet van dien aard (geweest) dat er sprake is van het klemcriterium.	RvdK: g.g. is het meest in het belang van mij. De zorgregeling verloopt goed en mij vindt het fijn bij vader. Hof: mij zit niet klem of verloren ook omdat zij hulp heeft gehad van CJG. CJG heeft vastgesteld dat het beter gaat met mij en dat verdere hulpverlening niet nodig is.	Mij heeft veel baad gehad bij de contactmomenten met vader. Mij heeft hulp gehad van CJG die heeft vastgesteld dat het beter gaat met mij en dat verdere hulpverlening aan mij niet nodig is.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 16: ECLI:NL:GHSHE:2019:4010	Ouders hebben een kortstondige affectieve relatie met elkaar gehad. In 2009 is mj geboren. Nadat de rb vader daartoe vervangende toestemming had verleend, heeft vader mj op 11/11/2015 erkend. Mj staat sinds 9/2/2018 onder toezicht van de GI. De OTS is laatstelijk verlengd tot 9/8/2020. De rb heeft ouders belast met het g.g. Moeder is in hb gekomen van deze beschikking.	Moeder heeft niet geprobeerd om daadwerkelijk invulling te geven aan een behoorlijke uitoefening van het g.g. Ze weigert te comm. en maakt het daarmee voor vader onmogelijk om het gezag met haar uit te oefenen. Niet is gebleken dat vader overleg met moeder heeft geweigerd. Dat moeder zegt bang te zijn voor vader brengt, wat daar verder van zij, niet met zich mee dat er sprake is van het klem- of noodzakelijkheids criterium. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat moeder niet concreet heeft kunnen maken waarom zij zo bang is voor vader en dat de GI vraagtekens bij de realiteit van de angst zet. Als moeder daadwerkelijk angstig is voor vader dient zij daar hulp voor te zoeken. Mj is 10 en ouders zullen nog lang met elkaar verbonden zijn. Moeder is verplicht om de ontwikkeling van de banden van mj en vader te bevorderen (1:247 lid 3 BW), daarom kan/mag van haar verwacht worden dat zij communiceert met vader.	G.g. is door de rb opgelegd. Niet is gebleken dat vader sinds het g.g. het nemen van beslissingen over de verzorging/opvoeding van mj heeft belemmerd of zich daarmee heeft willen bemoeien op een wijze die ten koste gaat van mj. Integendeel, t.t.z. heeft vader onweersproken verklaard dat hij toestemming zal geven wanneer hem dit wordt gevraagd en dat hij absoluut niet van plan is om het gezag te misbruiken. Het enige wat vader wil is weten waar mj mee bezig is.	Moeder heeft niet geprobeerd om daadwerkelijk invulling te geven aan het g.g. Moeder maakt het vader onmogelijk om het gezag met haar uit te oefenen, door te weigeren om te comm.	GI: het g.g. wordt niet uitgevoerd. Ouders communiceren niet. Vader stuurt af en toe kaartjes naar de GI en de GI zorgt dat deze bij mj terecht komen. Vader voldoet aan alle eisen voor een BOR-traject. Moeder werkt niet mee aan de BOR-regeling die de rb heeft opgelegd. Als mj 12 is mag ze van moeder zelf beslissen of ze haar vader wil zien. Moeder gaat haar eigen weg. De angst van moeder is niet reëel. De GI ziet niet dat het g.g. teruggedraaid moet worden. De GI gunt vader heel graag g.g. RvdK adviseert g.g. Vader misbruikt het gezag niet en moeder doet alleen maar wat ze zelf wil. Hof: als moeder daadwerkelijk angstig is voor vader dient ze daar hulp voor te zoeken. Ook zet de GI er vraagtekens bij of de angst van moeder reëel is.	Het hof ziet geen aanknopingspunten die erop wijzen dat vader niet in staat zou zijn om op een adequate manier invulling te geven aan zijn gezagsrol. Mj heeft zowel haar moeder als vader nodig in haar leven, moeder miskent dit belang van mj door haar opstelling. Dat moeder vanuit haar achtergrond en cultuur een andere opvattingen heeft over de vaderrol, kan niks afdoen aan het belang van mj om zowel haar moeder als vader te hebben.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 17: ECLI:NL:GHSHE:2019:4016	Uit de inmiddels verbroken relatie van ouders is in 2012 mj geboren. Vader heeft mj erkend. Moeder oefent van rechtswege gezag uit over mj. Mj heeft het hoofdverblijf bij moeder. Ouders zijn op 10/10/2014 een omgangsregeling tussen vader en mj overeengekomen. In meerdere tussenbeschikkingen heeft de rb ouders verwezen naar HO om hun verstandhouding en comm. te verbeteren. In KG van 21/4/2017 heeft de voorzieningenrechter moeder veroordeeld om haar medewerking te verlenen aan de omgangsregeling. De rb heeft het verzoek van de vader om g.g. afgewezen. Vader is van deze beschikking in hb gekomen. Het hof heeft in tussenbeschikking van 1/3/2018 de RvdK verzocht om een advies uit te brengen over het gezag over mj. De RvdK adviseert toewijzing van g.g. Mj staat ten tijde van de uitspraak van het hof onder toezicht.	Ouders communiceren niet.	Blijkt niet uit de uitspraak.	De visies van ouders over het gezag zijn uiteen gaan lopen, door het uiteengaan en de communicatieproblemen die daardoor zijn ontstaan. G.g. zal meer evenwicht brengen in het aandeel van beide ouders in het leven van mj. Vader krijgt dan wettelijk de positie die het recht geeft om mee te beslissen, hetgeen een erkenning van zijn rol is en ook een uitstraling heeft op mj en mogelijk moeder. Daarbij komt dat vader volgens de RvdK oog heeft voor de leuke en gezonde kant van mj en het is goed dat daar in de toekomst meer nadruk op komt te liggen. Het is in het belang van mj dat zijn ouders hem zo spoedig mogelijk vanuit gelijkwaardig ouderschap opvoeden. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat mj OTS staat en de GI de ouders en mj kan begeleiden.	RvdK adviseert g.g. Dit is in het belang van mj, om zo meer evenwicht te brengen in wat opvoeders belangrijk voor hem achten. Mj staat OTS GI. GI: mj heeft een loyaliteitsprobleem en PTSS. Er is sprake van zelfbeschadigend gedrag en dreigend gedrag naar klasgenoten toe. Mj doet anderen soms pijn. Naast de beschuldigingen van moeder van seksueel misbruik van mj door vader lukt het ouders niet om samen te werken in het belang van mj. Vanuit de hulpverlening is benoemd dat de problemen van mj verstand houden met de comm. van ouders. De onderlinge strijd van ouders gaat door, waar mj het nodige van mee krijgt. Beide gezinssituaties voldoen, maar het gaat mis bij de overgang van de ene naar de andere situatie. Ook ontbreekt het vertrouwen tussen ouders om tot een goed onderling overleg te komen. De GI hoopt dat er voldoende duidelijkheid komt voor iedereen en dat ouders met hulp voldoende kunnen samenwerken in het belang van mj. Hof: uit de crisis- IPT volgt dat de opvoedingssituatie bij beide ouders voldoende veilig is.	Mj lijkt gehecht aan beide ouders, maar heeft last van spanningen en onrust als gevolg van de ouderproblematiek, daarom is het noodzakelijk dat de strijd stopt. Er moet rust komen voor mj en ouders moeten werken aan hun problemen in contact met elkaar al dan niet voortkomend uit persoonlijke problematiek. Ouders hebben de situatie de afgelopen jaren niet kunnen verbeteren. Het eenhoofdige gezag van moeder heeft de situatie voor mj niet verbeterd: de strijd is zelfs steeds erger geworden en de problematiek van mj is verergerd. Mj heeft last van een loyaliteitsprobleem, PTSS en zelfbeschadigend gedrag. Ook is er sprake van dreigend gedrag naar klasgenoten en mj doet anderen soms pijn. Vader heeft oog voor de leuke en gezonde kanten van mj en het is goed dat daar meer nadruk op komt te liggen. Uit de crisis- IPT volgt dat de opvoedingssituatie bij beide ouders voldoende veilig is. OM: vader is ten onrechte aangemerkt als verdachte van seksueel misbruik van mj. Ook hulpverleners zien niet dat er sprake is van seksueel misbruik. Het is in het belang van mj dat zijn ouders hem zo spoedig mogelijk vanuit gelijkwaardig ouderschap opvoeden.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 18: ECLI:NL:GHSHE:2020:932	Uit de inmiddels verbroken relatie van ouders is in 2008 mj geboren. Vader heeft mj op 1/9/2018 erkend. Tot aan de bestreden beschikking van de rb heeft moeder het gezag alleen uitgeoefend over mj. Mj staat onder toezicht. De rb heeft het g.g. toegewezen en een zorgregeling vastgesteld. Moeder is in hb gekomen tegen de toewijzing van het g.g. Moeder verzoekt om de beslissing m.b.t. het g.g. aan te houden totdat de hulpverlening aan ouders is afgerond.	De situatie tussen ouders is in ontwikkeling. Het traject "Ouderschap blijft" moet nog aanvang nemen en ook de verdeling van de zorg/opvoedtaken m.b.t. mj moet nog definitief worden en door ouders worden geaccepteerd en omarmd, om vervolgens aan de zorgregeling op een consistente wijze uitvoering te geven. Ouders laten veel strijd zien en zijn het met name totaal niet eens over wat het beste is voor mj. Maar niet is gebleken dat het onmogelijk is om belangrijke beslissingen over mj (tijdig) te nemen.	Blijkt niet uit de uitspraak.	De situatie tussen ouders is in ontwikkeling. Het traject "Ouderschap blijft" moet nog gestart worden en de zorgregeling moet nog definitief vastgesteld worden. Het is nu niet onmogelijk om beslissingen over mj te nemen en het is belangrijk dat beide ouders verantwoordelijkheid over het leven van mj dragen, dat is in haar belang. Daarnaast is het in het belang van mj dat beide ouders gelijkwaardig worden betrokken, dit ook door de OTS en het voorgenomen psychologisch onderzoek.	RvdK adviseert g.g. Gl: de fysieke en mentale verslechtering van mj hebben waarschijnlijk te maken met de spanningen en strijd tussen ouders en niet met een dag meer of minder contact met vader. Er komt een psychologisch onderzoek van waaruit verder gekeken kan worden wat het beste is voor mj.	G.g. is in het belang van mj, zodat beide ouders de verantwoordelijkheid over haar leven dragen. Daarbij geldt dat ook m.b.t. de OTS en het voorgenomen psychologisch onderzoek van mj, het in haar belang is dat beide ouders gelijkwaardig worden betrokken.

Bijlage 2 Jurisprudentietabel 2 (afwijzing)

In deze bijlage is jurisprudentietabel 2 (afwijzing), behorende bij deelvraag 5, opgenomen. Afkortingen die in de tabel gebruikt zijn, zijn in de onderstaande afkortingenlijst opgenomen.

Afkortingenlijst jurisprudentietabel 2:

comm.	communicatie
g.g.	gezamenlijk gezag
GI	Gecertificeerde Instelling
hb	hoger beroep
HO	hulpverleningsorganisatie(s)
mj	minderjarige(n)
OM	Openbaar Ministerie
OTS	ondertoezichtstelling
rb	rechtbank
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
t.t.z.	ter terechtzitting

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 1: ECLI:NL:GHDHA:2016:338	Ouders hebben een affectieve relatie gehad waaruit mj 1 (2010) en mj 2 (2013) zijn geboren. Vader heeft mj erkend. Moeder is van rechtswege alleen met het ouderlijk gezag over mj belast. Mj zijn bij beschikking van 10/11/2014 onder toezicht gesteld voor de duur van 1 jaar. Bij tussenbeschikking van de rb van 19/12/2014 is de RvdK verzocht om een advies uit te brengen over de vraag welke gezagsverhouding het meest in het belang van mj is. De RvdK heeft eenhoofdig gezag van moeder geadviseerd. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in hb gekomen.	Iedere vorm van comm. tussen ouders ontbreekt. Ouders zijn niet in staat om contact te hebben zonder dat dit leidt tot hernieuwde conflicten. Bovendien heeft vader bij de rb aangegeven dat hij op geen enkele wijze met moeder wil communiceren. Er is sprake van ernstig wantrouwen van vader jegens moeder, vader blijft moeder o.a. stellig beschuldigen van het slaan/vergiftigen van mj, terwijl deze zorgen niet bevestigd/herkend worden door de gezinsvoogd, RvdK of school.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Binnen afzienbare termijn is geen enkele verbetering in de comm. te verwachten, dit mede gezien het mislukken van het traject bij "Ouderschap Blijft" en het ernstige wantrouwen van vader jegens moeder, vader blijft moeder o.a. stellig beschuldigen van het slaan/vergiftigen van mj, terwijl deze zorgen niet bevestigd/herkend worden door de gezinsvoogd, RvdK of school.	RvdK: g.g. is niet in het belang van mj. De wijze waarop vader contactherstel probeert te bewerkstelligen is contraproductief. Het is van belang dat vader hulp zoekt, zijn gedrag wijzigt en vanuit de gewijzigde opstelling onderzoekt of er een HO is die hem kan helpen om de omgang met mj te herstellen. Pas dan kan gezien worden of het vertrouwen hersteld kan worden. Hof: het traject bij "Ouderschap Blijft" is mislukt. Vader moet voorwaarden creëren om een herstel van de comm. mogelijk te maken en zijn opstelling zo wijzigen dat hulpverleningstrajecten succesvol afgerond kunnen worden. Eerst dan zal contactherstel tussen vader en mj mogelijk zijn en een basis voor g.g. gecreëerd kunnen worden. Het door de advocaat van vader voorgestane traject bij bv. het Lorentzhuis heeft geen kans van slagen, nu het bij "Ouderschap Blijft" mislukt is en vader een zeer sterk wantrouwen heeft jegens moeder.	Blijkt niet uit de uitspraak.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 2: ECLI:NL:GHDHA:2016:3125	Bij de bestreden beschikking heeft de rb de man vervangende toestemming verleend tot erkenning van mj. Voorts is bepaald dat ouders g.g. uitoefenen. Dit onder de voorwaarde dat vader mj erkent. Voorts is mj onder toezicht gesteld van de GI van 16/2/2016 tot 16/2/2017. Overige gegevens over de relatie van ouders zijn niet beschikbaar.	Tussen ouders vindt geen comm. over mj plaats. Ook heeft moeder een enorme angst en emotionele weerstand jegens vader.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Uit het raadsonderzoek blijkt dat moeder erg vastzit in haar gekwetstheid en hulp nodig heeft bij het verwerken van haar verwarrende, spanningsvolle en mogelijk traumatische ervaringen in relatie tot vader. De RvdK heeft verklaard dat het onder de huidige omstandigheden, waarin moeder gestopt is met haar studie en de energie die zij heeft besteed aan de opvoeding/verzorging van mj, te hoog gegrepen is om g.g. toe te kennen.	Er is sprake van het klemcriterium en er wordt geen g.g. opgelegd, maar dit brengt niet met zich mee dat moeder niet alles op alles moet zetten om mj contact te gunnen met haar vader. Moeder moet inzien dat mj gebaat is bij het leren kennen van haar vader.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 3: ECLI:NL:GHARL:2017:4427	De rb heeft het verzoek om g.g. afgewezen. Vader is tegen deze beschikking in hb gekomen. In tussenbeschikking van 25/2/2016 heeft het hof de RvdK opgedragen om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden en belemmeringen van g.g. van de ouders. De RvdK heeft in rapport van 22/6/2016 geadviseerd om het verzoek van vader om g.g. af te wijzen. Overige gegevens over mj en de relatie van ouders zijn niet beschikbaar.	Er is sprake van een ernstig verstoorde verstandhouding waardoor er geen comm. plaatsvindt en er bij moeder geen vertrouwen bestaat in het herstellen van de comm. Van moeder kan niet gevegd worden dat zij over mj communiceert met vader. Moeder wordt weerbaarder, maar blijft angstig voor het onvoorspelbare gedrag van vader. De grootste angst van moeder is dat vader mj zonder toestemming meeneemt, iets wat in nov. 2014 is gebeurd. De RvdK beoordeelt deze dreiging als reëel. Op 15/9/2015 heeft vader een alarmerend bericht m.b.t. de veiligheid van mj naar het gebiedsteam gestuurd, waarna moeder en mj 5 dagen ondergedoken zijn geweest op een geheim adres. Vader heeft vanaf okt. 2015 veelvuldig op dreigende en dwingende wijze contact met moeder gezocht. Dit blijkt o.a. uit door moeder overgelegde berichten van vader. Aan vader is bij vonnis in KG van 12/8/2016 (opnieuw) een gebieds- en contactverbod opgelegd. Hier heeft vader zich aanvankelijk niets van aangetrokken. Vader lijkt niet voldoende in staat te zijn om de impact van zijn handelingen op moeder te beoordelen en het belang van moeder in te zien.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Niet wordt verwacht dat er binnen afzienbare tijd verbetering optreedt in de comm. Het gedrag van vader is niet verbeterd. Dat het na okt. 2016 vanuit vader richting moeder 'rustig is' en vader (naar eigen zeggen) zijn leven op de rit probeert te krijgen, maakt dit niet anders. De periode van rust is kort, gelet op hetgeen dat gebeurd is, en vader is een deel van deze periode gedwongen opgenomen geweest waardoor benadering niet mogelijk was. Vader legt de schuld bij moeder en haar angst, maar ziet niet dat zijn uitspraken en onvoorspelbare gedrag die angst juist in stand houden. Er is pas mogelijke ruimte voor het herstellen van de comm. en het vertrouwen van moeder in vader als de houding en het gedrag van vader structureel verbeteren.	De RvdK adviseert geen g.g. Hof: vader heeft psychiatrische problematiek. Naast tientallen mutaties betreffende verwardheid heeft deze problematiek in 2016 (bij herhaling) geleid tot een opname van vader middels een rechtelijke machtiging. Vader legt de schuld bij moeder en haar angst, maar ziet niet dat hij de angst van moeder in stand houdt met zijn uitspraken en onvoorspelbare gedrag. De RvdK geeft aan dat dit geen onwil is, maar onmacht voortkomend uit de problematiek van vader. Pas als er een structurele verbetering van de houding en het gedrag van vader is zal er bij moeder ruimte kunnen ontstaan voor het herstellen van de comm. en het vertrouwen.	In nov. 2014 heeft vader mj zonder toestemming van moeder meegenomen. Op 15/9/2015 heeft vader een alarmerend bericht m.b.t. de veiligheid van mj naar het gebiedsteam gestuurd, waarna moeder en mj, gelet op de ernst van de situatie, 5 dagen ondergedoken zijn geweest op een geheim adres. Vader lijkt niet voldoende in staat te zijn om de impact van zijn handelingen op mj te beoordelen en het belang van mj in te zien. Vader heeft psychiatrische problematiek en niet is gebleken dat zijn gedrag en houding verbeterd zijn.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 4: ECLI:NL:GHARL:2017:5296	Ouders hebben een relatie gehad waaruit in 2014 mij geboren is. Vader heeft mij erkend. Mij woont bij moeder. Moeder oefent het eenhoofdig gezag uit. Moeder is n.a.v. haar aangiftes tegen vader wegens bedreiging en stalking in het bezit van een Aware-systeem. Vader is veroordeeld voor het stalken en bedreigen van moeder. Er hebben 6 begeleide contactmomenten tussen vader en mij plaatsgevonden. Toen bleek dat vader moeder nog steeds lastig viel zijn de contactmomenten stop gezet. De rb heeft de RvdK verzocht om een advies te geven over de gezagsuitoefening. De RvdK heeft het eenhoofdig gezag van moeder geadviseerd. De rb heeft het verzoek om g.g. van vader afgewezen en het verzoek van moeder om vader het recht op omgang met mij te ontzeggen toegewezen. Vader is in hb gekomen.	Er vindt geen comm. plaats. Vader valt moeder al gedurende lange tijd lastig. Aan de vele waarschuwingen van de politie, HO en de kinderrechter om dit gedrag te staken, heeft vader geen gehoor gegeven. Moeder beschikt door het gedrag van vader over een Aware-systeem. Er is een contactverbod met moeder aan vader opgelegd in de strafzaak waarin vader is veroordeeld voor het stalken van moeder. Vader heeft dit verbod overtreden en daarom 3 dagen in hechtenis gezeten. Ook na de strafveroordeling zijn er nog signalen dat vader moeder niet met rust laat. De door moeder geuite angst en haar wantrouwen jegens vader zijn derhalve op feiten gebaseerd.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Vader erkent zijn gedrag jegens moeder en daarmee zijn aandeel in de volledig verstoorde relatie met moeder niet, waardoor niet is te verwachten dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zal komen. De grieven van vader dat hij werkt aan zichzelf en zijn uiterste best doet zijn geenszins aannemelijk geworden gelet op de strafveroordeling, het contactverbod, de overtreding van dit verbod, de vele waarschuwingen die vader genegeerd heeft en de signalen dat vader moeder nog steeds niet met rust laat.	De RvdK adviseert geen g.g. Er zijn verschillende HO betrokken geweest. Moeder heeft na onderzoek naar de veiligheid van mij door een HO een Aware-systeem gekregen. Er heeft kortstondig begeleide omgang tussen vader en mij plaatsgevonden, toen vader moeder alsnog lastig bleek te vallen is de omgang gestopt.	Blijkt niet uit de uitspraak.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 5: ECLI:NL:GHAMS:2017:2860	Mj is in 2013 uit de relatie van ouders geboren. Vader heeft mj erkend. Moeder oefent alleen het gezag uit. Moeder heeft uit een eerdere relatie een andere mj (2002). Moeder heeft aangifte tegen vader gedaan wegens huishoudelijk geweld (26/11/2013 van poging doodslag/zware mishandeling & 27/4/2016 van mishandeling/bedreiging). Vader is veroordeeld voor deze feiten. Na een conflict tussen ouders heeft moeder in april 2016 de woning met beide mj verlaten. Wegens het geweld in de relatie zijn HO betrokken geraakt bij het gezin. Via een HO is er een omgangsregeling tot stand gekomen tussen vader en mj dochter. Ouders hebben deze regeling later in onderling overleg aangepast. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in hb gekomen.	Tussen ouders hebben zich gewelddadige conflicten voorgedaan waarbij de situatie uit de hand liep. In zo'n situatie is geen van beiden in staat om tijdig te de-escaleren. I.v.m. de conflicten wonen partijen niet meer samen. Hierdoor kunnen heftige conflicten tussen hen worden voorkomen. Dat heeft tot evenwicht tussen ouders als partners en op het gebied van de zeggenschap over mj geleid. Moeder neemt de beslissingen, maar consulteert vader in ruime mate. Moeder overlegt vrijwel alles met vader, zoals de voeding die mj krijgt en uitstapjes. Moeder en vader hebben ook gezamenlijk de basisschool van mj bezocht en een keuze gemaakt voor deze school. Moeder heeft de inschrijving geregeld.	Er is een aanmerkelijk risico op een machtsstrijd over diverse onderwerpen betreffende mj tussen ouders bij g.g. De oude patronen, waarbij de kans bestaat op hoogoplopende conflicten, zijn nog niet losgelaten door ouders. Te voorzien is dat beiden hun gezagspositie ten volle zullen willen uitoefenen bij g.g. Ouders zijn niet of nauwelijks in staat om tijdig te de-escaleren en een compromis te sluiten wanneer zij het niet eens zijn over een te nemen besluit over mj.	Er is een aanmerkelijk risico dat tussen ouders een machtsstrijd over diverse onderwerpen betreffende mj zal ontstaan wanneer zij g.g. zouden hebben. Ouders hebben hun oude patronen, waarbij de kans bestaat op hoogoplopende conflicten, nog niet losgelaten. Te voorzien is dat zij bij g.g. allebei hun gezagspositie ten volle zullen willen uitoefenen. Ouders zijn niet of nauwelijks in staat om tijdig te de-escaleren en een compromis te sluiten wanneer zij het niet eens zijn over een te nemen besluit over mj.	De RvdK adviseert g.g. RvdK: er zijn geen contra-indicaties en bij de co-ouderschapsregeling past g.g. Ouders diskwalificeren elkaar niet als ouder en meningsverschillen betreffen de partnerrelatie, niet de ouderrelatie. Vader moet nog meer betrokken worden bij beslissingen over mj.	Gelet op het feit dat er veel contact is tussen ouders, waarbij zij ook regelmatig bij elkaar slapen, bestaat er, in samenhang met de hoogoplopende conflicten en het gebrek om te kunnen de-escaleren, een onaanvaardbaar risico dat ouders niet in staat zijn om mj buiten hun strijd te houden waardoor het klemcriterium van toepassing is bij g.g. Hierbij is van belang dat mj eerder getuige is geweest van het geweld tussen ouders toen zij nog samenwoonden. Het door vader gestelde dat moeder het gezag en de omgang als machtsmiddel gebruikt in de partnerrelatie is onvoldoende zwaarwegend tegenover het risico dat het welzijn van mj in gevaar komt als gevolg van het voortduren van de machtsstrijd.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 6: ECLI:NL:GHARL:2018:4615	Uit de verbroken relatie van ouders is in 2010 mj geboren. Vader heeft mj voor de geboorte erkend. Mj woont sinds de relatiebreuk bij moeder. Op 9/3/2010 heeft de griffier van de rb het g.g. aangetekend in het gezagsregister. Vader heeft zonder medeweten van moeder haar gegevens op het formulier met verzoek tot aantekening ingevuld en haar handtekening vervalst. Op 28/9/2014 heeft moeder de rb verzocht de aantekening door te halen dan wel het gezag aan haar alleen te doen toekennen. Vader heeft zelfstandig verzocht om, voor het geval de aantekening niet geldig is, het g.g. op te leggen. Mj staat onder toezicht. De rb heeft haar beslissing een aantal keer aangehouden voor onderzoek c.q. hulpverlening aan ouders en om contact tussen vader en mj te herstellen. Uiteindelijk heeft de rb g.g. opgelegd. Moeder is in hb gekomen.	Er ontbreekt iedere vorm van comm., is een volledig verstoorde verstandhouding en er bestaan spanningen tussen ouders. Er is al geruime tijd sprake van een verhardende strijd tussen ouders over mj waarbij nauwelijks sprake is van comm. en overleg. Ouders hebben geen enkel vertrouwen in elkaar als ouder. Moeder heeft geen ruimte voor enige positiviteit over vader en zij is niet in staat om haar negatieve gevoelens over hem los te koppelen van haar gevoelens als moeder van mj. Vader ziet vooral de (psychiatrische) problematiek van moeder en de gevaren voor mj en diskwalificeert haar als moeder.	Er was sprake van g.g. Uit een rapport van de RvdK van 3/1/2017 blijkt dat vader in 2016 niet heeft getekend voor het noodzakelijke (vervolg)onderzoek van een HO en de identiteitskaart van mj. Hierdoor zijn de belangen van mj in de praktijk feitelijk in de knel gekomen. Hieraan doet niet af dat vader later wel de vereiste toestemming heeft gegeven en het onderzoek alsnog verricht is.	Ieder van ouders ontkent in de kern zijn/haar aandeel in de verstoorde relatie, door de redenen daarvan vooral aan de ander te wijten. Hierdoor is niet te verwachten dat er binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zal komen. Daarbij is meegewogen dat eerdere adviezen aan ouders door de RvdK en ook de hulpverleningstrajecten die met name zijn ingezet om contact tussen vader en mj tot stand te brengen, ouders ook niet hebben gebracht tot inzicht en het inschakelen van hulp voor zichzelf en/of het verbeteren van de verstandhouding.	Uit onderzoek van HO naar mj blijkt dat er geen diagnose gesteld kon worden, maar wel is duidelijk dat bij mj binnen de comm. en vaardigheden in de sociale emotionele wederkerigheid kenmerken worden gezien die passen bij autisme. Mj heeft hierdoor een sterke behoefte aan structuur (aanbieden en vasthouden) en heeft extra hulp nodig bij het begrijpen van en omgaan met sociale interacties en comm. Mj wordt nu ondersteund door een kindercoach. Op dit moment moet er rust en duidelijkheid komen voor mj.	Moeder heeft geen ruimte voor enige positiviteit over vader en is niet in staat om haar negatieve gevoelens over hem los te koppelen van haar gevoelens als moeder van mj. Mj kan daardoor niet anders dan loyaal zijn aan zijn moeder. Ouders hebben nauwelijks oog voor de impact van hun strijd op mj en zien niet dat zij door hun houding mj ernstig belasten. Dit wringt te meer nu mj kwetsbaar is, vooral op sociaal-emotioneel gebied. In de praktijk is ook gebleken dat de belangen van mj feitelijk in de knel komen. Zo heeft vader niet getekend voor noodzakelijke vervolgonderzoeken en de identiteitskaart van mj. Goed contact met beide ouders draagt bij aan een goede ontwikkeling van mj. Echter, op dit moment moet er rust en duidelijkheid komen voor mj, dit weegt zwaarder dan het belang van vader om betrokken te zijn bij mj, en het hof verwacht dat eenhoofdig gezag van moeder hieraan zal bijdragen.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 7: ECLI:NL:GHARL:2019:197	Vader heeft hb ingesteld tegen de beschikking van de rb waarin de rb het verzoek van vader om g.g. afwijst. Het hof heeft de RvdK in een tussenbeschikking verzocht om te adviseren over de wenselijkheid van g.g. en om een persoonlijkheidsonderzoek bij ouders te verrichten. De RvdK heeft onderzoek verricht en in dat kader door tussenkomst van het NIFP een forensisch psychologisch onderzoek van mj en ouders laten verrichten. De RvdK adviseert eenhoofdig gezag van moeder.	Ernstig verstoorde verstandhouding ouders + moeder voelt zich onveilig in contact met vader + lang geen comm. Inmiddels informeert moeder vader eens per kwartaal over mj. Moeder is authentiek in haar angsten voor vader, waarbij minder relevant is of deze gevoelens objectief gerechtvaardigd zijn. De angst zorgt voor grote spanningen bij moeder. Moeder ervaart vader als zeer dominant en geeft aan niet in staat te zijn om met hem te overleggen. Vader bagatelliseert het wantrouwen en de angst van moeder. Het contact van vader heeft een sterk wisselend beeld, variërend van prikkelbaar/wantrouwend/vijandig tot ontspannen/toegankelijk/vriendelijk. Vader maakt verbaal een vaardige en dominante indruk en heeft een sterke behoefte aan controle/duidelijkheid/overzicht, wat voort lijkt te komen uit een fundamenteel wantrouwen naar anderen. Vader heeft de neiging om direct verbaal fel/scherp/devaluerend te reageren, vooral bij weinig controle. Ook tijdens de t.t.z. liet vader imponerend gedrag zien, was hij verbaal overheersend en probeerde hij de t.t.z. te controleren.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Aannemelijk is dat bij g.g. wegens de angsten van moeder voor vader en de daarmee samenhangende verstoorde verstandhouding instabiliteit en onrust ontstaat in de opvoedingssituatie bij moeder. Daarnaast acht het hof de kans dat de comm. met vader de draagkracht van moeder overstijgt bij g.g. bijzonder groot. Niet wordt verwacht dat binnen afzienbare tijd verbetering komt in de comm. Ouders moeten aan zichzelf werken om een verbetering in de verstandhouding denkbaar te maken.	RvdK + NIFP in forensisch psychologisch onderzoek: g.g. is niet in het belang van mj. Belemmeringen: 1. geen basis om met gezinsproblemen om te gaan en ze te hanteren 2. nauwelijks comm. na de relatiebreuk, door detentie van vader, angst/problemen moeder en de juridische procedures 3. moeder vindt vader dominant/bepalend/onbetrouwbaar en is niet opgewassen tegen hem waardoor ze comm. afhoudt en mj wil beschermen 4. vader is boos op moeder/familie moeder 5. locatie- en contactverbod vader met (familie)moeder 6. moeder en mj verblijven op een geheim adres voor vader 7. Het adres van vader is geheim 8. hulpverlening om de comm. te verbeteren kan niet ingezet worden i.v.m. de slechte verstandhouding. Het hof volgt het advies van de RvdK. Het hof doet een dringende oproep aan ouders om aan zichzelf te werken en blokkades in comm. weg te nemen. Vader moet oog hebben voor zijn rol in het geheel en zich bewust zijn van de impact van zijn manier van comm. Moeder moet hulp zoeken om aan haar angsten te werken en om zich steviger te kunnen opstellen tegenover vader. Pas als moeder aan de blokkades die comm. in de weg staan werkt, is een verbetering in de verstandhouding denkbaar.	Mj ontwikkelt zich momenteel goed. Deze positieve ontwikkeling mag niet verstoord worden. Aannemelijk is dat bij g.g. wegens de angsten van moeder voor vader en de daarmee samenhangende verstoorde verstandhouding instabiliteit en onrust zal ontstaan in de opvoedingssituatie bij moeder. Dit zal een negatieve weerslag hebben op de ontwikkeling van mj. Dit is in strijd met de zwaarwegende belangen van mj. Daarom kan niet van moeder worden verlangd dat zij met vader over belangrijke beslissing m.b.t. mj overlegt. Ouders moeten aan zichzelf werken om een verbetering van de verstandhouding denkbaar te maken, hier doet de RvdK een dringende oproep toe. Dit is in het belang van mj. Onbelast contact met beide ouders is het beste voor een goede en gezonde ontwikkeling van mj. Net als dat moeder hem neutraal over zijn vader kan informeren.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 8: ECLI:NL:GHARL:2019:204	Partijen zijn ouders van de in 2013 geboren mj. Vader heeft mj erkend. Moeder oefent alleen het gezag uit. De verzoeken van vader om hem gezamenlijk met moeder te belasten met het gezag over mj en een zorg-/omgangsregeling tussen hem en mj vast te stellen, zijn door de rb, in navolging van het advies van de RvdK, afgewezen. Vader is van de beschikking in hb gekomen.	Moeder heeft voldoende onderbouwd dat en waarom zij op dit moment geen vertrouwen in vader heeft om stappen te zetten richting g.g. Vader heeft de lezing van moeder over zijn gedrag in het verleden en daarna betwist zoals dat in het rapport van de RvdK was opgenomen. Derhalve heeft het hof naar wel objectieveerbare en niet betwiste feiten gekeken: 1. geen enkele comm. en geen overleg tussen ouders 2. vader heeft gedurende meerdere perioden voor ernstige strafbare feiten in detentie gezeten en er staat nog een strafzaak open waarvan niet duidelijk is of vader hiervoor wordt vervolgd 3. de laatste ontmoeting in mei 2016 tussen vader en mj ging gepaard met geweld vanuit vader. Mj zat op de arm van de stiefvader van moeder. Vader heeft de visie van moeder op de incident ontkent, maar heeft wel erkend dat hij mj heeft weggepakt en de stiefvader van moeder een duw heeft gegeven.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Er is geen zicht op totstandkoming van comm. tussen ouders op korte termijn. Daarnaast leiden het ontbreken van comm., het hebben van geen zicht op totstandkoming van comm. op afzienbare termijn en de onduidelijkheid over de nog openstaande strafzaak van vader ertoe dat het hof nog geen mogelijkheden ziet om op korte termijn hulpverlening in te zetten om de comm. te verbeteren.	RvdK adviseert om geen g.g. op te leggen. Hof: voor ouderschapsmediation is geen ruimte nu hiervoor de inzet en motivatie van beide ouders noodzakelijk is en moeder geen g.g. wil. Op korte termijn is er geen mogelijkheid om hulpverlening in te zetten om de comm. tussen ouders te verbeteren, doordat comm. ontbreekt, er geen zicht is op de totstandkoming van comm. op afzienbare termijn en er onduidelijkheid is over de openstaande strafzaak van vader.	Op korte termijn is er geen mogelijkheid om hulpverlening in te zetten om de comm. tussen ouders te verbeteren. Hierdoor is het in het belang van mj noodzakelijk om geen g.g. op te leggen. Mj heeft het recht om haar vader te leren kennen. Dat vereist van beide ouders inspanning. Vader moet zijn leven van PI in en uit achter zich laten, open zijn over zijn leefsituatie, woonsituatie, en financiële situatie en zorgen dat moeder vertrouwen in hem krijgt. Ook om te tonen dat hij een stabiele/betrouwbare vader kan zijn en belangstelling heeft in mj. Moeder moet verder gaan met de statusvoorlichting aan mj en na of tijdens haar therapie bij zichzelf ruimte en erkenning vinden voor een plek van vader in het leven van mj en op zoek gaan naar mogelijkheden voor begeleide omgang tussen vader en mj. Van beide ouders mag worden verwacht dat zij hun best doen om zich in elkaars gevoelens te verplaatsen.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 9: ECLI:NL:GHARL:2019:3691	Mj is uit de inmiddels verbroken relatie van ouders geboren. Vader heeft mj erkend. Vader, moeder en kind hebben een buitenlandse nationaliteit. Mj staat al gedurende lange tijd onder toezicht (sinds juli 2017). Mj heeft tijdelijk in een pleeggezin gewoond, inmiddels woont mj weer bij moeder. Daar woont ook een mj uit een andere relatie van moeder. De kinderrechter heeft op 11/10/2017 beslist dat de omgang van vader en mj onder de regie van de GI plaatsvindt en de RvdK verzocht een onderzoek in te stellen naar de meest wenselijke gezagsvoorziening. De RvdK heeft g.g. geadviseerd. De kinderrechter heeft g.g. opgelegd. Moeder is in hb gekomen tegen deze beschikking.	Vader woont in het buitenland en heeft een weekend per maand omgang met mj in een vakantiepark in Nederland. De afgelopen maanden zijn opnieuw communicatieproblemen tussen ouders ontstaan. Er is geen constructief overleg mogelijk, veel strijd en er zijn regelmatig escalaties. Er kan niet adequaat overlegd worden over de omgangsregeling. Ook over gezagsbeslissingen m.b.t. de schoolkeuze en aanvraag van een paspoort hebben ouders geen afspraken kunnen maken. Moeder heeft de schoolkeuze gemaakt en vader heeft hiertegen passief verweer gevoerd door het aanmeldingsformulier niet mede te tekenen. Beide ouders willen een paspoort aanvragen voor mj, maar het lukt hun niet om dit samen te doen. Ook over gezagskwesties m.b.t. de identiteit van mj zijn ouders het niet eens. Vader wilde de achternaam van mj zonder toestemming van moeder wijzigen. Ook is vader een andere roepnaam gaan gebruiken voor mj en heeft hij dit doorgegeven aan school.	Vader belemmerde moeder in de periode van g.g. Ouders hebben geen afspraken kunnen maken over gezagsbeslissingen m.b.t. de schoolkeuze van mj en het aanvragen van een paspoort. Moeder heeft de schoolkeuze gemaakt en vader heeft hiertegen passief verweer gevoerd door het aanmeldingsformulier niet mede te tekenen. Beide ouders willen een paspoort aanvragen voor mj, maar het lukt hun niet om dit samen te doen. Ook over gezagskwesties m.b.t. de identiteit van mj zijn ouders het niet eens. Vader wilde de achternaam van mj zonder toestemming van moeder wijzigen. Ook zijn ouders het niet eens over de roepnaam van mj. Vader is voor mj een andere roepnaam gaan gebruiken en heeft dit ook aan de school van mj doorgegeven.	Niet is te verwachten dat in de (communicatie)problemen van ouders binnen afzienbare tijd zodanige verbetering komt dat ouders wel g.g. kunnen uitoefenen. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat hulpverlening door de GI aan ouders in hun onderlinge comm. nog steeds nodig is en ouders ook afgelopen periode niet in staat zijn gebleken om in onderling overleg gezagsbeslissingen te nemen over mj ondanks de hulp van de GI.	GI: geen constructief overleg mogelijk + veel strijd + regelmatig escalaties. Er kan niet adequaat overlegd worden over de omgangsregeling. De GI heeft in dec. 2018 een schriftelijke aanwijzing gegeven waarin staat dat vader niet bij moeder in de woning mag komen, zodat strijd in de woning wordt voorkomen en de woning een veilige plek voor mj is. Ook over gezagsbeslissingen m.b.t. de schoolkeuze en aanvraag van een paspoort hebben ouders geen afspraken kunnen maken. Moeder heeft de schoolkeuze gemaakt en vader heeft het aanmeldingsformulier niet mede getekend. Ook lukt het niet om samen een paspoort aan te vragen, terwijl beide ouders een paspoort willen aanvragen voor mj. Mj leidt aan identiteitsproblemen door de meningsverschillen van zijn ouders over zijn identiteit. Zo is vader een andere roepnaam voor mj gaan gebruiken. Op de peuterspeelzaal werd in het bijzijn van een jeugdbeschermer aan mj gevraagd welke naam onder zijn werkje stond. Voordat mj antwoordde keek hij eerst naar zijn moeder of hij zijn naam wel mocht zeggen. Hof: de situatie is anders dan dat de raad in het raadsrapport van 2018 en de kinderrechter hebben beschreven.	De communicatieproblemen en de houding van vader, die mj in identiteitsproblemen brengt door de roepnaam van mj te wijzigen en de achternaam van mj te willen wijzigen, zijn van dien aard dat er een onaanvaardbaar risico bestaat dat mj klem en verloren raakt bij g.g. Mj ondervindt nu al last van identiteitsproblemen doordat zijn vader zijn roepnaam gewijzigd heeft. Op de peuterspeelzaal werd aan mj gevraagd welke naam onder zijn werkje stond. Voordat mj antwoordde keek hij eerst naar zijn moeder of hij zijn naam wel mocht zeggen. Een jeugdbeschermer heeft dit gezien. Ook heeft de GI wegens de communicatieproblematiek tussen ouders een schriftelijke aanwijzing gegeven waarin staat dat vader niet bij moeder in de woning mag komen, zodat strijd in de woning wordt voorkomen en de woning een veilige plek voor mj is.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 10: ECLI:NL:GHSHE:2019:2331	Uit de relatie van ouders zijn mj 1 (2016) en mj 2 (2017) geboren. Vader heeft mj erkend. Moeder heeft het eenhoofdig gezag. Mj staan sinds 22/2/2018 (voorlopig) onder toezicht. Op diezelfde datum is een machtiging afgegeven om de kinderen (met spoed) uit huis te plaatsen. Het Landelijk Expertise Team Jeugdbescherming was enige tijd bij mj betrokken. Er is sprake geweest van een relatie met verbaal/fysiek geweld. Moeder heeft een depressie en vader heeft agressieregulatieproblematiek. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in hb gekomen van deze beschikking.	Moeder is bang voor vader en er is geen comm. mogelijk (op een wijze die niet belastend is voor mj). In de relatie van ouders was er sprake van verbaal/fysiek geweld. Ouders kampen met persoonlijke (psychische) problematiek. Moeder heeft een depressie en vader heeft agressieregulatieproblematiek. Na de relatiebreuk is de onderlinge verstandhouding van ouders onvoldoende verbeterd.	Blijkt niet uit de uitspraak.	De forse problematiek van beide ouders vergt nog een langdurige behandeling voordat de verstandhouding van ouders verbeterd kan worden. Moeder is bezig met het verwerken van het verleden. Vader is nog te onvoorspelbaar en onstabiel. De houding van vader jegens hulpverlening lijkt verbeterd en er is een omgangsregeling, maar zorgen over de forse problematiek van vader zijn nog aanwezig. Vader werkt aan zijn psychische problematiek, maar de overlegde stukken geven onvoldoende blijk dat het doel inmiddels is bereikt, mede waardoor vader (voldoende) in staat zou zijn om gedragsalternatieven toe te passen. Ook is moeder nog steeds bang voor vader en is er geen comm. mogelijk. Gelet op de ernst van het probleem valt niet te verwachten dat er binnen afzienbare termijn verbetering ontstaat.	GI: bij g.g. zouden mj klem en verloren raken. Moeder is bang voor vader en comm. is niet mogelijk. Mj zijn uit huis geplaatst en staan onder toezicht. Met mj gaat het goed in het pleeggezin en hun perspectief ligt daar. Ouders moeten invulling geven aan hun rol als ouder op afstand. De bezoekenregeling van vader en mj in PI verloopt goed en bezoeken worden begeleid door de pleegvader. RvdK: Vader is niet in staat om zorg te dragen voor de opvoeding/zorg van mj. Hof: mj zijn uit huis geplaatst en staan onder toezicht. Ouders kampen met persoonlijke (psychische) problematiek. Moeder heeft een depressie en vader heeft agressieregulatieproblematiek. Moeder is bezig met het verwerken van het verleden. Vader werkt aan zijn problematiek, maar de overlegde stukken geven, behalve dat hij zich behandelbaar opstelt binnen zijn mogelijkheden, onvoldoende blijk dat het doel is bereikt, mede waardoor vader (voldoende) in staat zou zijn gedragsalternatieven toe te passen.	Mj zijn uit huis geplaatst omdat moeder niet opgewassen is tegen vader en er een onveilige situatie was door de verhouding van ouders die bleef voortduren. Vader verloor de belangen van mj uit het oog door geen probleeminzicht te tonen en zich dreigend richting hulpverlening op te stellen. De houding van vader jegens hulpverlening lijkt verbeterd en er is een omgangsregeling, maar zorgen over de forse problematiek van vader zijn nog aanwezig. Vader werkt aan zijn problematiek, maar uit de stukken blijkt onvoldoende dat het doel inmiddels is bereikt, mede waardoor vader (voldoende) in staat zou zijn om gedragsalternatieven toe te passen. Ouders zijn niet in staat om samen beslissingen van enig belang over mj te nemen zonder hun belangen te schaden, dit door de onderlinge verstandhouding en onderliggende problematiek.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 11: ECLI:NL:GHSHE:2019:3756	Ouders hebben van 2004 tot 2014 een affectieve relatie met elkaar gehad en samengeleefd. Uit de relatie is mj in 2009 geboren. Vader heeft mj in 2009 erkend. Moeder heeft het gezag over mj. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in beroep gekomen van deze beschikking.	De inhoud en toon van en bejegening in de mailberichten tussen ouders, die vader heeft overlegd als bewijs van een verbeterde comm. en samenwerking, geven onvoldoende blijk van een constructieve en respectvolle comm. op ouder niveau. Ook het vermogen om afspraken te maken en samen te werken blijkt onvoldoende, nu de gezinsvoogd in het kader van de OTS genoodzaakt is geweest om, uitsluitend m.b.t. de vakantieperiodes, een verzoek tot wijziging van de omgangsregeling te doen. De kinderrechter heeft toen, 2/5/2019, overwogen dat ouders ondanks al hetgeen dat tot nu toe aan professionele hulpverlening is ingezet, er niet in zijn geslaagd om tot een sluitend ouderschapsplan te komen, meer specifiek over omgangsafspraken die voor mj duidelijk en voorspelbaar zijn, zodanig dat zij niet betrokken wordt in de discussies tussen haar ouders en waarbij haar loyaliteit niet op de proef wordt gesteld.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Nu ouders zelfs met hulp van de gezinsvoogd in het kader van de OTS niet in staat zijn om over praktische aangelegenheden zoals het vaststellen van een vakantie-regeling afspraken te maken, is het niet reëel te verwachten dat ouders in staat zullen zijn gezamenlijk beslissingen van enig belang over mj te nemen. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat vader inmiddels door de politierechter is veroordeeld voor mishandeling/bedreiging met geweld van moeder en diens partner. Vader lijkt de aan de veroordeling ten grondslag liggende feiten te bagatelliseren, terwijl momenteel niet duidelijk is welke impact de veroordeling op de samenwerking van ouders heeft.	Mj is op verzoek van de RvdK in 2018 onder toezicht gesteld omdat ze klem zat tussen haar ouders en belast werd met de echtscheidingsproblematiek van haar ouders. Een van de doelen van de OTS was dat beide ouders een hulpverleningstraject zouden ingaan om hun comm. en samenwerking op ouder niveau te verbeteren. De OTS is beëindigd zonder dat dit doel is behaald. Vader heeft aan de aangeboden hulpverlening in het belang van mj niet willen meewerken wegens een gebrek aan vertrouwen en omdat hij van mening is dat de oplossing ligt in g.g.	Het medicijngebruik van mj is een punt van zorg. In het vervolgplan van aanpak OTS staat dat mj aangeeft dat haar hoofd zonder ADHD-medicatie aanvoelt als een tornado. Desondanks heeft mj besloten geen medicatie te nemen op de dagen dat ze omgang heeft met haar vader, omdat mj het graag voor beide ouders goed wil doen. Als gevolg hiervan is mj gaan achterlopen op school en dreigde ze uit de Plusklas te worden gezet. Dit laatste was voor mj aanleiding om toch door te gaan met medicatie, maar dan slechts met een halve tablet op de woensdagen waarop ze naar haar vader gaat, omdat woensdag ook maar een halve schooldag is. Dit is een duidelijke indicatie dat mj klem zit. Daarom is het momenteel niet in het belang van mj dat haar ouders over belangrijke gezagskwesties gezamenlijk moeten beslissen.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 12: ECLI:NL:GHARL:2019:10306	Uit de affectieve relatie van de ouders is in 2009 mij geboren. Mij is door vader erkend. De relatie tussen ouders is eind 2016 verbroken. Moeder oefent tot op heden het gezag over mij alleen uit. Mij heeft een licht verstandelijke beperking. Mij staat sinds medio 2017 onder toezicht van de GI en verblijft sinds september 2018 in een (netwerk)pleeggezin, bij de zus (en haar echtgenoot) van moeder. Ouders hebben beiden omgang met mij gedurende twee uur per vier weken. De rb heeft het verzoek van vader om g.g. afgewezen. Vader is in hb gekomen. Primair heeft vader verzocht hem in plaats van moeder te belasten met het gezag. Subsidiair heeft vader verzocht om het g.g. op te leggen. In deze analyse wordt enkel het oordeel over het subsidiaire verzoek geanalyseerd.	De verstandhouding van ouders is verstoord en nagenoeg iedere vorm van comm. ontbreekt. Ouders zijn al lang niet in staat om te overleggen en samen te werken, ook niet wat betreft zaken die mij aangaan. Ouders diskwalificeren elkaar, wijzen vooral naar de ander en zijn niet in staat om het eigen aandeel in de verstoorde verstandhouding te zien.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Er is geen concreet uitzicht op verbetering van de comm. tussen ouders. Er is een te groot risico dat door g.g. meer conflicten over mij zullen ontstaan tussen ouders, ook wanneer kinderbeschermingsmaatregelen zullen voortduren en de GI een bemiddelende rol tussen ouders kan blijven spelen.	Er is een brief van de raad ontvangen, maar het hof gaat niet specifiek in op deze brief. Mij heeft een licht verstandelijke beperking, staat onder toezicht van de GI en verblijft in een netwerkpleeggezin van de zus van moeder. GI: er is geen basis voor g.g. door de verstoorde verstandhouding van ouders. Hof: binnen de OTS heeft de GI een vorm van systeemtherapie ingezet om ouders zich bewust te laten worden van de invloed van hun verstoorde verstandhouding en slechte comm. op mij en om hun meer zicht te laten krijgen op hun (on)mogelijkheden om tot overleg en samenwerking te komen. Dit heeft onvoldoende resultaat gehad. Inmiddels richt de therapie zich alleen op het verkrijgen van instemming en goedkeuring van beide ouders voor langdurige voortzetting van de plaatsing van mij in het pleeggezin. Dit verloopt moeizaam, vooral door de wens van vader dat mij op termijn bij hem komt wonen.	Vader stemt niet onvoorwaardelijk in met de plaatsing van mij in het pleeggezin en heeft de basisschoolleeftijd van mij genoemd als termijn voor de uithuisplaatsing. Hij wil dat mij bij hem komt wonen, dit comm. hij ook naar mij. Dit zorgt voor onrust/onduidelijkheid bij mij en geeft mij niet de steun/goedkeuring die mij nodig heeft. Ook miskent hij dat zijn woning/gezin een beladen woonplek voor mij is, nu haar halfbroer volgens mij seksueel misbruik heeft gepleegd. Mij wordt door vader in haar basisveiligheid geraakt doordat hij dit ontkent. Er bestaan echter concrete aanwijzingen: 1. mij/moeder hebben dit regelmatig verteld, dit deed mij ook tijdens therapie wegens verstoord seksueel gedrag; 2. moeder heeft verklaard dat de halfbroer de handelingen in het bijzijn van een jeugdbeschermer heeft toegegeven 3. de halfbroer heeft een voorwaardelijk sepot gekregen (proeftijd 1 jaar). Vader heeft moeite om aan te sluiten bij mij en zaken bij haar neergelegd/met haar besproken die niet passend zijn. Hierdoor

						voelt mij zich niet altijd gehoord/gezien door vader. Mij heeft loyaliteitsconflicten en is kwetsbaar door haar handicap.
	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 13: ECLI:NL:GHAMS:2020:71	Tijdens de inmiddels verbroken relatie van ouders is mij geboren (2014). Vader heeft mij erkend. Moeder oefent alleen het gezag uit. Mij verblijft bij moeder. Vader heeft 1x per 14 dagen omgang met mij. Mij staat onder toezicht. Bij de OTS van 26/1/2017 is tevens een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing verleend voor de duur van 4 weken. Op 27/1/2017 is mij in een crisispleeggezin geplaatst. Op 28/2/2017 is mij met moeder in een moederkindhuis geplaatst. Sinds begin 2018 verblijven mij en moeder op een geheim adres. Bij bestreden beschikking is het verzoek van vader om g.g. afgewezen door de rb. Vader is in hb gekomen.	Tijdens de relatie was er sprake van verbaal/fysiek geweld, waarvan mij getuige is geweest. De spanningen zijn na de relatiebreuk blijven bestaan en er was sprake van een zeer moeizame comm. Door hulpverlening is de comm. en samenwerking tussen ouders enige tijd redelijk verlopen, ook al was de comm. minimaal, er was com. in de WhatsApp groepschat aangemaakt door de gezinsmanager. Na de laatste zitting op 6/3/2019 heeft er een incident tussen ouders plaatsgevonden, waarbij wederom sprake is geweest van fysiek geweld in aanwezigheid van mij. Sindsdien comm. ouders enkel via de oma van vaderszijde en via de gezinsmanager. Moeder is niet meer bereid om met vader te comm., totdat hij wordt behandeld voor zijn agressieproblematiek. Hulpverlening is niet gericht op het verbeteren van de comm. De minimale noodzakelijke basis voor g.g. ontbreekt hierdoor.	Blijkt niet uit de uitspraak.	Er valt niet te verwachten dat er binnen afzienbare tijd voldoende verbetering komt in de comm. tussen ouders, te meer nu hulpverlening momenteel niet is gericht op verbetering van de comm.	De RvdK adviseert een raadsonderzoek te gelasten naar de vraag of g.g. mogelijk is en wat daarvoor nodig zou zijn. Hof: het verbeteren van de comm. is geen onderdeel meer van de OTS nu moeder niet meer met vader wil communiceren totdat hij aan zijn agressieproblematiek heeft gewerkt na het incident met fysiek geweld van 6/3/2019. Beide ouders hebben persoonlijke problematiek. Moeder krijgt intensieve opvoedingsondersteuning en vader krijgt ambulante ondersteuning.	Mij is onder toezicht gesteld wegens grote zorgen over de opvoedomgeving door de conflictueuze relatie van ouders. Mij zijn ontwikkeling werd vanwege de conflicten tussen zijn ouders bedreigd. Mij was tijdens de relatie van ouders getuige van verbaal/fysiek geweld en op 6/3/2019 is mij opnieuw getuige geweest van fysiek geweld tussen zijn ouders. Ouders comm. helemaal niet meer rechtstreeks met elkaar, enkel via de oma van vaderszijde en gezinsmanager, daarom is er een onaanvaardbaar risico dat mij klem en verloren raakt.

	Beschrijving situatie	Communicatie	Belemmeren opvoedingstaken verzorgende ouder	Toekomstperspectief	Hulpverlening	Belang kind
Uitspraak 14: ECLI:NL:GHARL:2020:216	In 2014 is mj geboren. Vader heeft mj erkend. Mj heeft sinds het verbreken van de relatie haar hoofdverblijfplaats bij moeder en een omgangsregeling met vader. Moeder heeft tot de bestreden beschikking van de rb het gezag alleen uitgeoefend. Ouders zijn in de procedure bij de rb een reguliere omgangsregeling overeengekomen. Ook zijn ouders bij de beschikking van rb verwezen naar een HO voor een ouderschapsbemiddelingstraject. Dit traject heeft geresulteerd in een ouderschapsplan. Over het verzoek van vader om g.g. hebben ouders toen geen overeenstemming bereikt. Bij bestreden beschikking heeft de rb het g.g. opgelegd. Moeder is in hb gekomen. Het hof heeft de RvdK in zijn tussenbeschikking verzocht om een advies over het gezag uit te brengen. De RvdK heeft geadviseerd om geen g.g. op te leggen.	Ouders zijn niet in staat om blijvend op een constructieve wijze te comm. Er is sprake van strijd/oud zeer, onvoldoende vertrouwen en leed/angst. Daardoor is er moeite om elkaar als gelijkwaardig ouder te accepteren en komen ouders niet voldoende tot samenwerking. Tijdens het ouderschapsbemiddelingstraject zijn ouders in staat geweest om afspraken te maken over de zorg/omgangsregeling, maar ouders hebben de positieve resultaten m.b.t. de comm. niet kunnen vasthouden en zijn direct weer teruggevallen in het negatieve communicatiepatroon. Het onderling wantrouwen en de emoties van vooral vader staan in de weg van goede comm. en samenwerking.	Het g.g. is toegewezen door de rb. Het hof heeft ernstige twijfels over de wijze waarop vader met het oog op de belangen van mj uitvoering zal geven aan g.g., o.a. omdat vader voor het eerst het toestemmingsformulier gaf voor de vakantie van moeder en mj op Schiphol direct voor vertrek van moeder en mj. Dat vader toestemming gaf was door tussenkomst van mj, die hem op verzoek van moeder het formulier ter ondertekening heeft voorgelegd.	Er kan geen goede invulling gegeven worden aan g.g. en niet duurzaam op een goede manier gecommuniceerd worden. Ouders moeten individueel met zichzelf aan de slag, met professionele hulp, om het verleden te verwerken en daarna samen onder professionele begeleiding in overleg gaan over de invulling van g.g. Er is onvoldoende gezamenlijkheid in de uitvoering van g.g. en dat gaat ten koste van mj. Niet wordt verwacht dat binnen afzienbare tijd voldoende verbetering optreedt in de verstandhouding en comm. Ouders zijn 6 jaar uit elkaar en tot nu toe niet in staat om de verbetering van het ouderschapsbemiddelingstraject vast te houden en te vergroten terwijl er op dit moment ook geen concreet perspectief is op verbetering van comm. op afzienbare termijn.	De RvdK adviseert geen g.g. Het hof volgt het advies van de RvdK. G.g. vereist een verbetering van de comm. Hiervoor is nodig dat ouders eerst individueel met zichzelf aan de slag gaan, zo nodig met professionele hulp, om het verleden te verwerken en daarna samen onder professionele begeleiding in overleg gaan over de invulling van het g.g. Vader heeft tot op heden geen gevolg gegeven aan het inschakelen van professionele hulp voor zichzelf als eerste stap in het traject om uiteindelijk tot een betere comm. te komen, terwijl moeder daartoe wel is overgegaan.	Er is onvoldoende gezamenlijkheid in de uitvoering van g.g. en dat gaat ten koste van (de ontwikkeling) van mj. Het hof heeft ernstige twijfels over de wijze waarop vader met het oog op de belangen van mj uitvoering zal geven aan g.g., o.a. omdat vader voor het eerst het toestemmingsformulier gaf voor de vakantie van moeder en mj op Schiphol, direct voor het vertrek van moeder en mj. Dat vader toestemming gaf was door tussenkomst van mj. Mj is betrokken in de strijd tussen haar ouders wat in strijd is met haar belangen. Ook zijn er zorgsignalen over mogelijke loyaliteitsconflicten waartoe haar ouders haar dwingen. De RvdK heeft vastgesteld dat mj last heeft van de communicatieproblemen van haar ouders. Ze is gevoelig voor spanningen bij overdrachtsmomenten en is verhoogd alert. Mj is waarschijnlijk ook alert bij wat zij tegen een ouder zegt over de andere ouder. Beide ouders bevestigen de alertheid van mj.